

časopis udruženja košarkaških trenera

TRENER

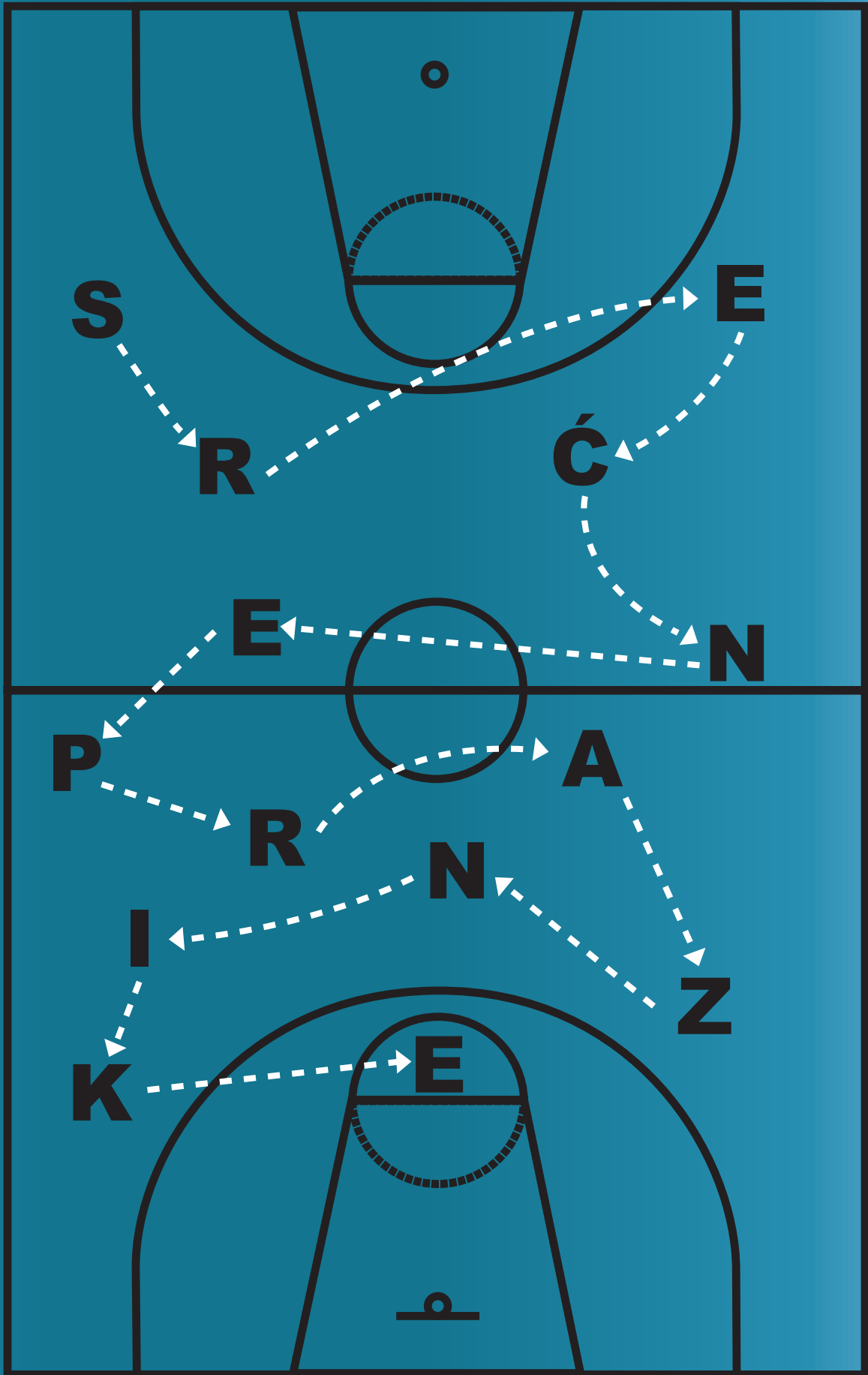
DECEMBAR 2006, GODINA X BR. 43 CENA 100 DIN 2 EUR 3,5 KM 100 DEN 800 TOLARA 25 KUNA

BCB 2006.

VREDNA JUBILEJA

želi Vam

časopis udruženja košarkaških trenera

TRENER

Reagovanje

Daleko je Amerika...

Piše: Zoran Kovačić Čivija

dobro je poznato da je SC Šumice od 22.-24. septembra bio najznačajnija košarkaška učionica košarkaških trenera. Naravno, reč je o petoj košarkaškoj klinici: BCB 2006. Bila je to jedinstvena prilika, naročito za mlade trenere iz Srbije, ili ako baš hoćete, posebno one u čijem gradu se seminar događao, trenere Beograda i okoline. Reč je o nekoliko stotina trenera, od kojih je najveći broj tek zakoračio u trenerske vode.

Nažalost, najveći broj njih ovu jedinstvenu priliku nije iskoristio. Džim O'Brajen svakako nije trener sa najviše NBA prstenova. Međutim, reč je o kvalitetnom predavaču sa izuzetnim darom da prenese lično znanje sticano trideset godina u zemlji košarke. Igor Jukić je izuzetan stručnjak koji je kao kondicioni trener skrenuo pažnju svetske košarkaške javnosti na sebe i svoje inovacije u ovom poslu. Treba li našim mladim trenerima, koji najčešće rade sa mladima, govoriti o trenerskom znanju Duška Vujoševića, predavača u Šumicama. Bila je to prilika da se prvi put na jednom našem seminaru čuje predavanje cenjenog stručnjaka dr Dragoslava Đorđevića, kada je u pitanju ishrana sportista. Sa nama je bio i obratio nam se legendarni Bora Stanković.

Mesec dana pre ovog seminara, kao i svake godine, u kancelariju Udruženja stigla je gomila zahteva naših mladih trenera, koji su poželeli da usavrše svoje znanje, kako u nekom od evropskih košarkaških klubova tako i u SAD. Usput, među njima je bilo i onih koji na engleskom znaju samo da se smeju i plaču.

Odsustvo mnogih trenera sa ovog seminara – zbunjuje zdrav razum. Zašto bi neko toliko žarko želeo da otputuje na stručno usavršavanje u SAD i uči od Džima O'Brajana, a gde su bili kada je O'Brajen stigao u Beograd!?

Pa jedan Bora Cenić je seminar pratio sa blokom i olovkom u ruci.

Stoga ću kao predsednik Udruženja košarkaških trenera regije Beograda i član Upravnog odbora UKTS, sa preko 35 godina trenerskog staža, insistirati da od ove godine niko od onih koji se nisu pojavili na ovom seminaru – nema pravo da konkuriše za bilo koji odlazak na stručno usavršavanje, van Beograda, a o SAD da i ne govorimo.

Ovaj stav smatram potpuno opravdanim, bez obzira što su najviše oštećeni upravo oni koji nisu došli na ovaj seminar. Ako im je možda opravdanje to što za njih seminar nije bio obavezan, iskustvo mi daje za pravo da tvrdim: za takve zaista nije trenerska klupa.

Autor je viši košarkaški trener. Profesionalac u Košarkaškom savezu. Trener svih mladih ženskih reprezentativnih selekcija

4

BCB 2006.

Definitivno znanje nije definitivno

15

Naši u svetu 2006.

Dušan Ivković, najuspešniji

17

Bora Cenić

Promene u savremenoj metodici treninga

38

Vašington Post – Trener

Majkl Li u kontra smeru

Osnivač i izdavač:

Udruženje košarkaških trenera Srbije
Beograd, Sazonova 83

Za izdavača:

Želimir Obradović

Glavni i odgovorni urednik:

Mirko Polovina

Izdavački savet:

Zoran Kovačić
Vladimir Koprivica
Vladimir Androić
Dragan Nikodijević
Zoran Radović
Zoran Gavrilović
Dragoljub Pljaković
Mirko Polovina

Tehnički urednik:

Đorđe Miličić

Urednik fotografije:

Miroslav Todorović

Naslovna strana:

Nebojša Vasiljević

Adresa redakcije:

Beograd, Sazonova, 83

E-mail:

uktj@uktj.org.yu

Telefon:

+381 11 34 00 852

Fax:

+381 11 34 00 851

Priprema:

DanGraf d.o.o. Beograd,
Alekse Nenadovića 19-23

Štampa:

Doo Magyar Szó Kft Forum, Novi Sad

Tiraž:

2000 primeraka

List izlazi dvomesečno

Rešenjem Ministarstva za informacije Republike Srbije br. 651-03-00323/1999-03, od 17. 01. 2000. god. „Trener” je upisan u registar javnih glasila, pod rednim brojem 2928.

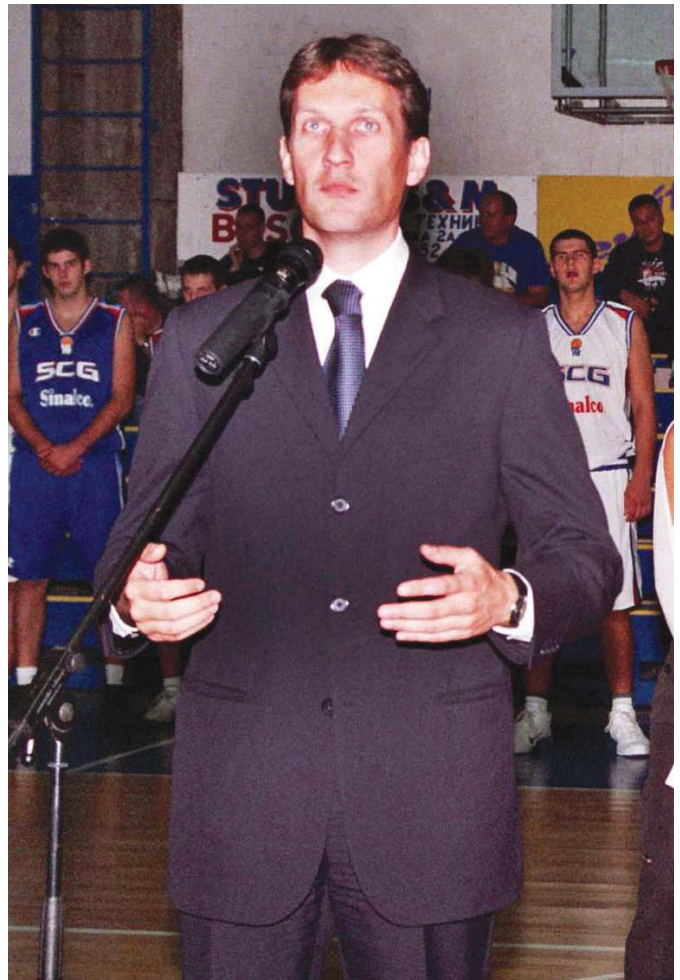
BCB-2006

Definitivno znanje nije definitivno

peta tradicionalna trenerska klinika održana je u septembru mesecu, dve nedelje posle Svetskog prvenstva u Japanu. Po ocenama svih koji su je pratili, bila je jedna od najboljih. Predavači su bili na zavidnom nivou, maksimalno posvećeni slušaocima. Sam kvalitet seminara zaslužuje najvišu ocenu, SC Šumice je ponovo svim učesnicima ponudio maksimum, a jedini nedostatak bio je manji broj slušalaca, što je tema kako za Upravni odbor UKTS tako i za drugu priliku.

Svečanom otvaranju BCB 2005 prisustvovali su: živa legenda naše košarke Borisav Stanković koji je i nosilac najvišeg priznanja, nagrade za životno delo našeg udruženja, a seminar je svečano otvorio Slobodan Vuksanović, ministar prosvete i sporta u Vladi Republike Srbije, nekada i sam košarkaš i trener.

Svakako najjači utisak ostavio je američki stručnjak Džim O'Brajen. Zahvaljujući tridesetogodišnjem iskustvu u koledž i NBA košarci i daru da interpretira temu, organizator je postigao cilj, a predavač ostavio jači utisak od mnogo zvučnijih imena koja su se pojavila za katedrom BCB. Poslednji tim koji je Džim O Brajen trenirao bili su Filadelfija Siksters, i u sezoni 2004/05, kada je ekipu iz svog rodnog grada odveo u plej-of. O'Brajen je oženjen ćerkom Džeka Remzija, člana košarkaške kuće slavni, koji mu je sigurno preneo dosta svog iskustva. O'Brajen je na ovogodišnjoj klinici imao čak tri izuzetno kvalitetna predavanja: „Igra pick-and-roll u napadu“, „Poboljšanje igre 1-na-1 u odbrani“ i „Završnica utakmica i specijalne situacije“. Bilo je to prvi put na

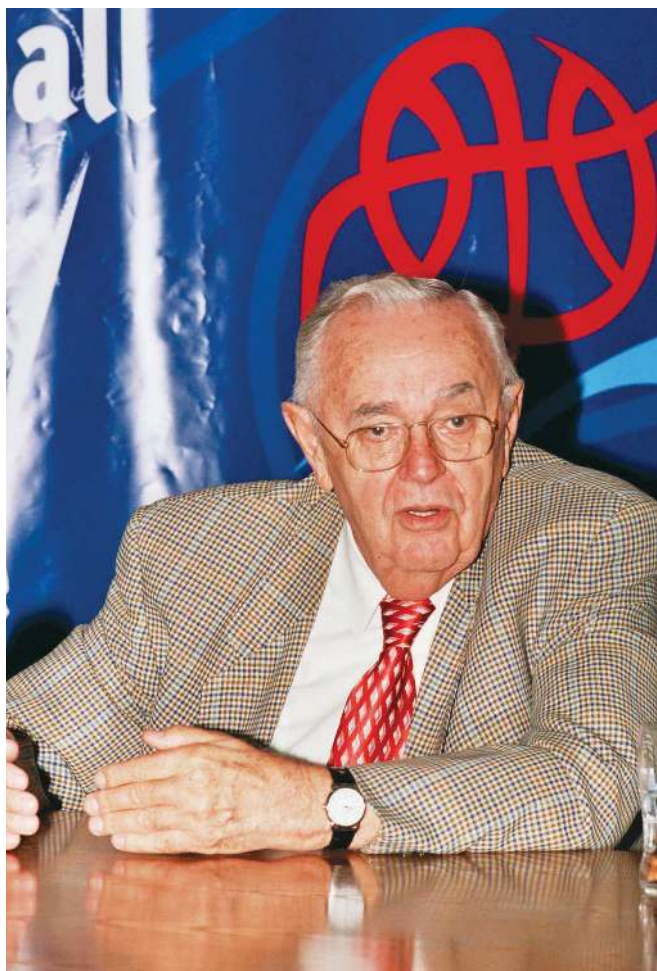
Na svom terenu: BCB 2006 otvorio je Slobodan Vuksanović, ministar prosvete i sporta

„TRENER“

Na jubilarnoj, petoj BCB, obeležena je i desetogodišnjica izlazenja časopisa *Trener*. Tim povodom, u SC Šumice, glavnom i odgovornom uredniku, naš trofejni stručnjak Duško Vujošević, uručio je plaketu, kao priznanje za rezultate koje je „*Trener*“ postigao.

BCB, da je održano predavanje na temu pick-and-roll u napadu, pošto su tri puta do sada bila predavanja na temu odbrane od pick-and-rola.

Duško Vujošević, šestostruki osvajač titula sa Partizanom, ostavio je, takođe, izuzetno zapažen utisak. On je imao dva predavanja: „Obuka igrača za igru u napadu u savremenoj košarci“ i „Zahtevi moderne košarke u odbrani čovek-na-čoveka“. Duško Vujošević je imao cilj da sa-

Bora Stanković, rado viđen gost na BCB 2006.

vremene zahteve u košarci približi našim trenerima, imajući u vidu činjenicu da je Partizan, kao amaterski klub, trenerangirani u svetu po lansiranju igrača u NBA ligu. Ispred njega su samo univerziteti Severna Karolina (North Carolina) i Djuk (Duke). Sve te Partizanove igrače koji su odlazili u NBA između ostalih trenirao je upravo Duško Vujošević. Bilo je tu dosta dobrih, konkretnih stvari i vežbi sa određenim zahtevima koje je on izneo i to se dopalo prisutnim trenerima. Mora se istaći: Duško Vujošević je gotovo redovan učesnik naših seminara, nikada takav poziv nije odbio i sva njegova predavanja su opšteprihvaćena kod slušalaca.

Gost iz Hrvatske kondicioni trener Igor Jukić govorio je o perspektivi kondicionih priprema košarkaša i pretvarajućem kondicionom treningu u košarci. Jukić inače radi na Katedri za kineziologiju na Fakultetu za fizičko vaspitanje u Zagrebu, kondicioni je trener Hrvatske košarkaške reprezentacije, a uz to i individualno priprema sportiste iz različitih sportova.

Dr Dragoslav Đorđević imao je izuzetno korisno predavanje o ishrani košarkaša, tačnije temu koja u savremenoj košarci sve više dobija na značaju. Specijalni gost klinike, ili kako je to od prošle godine u praksi, gost iznenađenja, bio je Majk Švarc iz FIBA Evrope, koji je predstavio jedan vrlo kvalitetan program za trenere.

Ovaj seminar, zahvaljujući kvalitetnim predavanjima, napravio je najveći iskorak u tome kuda treba da se ide u

trenažnom procesu, kako bi se došlo do željenih rezultata i vrhunski obučeni igrači.

Ipak, povodom petogodišnjice BCB 2005, vratimo se na početak. Sve je zapravo počelo 2002. godine, zahvaljujući angažovanju Upravnog odbora našeg trenerskog Udruženja, na čelu sa, tadašnjim predsednikom Dušanom Ivkovićem, sada predsednikom Svetske asocijacije trenera, i to u drugom mandatu. Prvi predavači bili su gosti iz NBA lige: Don Nelson, Del Haris, Rik Madžers i Igor Kokoškov. Taj seminar pratilo je više od hiljadu trenera. Prve godine u organizaciji klinike potrošeno je oko 75.000 dolara, što je predstavljalo pola budžeta predviđenog za četiri godine.

Sledeće 2003. godine, uz stečeno iskustvo, radilo se još ozbiljnije. Tada je ustanovljen novi koncept – doveden je jedan predavač iz NBA – Greg Popović, jedan domaći trener – Duško Ivanović i iz ostatka sveta još jedan poznati stručnjak – Havijer Imbroda. U dopunskom programu bili su trener za fizičku pripremu dr Vladimir Koprivica uz dr Dragana Kokovića.

Treća klinika 2004. godine, održana je u vreme „Diamond Ball” turnira u beogradskoj Areni i pripremne utakmice za Olimpijske igre, između naše i američke reprezentacije. To je možda bila i najposećenija klinika i prava je šteta što nije postojao veći broj ulaznica za utakmice. Tada se pokazalo da američki selektor Leri Braun nije

Izvršni direktor

Posle pet godina rada Milan Opačić je članovima Upravnog odbora saopštio da napušta dužnost izvršnog direktora BCB koju je izuzetno uspešno obavljao, između ostalog i zbog novih obaveza koje su pred njim. Do Nove godine trebalo bi da bude poznato da li će YUBAC u saradnji sa Beogradom dobiti organizaciju „Final-Four” Euroleague 2008. godine. Ukoliko tako bude, a šanse su realne, Opačić će biti angažovan oko organizacije najvećeg evropskog klupskog događaja.

Milan Opačić (46) živi u Beogradu. Vlasnik je i direktor Košarkaškog kampa YUBAC, dipl. inženjer mašinstva, viši košarkaški trener, sportski menadžer, više puta biran za člana Upravnog odbora UKT i prvi izvršni direktor BCB. Košarku je počeo da trenira u KK Jedinstvo iz Paraćina. U trenerskom poslu je od 1978. godine kada je bio u KK Užička Republika. Vodio je KK Vojvoda Stepa, ABM i KK Infos RTM (stari IMT) u prvoj Saveznoj ligi 1990/91. Autor je trenerskog dnevnika.

Džimu O'Brajanu plaketu UKTS uručio je Jovan Malešević, član Upravnog odbora

imao dovoljno vremena da se posveti klinici, tako da je održao četiri kratka predavanja od po pola sata, koja, zbog kratkoće vremena, nisu naišla na odobravanje slušalaca. Te godine uz Lerija Brauna, predavači su bili: Greg Popović, Roj Vilijams, Božidar Maljković, Eto Mesina,...

Seminar 2005. godine održan je u vreme Evropskog prvenstva u našoj zemlji. Tada su predavači bili: Majk D'Antoni, Ruben Manjano, Svetislav Pešić, Sead Krdžalić i Vladan Devedžić. Međutim, upravo te godine, kao i ove, semi-

PRESS

Saradnji sa novinarima, kada je u pitanju organizacija ovog uglednog seminara, uvek je imala posebnu specifičnu težinu. Tako je nastavljeno i ovom prilikom. U Press centru, pored redovnih, svi gosti i predavači neposredno posle svojih predavanja održali su svoje konferencije za novinare. Takvu priliku novinarima, što su oni znali da iskoriste i cene, ne pruža ni jedan događaj kada su u pitanju ne samo događanja u vezi sa košarkom. Svakako da tu praksu, organizator, odnosno Upravni odbor UKTS, mora negovati i ubuduće, jer to nije samo interes novinara i javnosti već i samog Udruženja trenera.

nare je pratio vrlo mali broj trenera iz inostranstva, i to zahvaljujući, pored ostalog, i slabim rezultatima naše reprezentativne košarke.

Svih ovih pet godina funkciju izvršnog direktora BCB-a, po odluci Upravnog odbora, obavljao je Milan Opačić, na kojem je bio najveći teret oko organizacije. Koliko je bilo teško to znaju on i njegovi saradnici. Pređeno je na hiljade kilometara kako bi se prezentovala klinika i kako bi se treneri ubedili koliko je to korisno za njih. Istovremeno nije bilo velikog takmičenja na kojem nisu bili prisutni organizatori naše klinike. Dva puta se odlazilo i u Ameriku, samo zbog toga da bi se predavači ubedili da prihvate poziv. Uz Milana Opačića, velike zasluge za organizaciju svih dosadašnjih klinika pripadaju bivšem i sadašnjem predsedniku: Dušanu Ivkoviću i Željku Obradoviću i sekretaru Udruženja Mirku Očokoljiću, koji je predvodio operativni tim ljudi u organizaciji.

U analizi prethodnih klinika, naročito 2005. za vreme Evropskog prvenstva, ustanovljeno je da seminar ne može

Igor Jukić, gost iz Zagreba imao je zapaženo predavanje u Šumicama

biti uspešan ukoliko se ne veže za neki, košarkaški značajan, događaj. Tako je za ovu godinu prvenstveno bilo planirano da bude organizovan turnir sa dve domaće i dve strane ekipe. To je trebalo da budu Partizan, Crvena zvezda, Panatinaikos i Real Madrid. Međutim, sama završnica našeg prvenstva i incidenti na večitom derbiju doveli su u pitanje organizaciju jednog takvog turnira. Takođe, pojavili su se i problemi sa Realom, zbog promene predsednika i smene trenera Božidara Maljkovića. Zato je doneta odluka da se organizacija jednog takvog turnira odloži za naredne godine.

Svi ovi seminari bili su pre svega prilika da se mnogi treneri sretnu. Treneri rade u različitim klubovima, takmiče se u

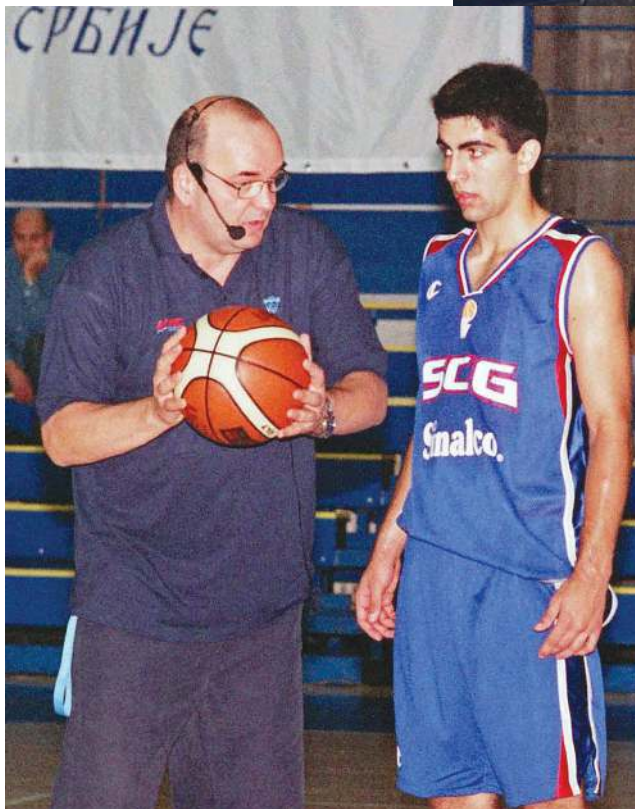

Gost iznenađenja: Majk Švarc – FIBA Evropa

da se sada redovno odlazi na stručno usavršavanje u Ameriku. Prve godine petorica naših trenera boravili su u San Antoniju i Severnoj Karolini, prošle godine Sretenović i Trifunović bili su u Feniksu i ove godine Badnjarević i Dragosavac u Indijani.

Ovu priču završavamo značajnim podatkom da je zahvaljujući trenerskim klinikama naše Udruženje uspelo da uveća svoj budžet na blizu 500.000 evra, od čega je gro potrošeno na stručno usavršavanje trenera.

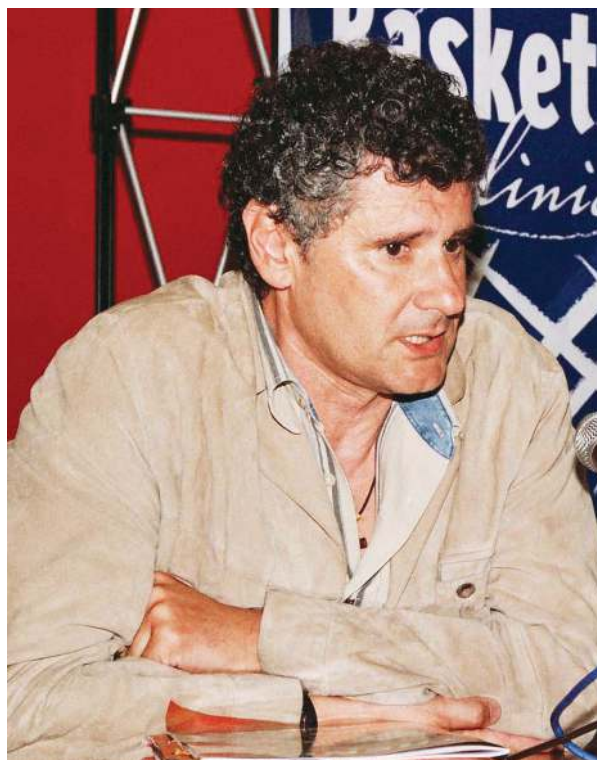
Slobodan Maletić

Duško Vujošević, predavač izuzetnog kredibiliteta na BCB 2006.

različitim ligama, žive u različitim mestima i upravo ovakvi događaji koriste se za razmenu iskustava i ideja, a istovremeno i za „krađu” znanja od drugih. Posle jedne klinike potrebno je da prođe i više godina kako bi se definitivno ocenio njen značaj. Imamo primer iz Afrike, gde je za četiri godine svetsko Udruženje košarkaških trenera organizovalo 83 seminara, na kojima je bilo 2278 trenera. Zahvaljujući podizanju nivoa struke na tom kontinentu pojavio se veliki broj dobro obučanih igrača.

Naše trenersko Udruženje je, dakle, prethodnih godina uspelo da obezbedi značajna finansijska sredstva, tako

Dr Dragoslav Đorđević: Ishrana sportista, nešto novo

Vladan Dragosavac, dipl. ing.
viši košarkaški trener

Sa stručnog usavršavanja u SAD

Igra u napadu NBA tima Indiana Pacers

okom boravka na studijskom putovanju u SAD prve dve nedelje sam proveo u trening-kampu Indiana Pacersa u Indianapolisu. Ekipa Indiana Pacers je u sezoni 2006/2007 ušla sa izmenjenim sastavom. Okosnicu tima čine J. O'Neal, Granger, Tinsley i Jackson. Tu su još i Jasikevicius i Foster, a najveće pojačanje za ovu sezonu su Harrington, koji je stigao iz Atlante, i Daniels, koji je prošle sezone igrao uspešno za Dalas. Iako je ekipa pretrpela promene u igračkom kadru, sam sistem igre se nije mnogo promenio.

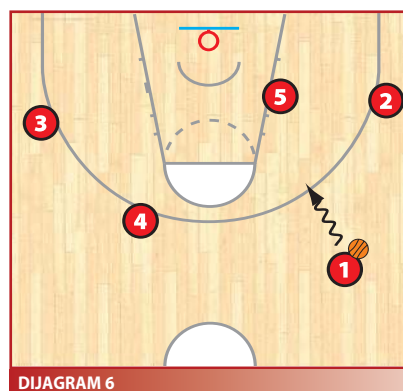
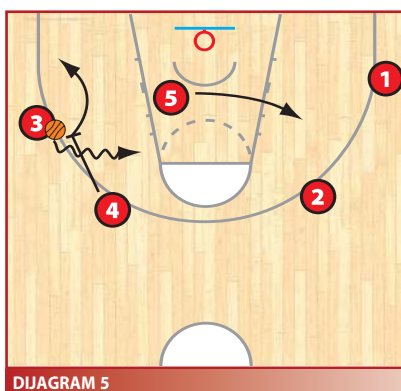
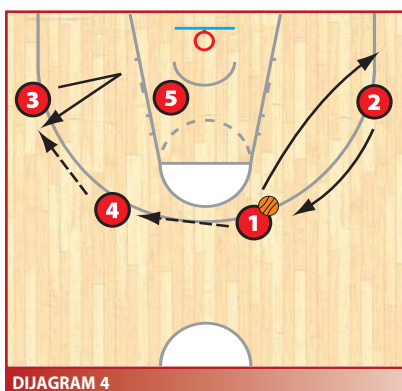
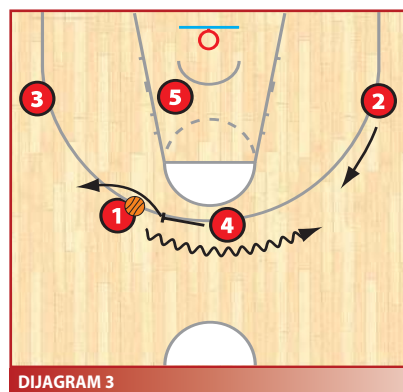
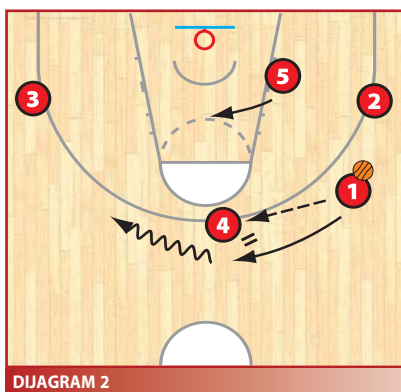
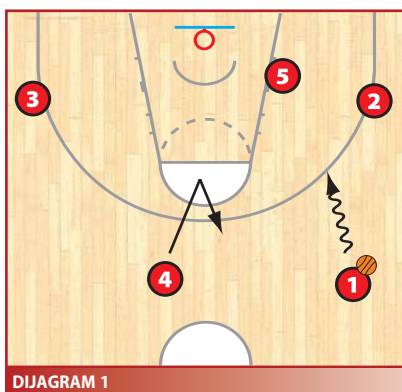
U toku trening-kampa igrači su podeljeni u 3 petorke koje se nisu menjale za vreme mog boravka. Ukupno sam prisustvovao na 11 treninga i 2 trening utakmice.

Na treninzima se velika pažnja poklanja napadu, tako da je većina vežbi organizovana kao 5:0 ili 5:5. U

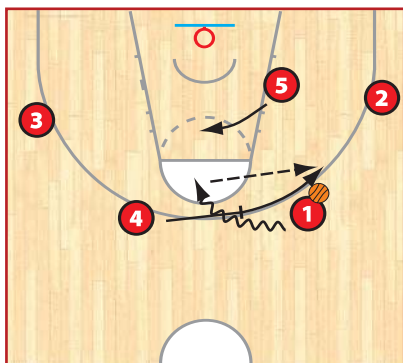
uvodu u treningu najčešće koriste razne vežbe 3:0 ili započinju trening vežbama individualne tehnike 1:0. Šut se gotovo uopšte ne trenira ili se vežbe šuta ostavljaju za završni deo treninga. Šut se izvodi gotovo uvek iz mesta i u laganom ritmu.

Napad Indiana Pacersa se isključivo bazira na igri centara, tako da je velika većina kretnji u napadu tako postavljena da se traži prostor za prijem lopte u reketu. Dolaskom Harringtona centarska linija je značajno pojačana tako da je akcenat na centre još izraženiji nego prethodne sezone. U postavci igre dosta se koristi dobar šut igrača na poziciji 4 (Harrington i Granger) kao i njihova uspešna igra leđima na poziciji niskog posta.

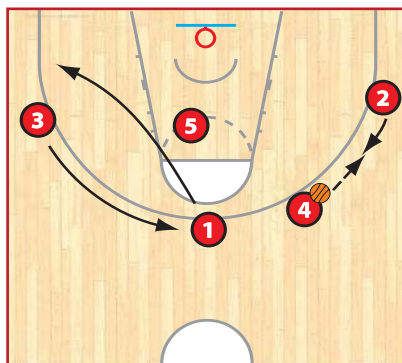
Trener Carlisle je pokušao da ove sezone igru Indiana Pacersa ubrza sa željom da iskoristi atletske sposobnosti visokih igrača kao i čvrstu odbranu i dobar

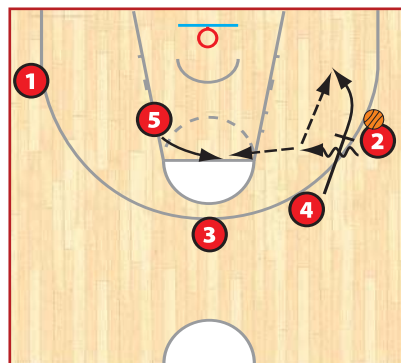

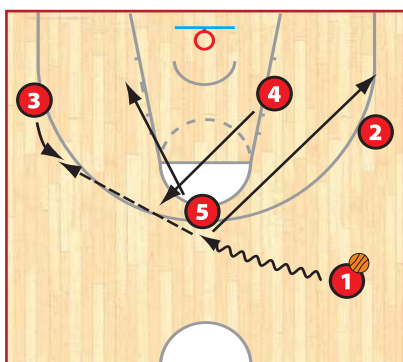
DIJAGRAM 7

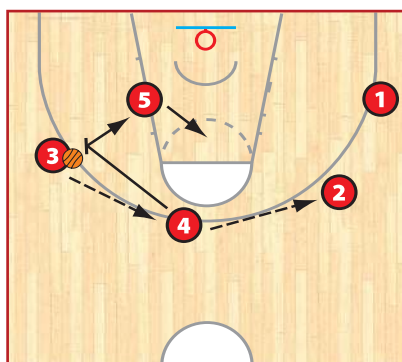
DIJAGRAM 8

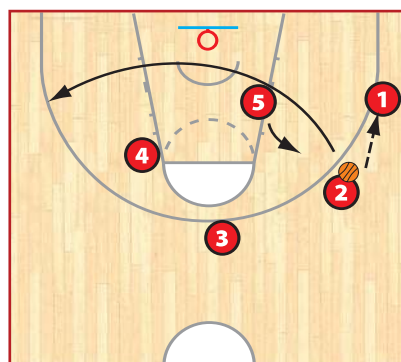
DIJAGRAM 9

DIJAGRAM 10

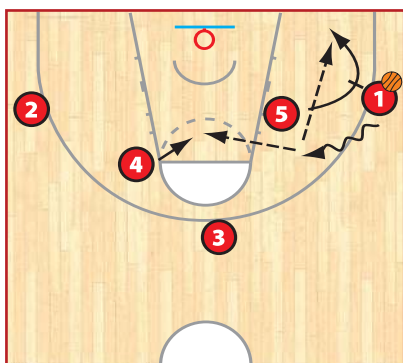
DIJAGRAM 11

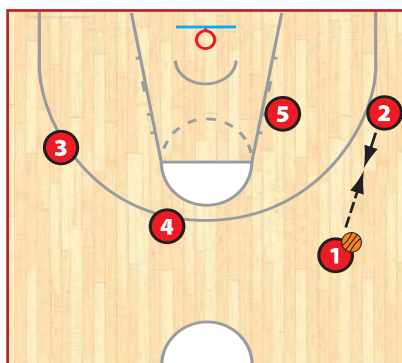
DIJAGRAM 12

skok svog tima. Dosta se koriste razni oblici sekundarnog kontranapada tj. postoji veliki broj ulazaka u napad iz kojih se traži što brža distribucija lopte na centarsku poziciju. Gotovo u svakom kontranapadu lopta se prenosi driblingom i to skoro uvek po paraleli.

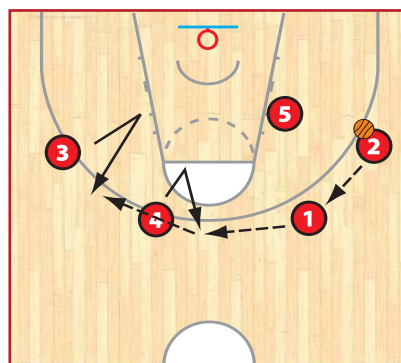
Na dijagramu 1 je prikazan osnovni raspored igrača u svim sekundarnim kontranapadima. Igrač br. 1 driblingom prenosi loptu, igrač br. 2 je istrčao u paraleli, igrač br. 5 je na poziciji niskog posta, igrač br. 4 je korak iza lopte, a igrač br. 3 je na suprotnoj strani od lop-

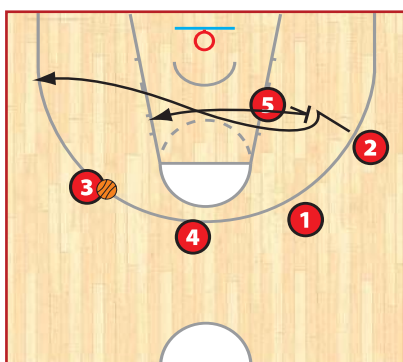
DIJAGRAM 13

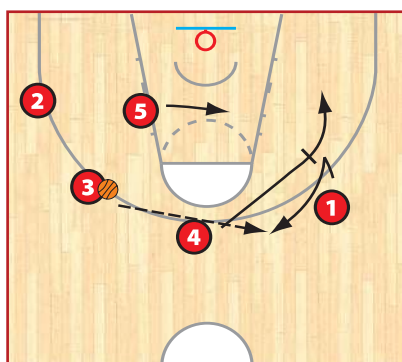
DIJAGRAM 14

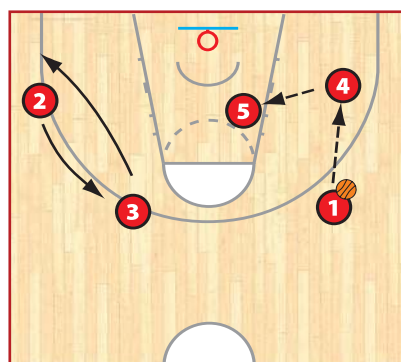
DIJAGRAM 15

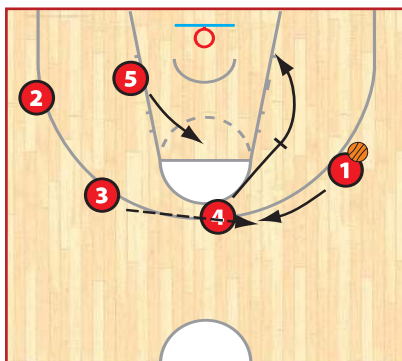
DIJAGRAM 16

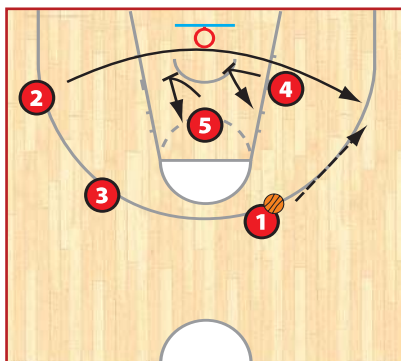
DIJAGRAM 17

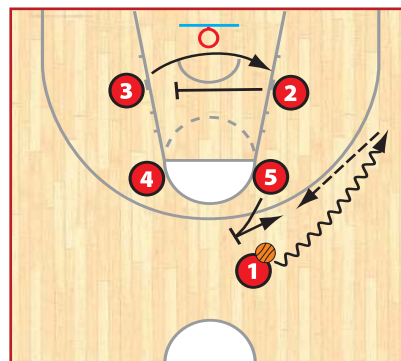
DIJAGRAM 18

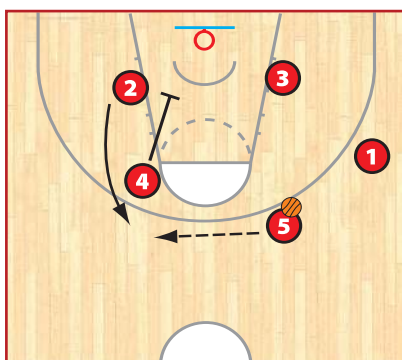
DIJAGRAM 19

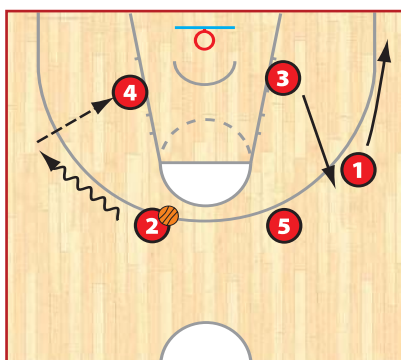
DIJAGRAM 20

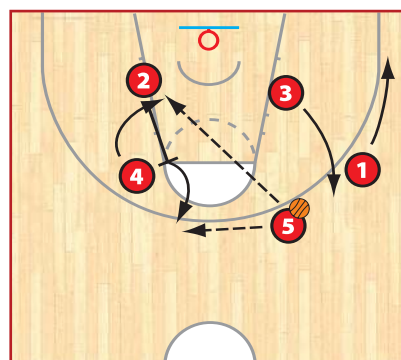
DIJAGRAM 21

DIJAGRAM 22

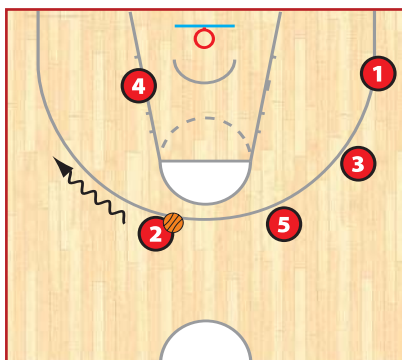
DIJAGRAM 23

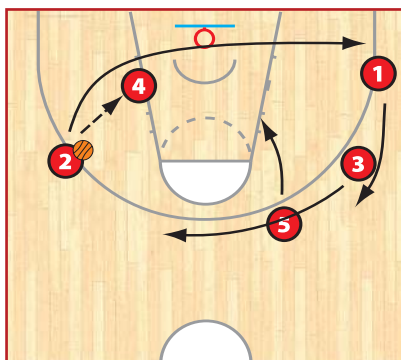
DIJAGRAM 24

te. Nakon pasa ka igraču br. 4, koji se prethodno demarkirao, sledi uručenje i promena strane lopte driblingom (dijagram 2). Igrač br. 5 prati svojom kretnjom poziciju lopte. Igrač br. 4 postavlja blokadu za igrača br. 1 i otvara se u širinu (dijagram 3). Lopta se prenosi pasom do igrača br. 3 (dijagram 4) a igrači br. 1 i br. 2

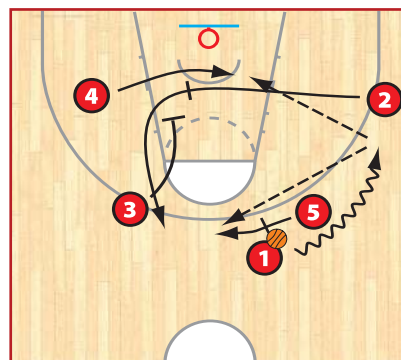
menjaju svoja mesta. Kao što se može primetiti na dijagramima igrač br. 5 je izolovan u reketu i sve vreme pokušava da primi loptu. Na dijagramu 5 prikazan je nastavak ovog sekundarnog napada gde igrač br. 4 ponovo postavlja blokadu i otvara se ka čeonj liniji za šut, dok igrač br. 3 driblingom napada reket. Igrač br.

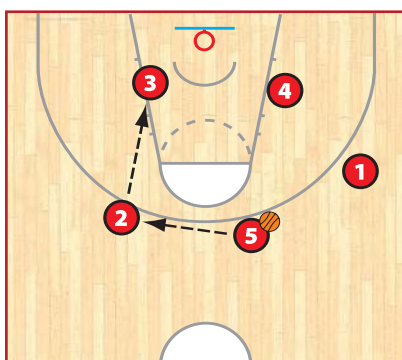
DIJAGRAM 25

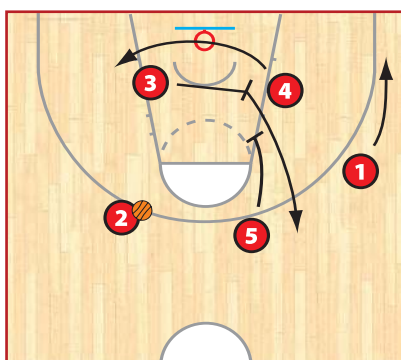
DIJAGRAM 26

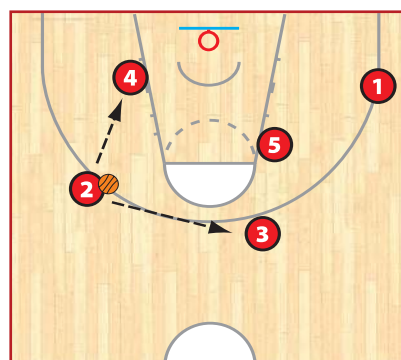
DIJAGRAM 27

DIJAGRAM 28

DIJAGRAM 29

DIJAGRAM 30

5 se postavlja na suprotnu stranu reketa. Ovaj sekundarni kontranapod nazivaju „TRAILER”.

Sledeći sekundarni kontranapad pod imenom „DRAG” je sličan prethodnom. Igrači su u rasporedu kao na dijagramu 6. Igrač br. 4 postavlja blokadu za igrača sa loptom (dijagram 7) i otvara se u širinu. Igrač br. 5 kao i u prethodnom napadu je na poziciji niskog posta. Lopta se prenosi pasom do igrača br. 2, igrači br. 1 i br. 3 menjaju svoja mesta, (dijagram 8), a nastavak kretnje je identičan kao u napadu „TRAILER”. Blokada igrača br. 4 za igrača br. 2 otvaranje u širinu i ponovo 3 opcije:

skog i visokog posta (dijagram 10). Nakon pasa igrači br. 1 i br. 2 menjaju svoja mesta, a lopta se pasom preko igrača br. 4 prenosi do igrača br. 2. Igrač br. 5 sve vreme traži poziciju za prijem lopte (dijagram 11). Nakon pasa ka igraču br. 1 igrač br. 2 protrčava na suprotnu stranu (dijagram 12) a igrač br. 5 postavlja blokadu iz koje se otvara ka čeonij liniji. Rešenja u završnica su indentična kao i u napadima „TRAILER” i „DRAG” (dijagram 13).

Pravilo u situaciji kada se lopta doda igraču na poziciji niskog posta je sledeće: ako je igrač loptu primio

Na zajedničkom poslu: Badnjarević, Carlisle, Davis, Dragosavac

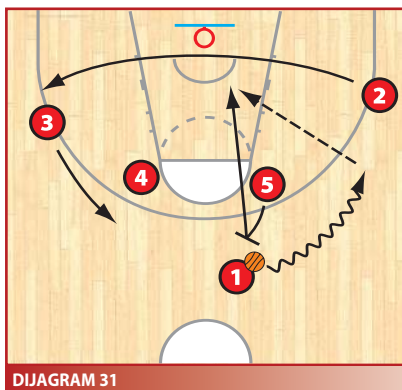
prodor igrača br. 3, pas za šut igraču br. 4 ili pas ka igraču br. 5 koji se kreće kao na dijagramu 9.

Ovakvi sekundarni kontranapadi su nešto što ekipa Indiana Pacersa najčešće koristi oslanjajući se na dominantnost O’Neala na poziciji br. 5 i oslanjajući se na dobra rešenja igrača na poziciji br. 1 Tinsley i Jasikevicius. Ukoliko postoji mogućnost pasa ka igraču br. 5, kretnja se prekida i oslobađa se prostor igraču br. 5 za igru 1:1.

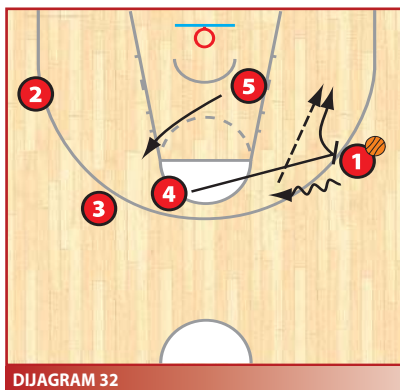
U situaciji kada je prateći centar igrač na poziciji br. 5 sekundarni kontranapad se naziva „DIVE”. U ovoj situaciji igrač sa loptom menja stranu napada driblingom i pasom ka igraču br. 3 koji se prethodno demarkirao za prijem lopte, a igrači br. 5 i br. 4 menjaju pozicije ni-

tako da je sa obe noge van reketa, igrači sa strane lopte utrčavaju u reket pokušavajući da dobiju povratni pas, a ako je igrač bar jednom nogom u reketu, spoljni igrači ukrštaju i ostaju na spoljnim pozicijama ostavljajući slobodan prostor igraču na poziciji niskog posta za igru 1:1.

Kod pozicionih napada ekipe Indiana Pacers ponovo je akcenat na igračima na centarskim pozicijama i kretnjama koje stvaraju prostor za igru 1:1. Kao što može da se vidi na dijagramu 14, napadački raspored je ostao nepromenjen a jedina razlika je u tome što je prvi pas ka igraču u paraleli. Igrač br. 2 izvodi povratni pas ka igraču br. 1 koji nastavlja prenos lopte pasom ka igraču br. 4, a on ka igraču br. 3 (dijagram 15). U

DIJAGRAM 31

DIJAGRAM 32

trenutku upućivanja lopte ka igraču br. 3, igrač br. 5 postavlja blokadu za igrača br. 2 na krilnoj poziciji i nakon blokade se otvara ka centru reketa (dijagram 16). Nastavak kretnje koju nazivaju „RUB” je ili pas ka igraču br. 2 na krilnu poziciju ako postoje uslovi za igru igrača br. 5 na niskom postu ili pas ka igraču br. 1 koji je prethodno primio blokadu od igrača br. 4 (dijagram 17). Igrač br. 4 se otvara iz blokade ka čeonj liniji i nakon prijema lopte šutira ili je dodaje do igrača br. 5 koji se otvorio za prijem u reketu (dijagram 18). Igrači br. 2 i br. 3 menjaju svoja mesta nakon prenosa lopte na suprotnu stranu.

Jedna od retkih napadačkih kretnji u kojima se stvara pozicija za šut spoljnih igrača je „RUB 2” (ista kretanja je „RUB 3” samo što se izvodi za igrača na poziciji 3). Nakon što se izvedu kretnje prikazane na dijagramima 14,15,16,17 lopta ostaje u posedu igrača br. 1 (dijagram 19) a igrači br. 5 i br. 4 postavljaju uzastopne blokade za igrača br. 2 (dijagram 20). Nakon što su postavili uzastopne blokade igrači br. 4 i br. 5 se otvaraju na obe pozicije niskog posta, igrač br. 5 se ne demarkira na post poziciji, i sada igrač br. 1 ima tri opcije za pas. Najčešće pas ide na igrača br. 2 koji šutira ili loptu dodaje na poziciju niskog posta ili zove bližeg centra blok.

Napadačku kretnju koju započinju iz rasporeda 1-2-2 sa dva visoka igrača na post pozicijama nazivaju „4 UP” („5 UP” je kad se igra za igrača na poziciji 5). Igrač br. 5 postavlja blokadu na igraču br. 1 koji driblingom odlazi na krilnu poziciju (dijagram 21). Istovremeno sa ovom blokadom igrač br. 2 postavlja blokadu igraču br. 3 koji utrčava na poziciju niskog posta. Ovu kretnju koriste kada su u postavi dve četvorke (Harrington i Granger). Ukoliko pas na niskom postu nije moguć, igrač br. 1 loptu dodaje igraču br. 5, koji se iz blokade otvorio napolje, a on igraču br. 2 koji se demarkira nakon blokade igrača br. 4 (dijagram 22). Izolacija igrača br. 4 se izvodi tako što igrač br. 2 driblingom odlazi na krilnu poziciju, a igrači br. 3 i br. 1 se pomeraju kao na dijagramu 23. Ponovo se stvara situacija visokom igraču za igru 1:1.

Varijacija ove kretnje je „4 UP RIP” (ista kretnja je „5 UP RIP” samo što se izvodi za igrača na poziciji 5) gde iz rasporeda i početne kretnje kao na dijagramu

21 igrač br. 2 postavlja leđnu blokadu za igrača br. 4 i otvara se van 6,25m. Igrač br. 5 ima dve opcije: ili lob pas ka igraču br. 4 ili pas ka igraču br. 2 (dijagram 24). U nastavku kretnje ponovo se izvodi izolacija za igrača na poziciji niskog posta (dijagram 25). Na dijagramu 26 je prikazana primena pravila koje se odnosi na poziciju igrača na niskom postu u trenutku prijema (ovde je on sa obe noge van reketa i dolazi do protrčavanja

spoljnog igrača sa strane lopte).

Sledeći napad koji ekipa Indiana Pacers koristi je napad „4C”. Ovaj napad koriste kada su u igri dve četvorke sa dobrim šutem i O’Neal na poziciji 5. Igrač br. 5 postavlja blokadu igraču br. 1 i ostaje na spoljnoj poziciji. Istovremeno sa ovom blokadom igrač br. 2 postavlja blokadu igraču br. 4 i otvara se spolja preko blokade koju mu postavlja igrač br. 3 kao na dijagramu 27. Igrač br. 1 ima mogućnost da uposli igrača br. 4 na poziciji niskog posta ili da loptu doda igraču br. 5 koji je prosleđuje do igrača br. 2 (dijagram 28). Ukoliko igrač br. 3 nije u mogućnosti da primi loptu, vraća blokadu za igrača br. 4 i otvara se za šut preko blokade igrača br. 5 (dijagram 29).

Kretnja koju koriste više kao brz napad je kretnja „4 SIDE” koja je prikazana na dijagramima 31 i 32. Igrač br. 5 postavlja blokadu na igraču br. 1, dok igrač br. 2 istovremeno prazni stranu. Igrač br. 5 se otvara duboko u reket kako bi primio loptu. Ukoliko pas u reket nije moguć, igrač br. 4 dolazi u blok igraču br. 1 (dijagram 32) a igrač br. 5 se pomera ka suprotnoj strani reketa. Rešenja su ili prodor igrača br. 1 ili šut igrača br. 4 koji se otvara iz blokade ka čeonj liniji.

Kao što se vidi, velika većina napadačkih kretnji Indiana Pacersa postavlja se za visoke igrača. Iako je većina akcija za igrača na poziciji niskog posta, česti su pasovi na spoljne pozicije ukoliko dolazi do udvajanja na niskom postu, tako da je kretnja igrača bez lopte još jedan napadački element kome se poklanja dosta pažnje tokom igre. Ovakva igra proizlazi iz košarkaške filozofije trenera Carlislea i karakteristika igrača kojima raspolaže.

Zahvaljujem se Udruženju košarkaških trenera Srbije što mi je omogućilo da učestvujem u radu jedne vrhunske NBA ekipe i nadam se da će se praksa slanja trenera na studijska putovanja u SAD nastaviti. Mišljenja sam da je za svakog trenera velika stvar da vidi i da sasluša nečija razmišljanja o košarci, bez obzira da li se ona podudaraju sa njegovim ili ne i da na osnovu toga potvrdi ili dopuni svoje shvatanje košarkaške igre. Nadam se da sam ovim tekstom uspeo da približim napadačku filozofiju Indiana Pacersa i da ukažem na osnovne principe napada jednog NBA tima.

Predrag Badnjarević,
viši košarkaški trener

Sa stručnog usavršavanja u SAD

Igra u odbrani NBA tima Indiana Pacers

Priprema Indiana Pacersa, kolega V. Dragosavac i ja, prisustvovali smo od drugog dana (4. 10. 2006), pa do 14. 10. 2006. Tokom ovog perioda ispratili smo 10 treninga i dve trening utakmice. Pošto NBA timovi imaju 4 nedelje za zajedničke pripreme i, u okviru toga, obaveznih 8 trening utakmica, jasno je da nemaju previše vremena za uigravanje odbrane i napada. Taj proces traje i tokom lige, pogotovo ako tim ima dosta novih igrača, što je slučaj sa Pacersima ove sezone.

Podrazumeva se da igrači koji su u timu imaju znanja i mogućnosti da igraju željeni način odbrane, tako da se obuka sastojala od uputstava i vežbi u odrađenim segmentima treninga. Pomoćni trener, koji je zadužen za to, je Chuck Person, nekad poznati NBA igrač.

U ovom periodu su radili na odbrani čovek na čoveka, dok će kasnije raditi na zoni (2-3) i nekim opcijama odbrane na celom terenu, ali mnogo manje.

U odbrani čovek na čoveka pokušavaju da pritisnu i uspore loptu od samog starta protivničkog napada. Zah-

tevi za odbranu prvog pasa i na strani pomoći su uobičajeni.

Vežba koju dosta koriste je „Shell”, sa raznim zadacima (dijagram 1)

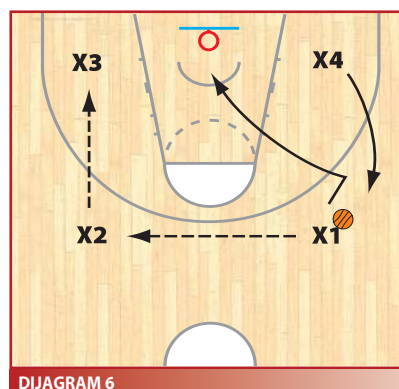
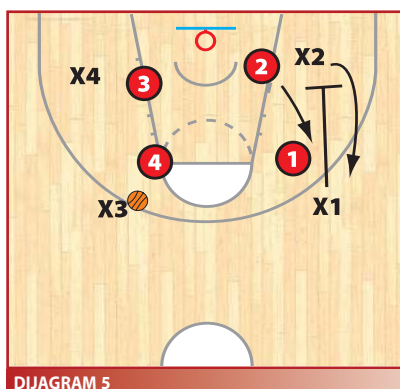
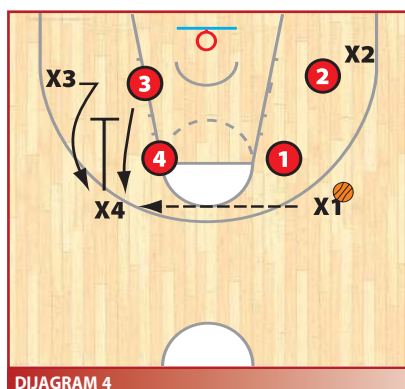
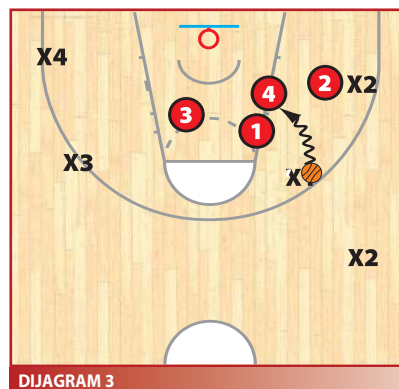
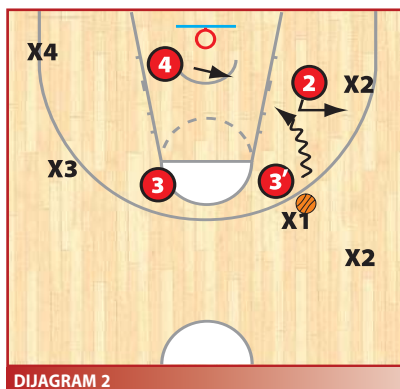
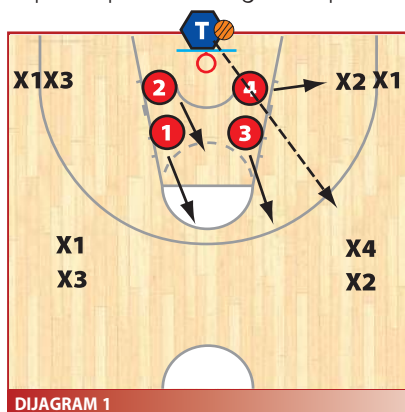
1) Reakcija na pas, sa statičnim, pa aktivnijim napadom, a sve se završava šutom, zagrađivanjem i skokom,

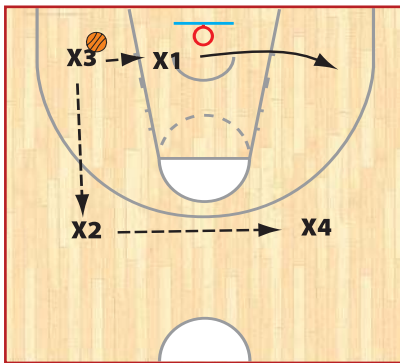
2) Reakcija na prodor (dijagram 2 i 3)

– posle odgovarajućeg i određenog broja dodavanja, igrači sa vrha kreću u prodor. Igrač odbrane na prvom dodavanju samo pomaže i vraća se, dok je za zaustavljanje i udvajanje igrača u prodoru (x1) zadužen igrač O4, a O3 rotira ka lopti i u tom trenutku je odgovoran za igrače x3, x4.

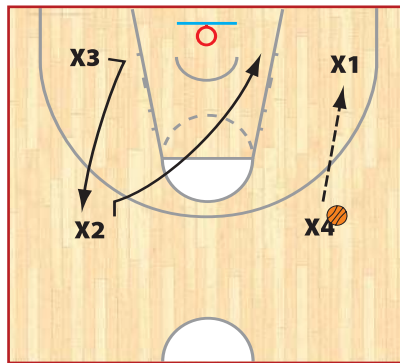
3) Odbrana od blokade na strani pomoći. Zahtev je da odbrana na igraču koji istrčava prolazi između svog i protivničkog igrača koji pravi blokadu. (dijagrami 4 i 5),

4) Odbrana od utrčavanja sa strane pomoći na poziciju niskog posta. Traži se odskakanje ka lopti, kontakt u reketu i pozicija 3/ 4 zatvorenog stava na igraču koji je nisko ili ispred igrača celim telom, ako je lopta ispod visine sredine reketa. (dijagrami 6, 7 i 8).

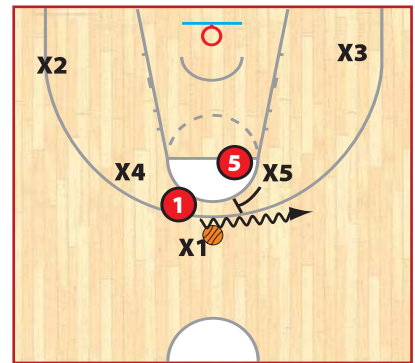

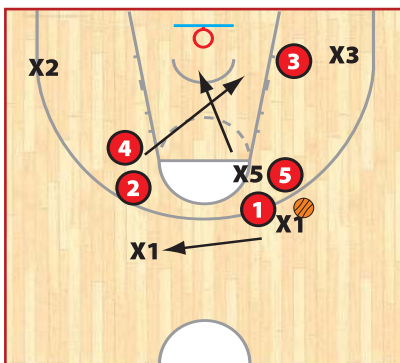
DIJAGRAM 7

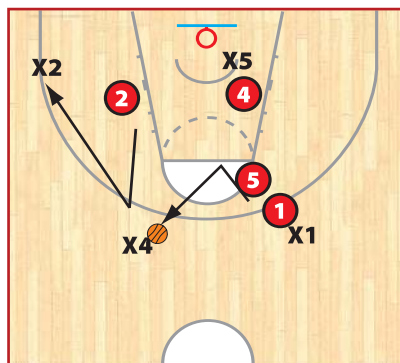
DIJAGRAM 8

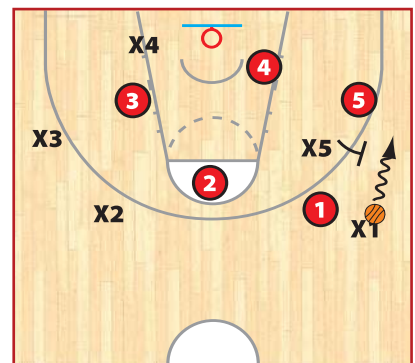
DIJAGRAM 9

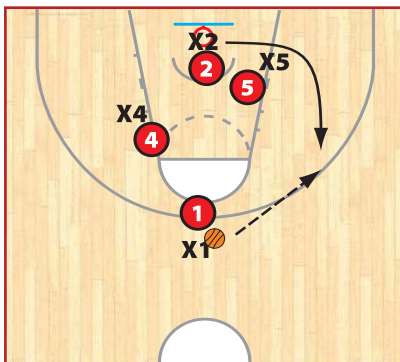
DIJAGRAM 10

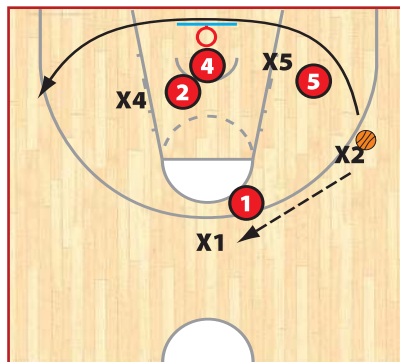
DIJAGRAM 11

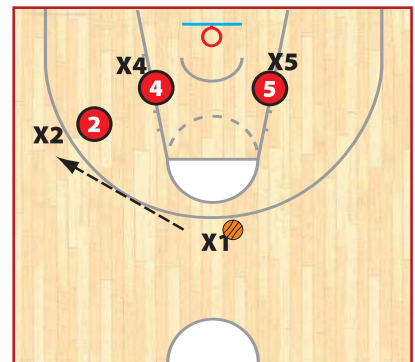
DIJAGRAM 12

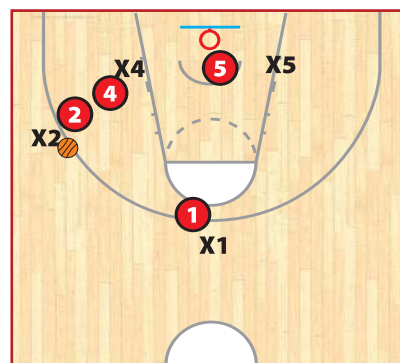
DIJAGRAM 13

DIJAGRAM 14

DIJAGRAM 15

DIJAGRAM 16

U odbrani od igre 2:2, koriste dva osnovna načina: udvajnje u sredini (BLITZ) i pomoć (zoniranje) i vraćanje na strani (BLUE). Naravno, zavisno od protivnika i dešavanja na parketu, menjaju ovo pravilo.

a) "BLITZ" (dijagrami 9, 10 i 11)

Posle pasa iz agresivnog udvajanja traži se promena igrača na poziciji 4 i 5, dok igrač sa strane pomoći pomaže na prvom pasu i vraća se na svog igrača, kad stigne igrač (O5) koji je udvojio.

b) "BLUE" (dijagram 12)

Igrač na lopti ulazi u kontakt, dolazeći u liniju sa napadačem, usmeravajući ga ka čeonj liniji, dok O5 sprečava prodor. Ukoliko je dribling ka sredini, O5 iskoči sa te strane visoko, sprečava dribling, dok ne stigne O1.

Zahtevi za igrače na strani pomoći su uobičajeni, a u slučaju potrebe promene igrača, izbegavaju preuzimanja niski – visoki. Naravno, stalno se insistira na agresivnosti i priči.

Vrlo malo su radili samo na odbrani, već je trener za odbranu korigovao i opominjao igrače kroz igru 5:5 na pola ili celom terenu, dok su se vežbali napadi.

Jedna od opcija odbrane na niskom postu je igranje u kontaktu celim telom i ispred igrača, bez obzira na položaj lopte „RED”. (dijagrami 13, 14, 15 i 16).

Vežba koju su nekoliko puta koristili, vežbajući ovu opciju i pomeranja u odnosu na loptu, je sledeća:

– ukoliko prođe dodavanje na niskog posta u ovoj odbrani, automatski dolazi do udvajanja igrača sa loptom od strane igrača na njemu i prvog sledećeg sa strane pomoći, dok se ostali pomeraju ka lopti.

U ovom periodu nisu vežbali igru 1:1, 2:2 i 3:3.

Rick Carlisle i njegov tim trenera veruju da je ova odbrana koja će im doneti bolji skor nego prethodne godine (41-41) i manji broj primljenih poena po utakmici (92.0)

Srpski treneri u 2006.

Dušan Ivković najuspešniji

Za srpske trenere 2006. nije bila ni približno uspešna kao neke ranije godine, posebno jer su ljubitelji košarke, bar širom Evrope, navikli „da bez Srbina na klupi nema ni trofeja“. Reprezentacija je na Svetskom prvenstvu u Japanu na čelu sa debitantom na selektorskoj klupi Draganom Šakotom neslavno prošla, a posle brojnih evropskih titula, čak je i „fajnal for“ Evrolige, najznačajnijeg klupskog takmičenja na Starom kontinentu, prošao bez srpskih stručnjaka. Preciznije, tih dana u Pragu, od 26. do 28. aprila, to je još bio Duško Ivanović sa Barselonom (eliminisani u polufinalu, a i u Španiji su ostali bez trofeja), ali se tri nedelje kasnije, posle referenduma, mladi trener opredelio za Crnu Goru i više ne pripada srpskom trenerskom esnafu.

Tako se slobodno može konstatovati da je trijumf u ULEB Kupu Dušana Duda Ivkovića sa moskovskim Dinamom, samim tim i plasman u Evroligu, najveći uspeh srpskih stručnjaka u 2006. godini. Za Ivkovićevim uspehom sledi nova „dupla

kruna“ Željka Obradovića sa Panatinaikosom u Grčkoj, gde je Žoc posle silnih titula postao pravo božanstvo. Kako je ove sezone ponovo odlično krenuo na sva tri fronta, a i da se „fanjal for“ naredne godine u maju održava u Atini, lako je moguće da evropski tron

posle trogodišnje pauze opet bude obojen zelenom bojom PAO.

Saša Obradović je posle blistave igračke karijere debitovao na klupi svog poslednjeg kluba Rajn Enderdžija iz Kelna i na opšte iznenađenje odmah postao šampion Nemačke ispred neprikosnovene berlinske Albe, samim tim i učesnik Evrolige. Pred početak novog prvenstva, Saša je prigrabio i Super kup Nemačke. Sve u svemu, lepši početak Obradović nije mogao da poželi, a ono za šta Saša zaslužuje dodatne

Kokoškov bez drugog prstena

Igor Kokoškov, pomoćni trener Detroit Pistonsa, već ima NBA šampionski prsten i bio je ove godine u prilici da osvoji još jedan. Međutim, u velikom finalu ih je nadigrao Majami Hit, iako je tokom prvenstva imao slabiji učinak.

– U tome i jeste problem. Previše smo se trošili tokom sezone na nekim nebitnim mečevima, a onda bili umorni kada je bilo najpotrebnije. Tu je bila prednost „vrelih momaka“ iz Majamija – ocena je Kokoškova.

Aleksandar Džikić je posle odlaska iz Partizana, proveo prvu sezonu u Minesoti, ali „vukovi“ nisu bili ni približno uspešni kao Detroit. Međutim, pred Džiletom, kao uostalom i pred Kokoškovom, je sezona novih dokazivanja.

po hvale je da nijednog trenutka nije zaboravio da pomene zasluge svog pomoćnika i na klupi znatno iskusnijeg zemljaka Draška Prodanovića.

Slično svom drugaru iz reprezentativnih igračkih dana, na trenersku klupu je u finišu italijanskog prvenstva seo i Aleksandar Saša Đorđević. Nije od raštimovanog tima Armanija uspeo „preko noći“ da stvori nešto više, ali je bar namučio favorite u plej-ofu Palakanestra. I Svetislav Pešić je ostao bez trofeja u 2006. mada je svakako veliki uspeh što je rimsku Lotomatiku uveo u Evroligu. Ipak, uvek željan novih izazova, popularni Kari je odlučio da se vrati u Španiju i to u Đironu, sa kojom ima ogromne ambicije. Za sada mu dobro ide i u prvenstvu i u FIBA Kupi,

mada mu to takmičenje nije prioritarno, ali zato ozbiljno razmišlja o španskom Kupu Kralja. Možda mu to bude i prvi pobjednički pehar sa novim klubom, ako se ne računa Kup Katalonije pre početka prvenstva, kada je ubedljivo dobio „svoju“ Barcelonu.

A, kako posle silnih uspeha trenerski hleb može da postane gorak najbolje je na svojoj koži osetio i Božidar Maljković.

Nezadovoljni 2006. godinom u Real Madridu su odlučili da prekinu saradnju sa jednim od najtrofejnijih evropskih košarkaških trenera svih vremena, iako je samo sezonu pre toga Maljko uspeo da titulu iz Barcelone vrati u Madrid.

Do šampionske titule je stigao i nekadašnji Zvezdin trener Mihajlo Uvaljin-Bebić sa belgij-

skim Ostendeom, da bi sa početkom novog šampionata došlo do prekida saradnje.

Veselin Toza Matić je godinu počeo kao selektor Poljske, da bi posle sukoba sa predsednikom nacionalnog saveza dobio otkaz. Međutim, provereni stručnjak se brzo snašao, jesenas je započeo rad u Kalevu iz Talina i već polovinom decembra doneo klubu prvi trofej – Kup Estonije. Borba za titulu se tek rasplamsava.

D. Nikodljević

Čulum opet do medalje

Osim onih najzvučnijih trenerskih imena ima i onih mlađih, koji su relativno tek na početku karijere. Tako je Goran Čulum postao član stručnog štaba omladinske selekcije Bavarske još pre četiri godine i za to vreme na svakom prvenstvu nemačkih pokrajina osvaja medalju. Ove godine je reprezentacija Bavarske do bronзанog odličja stigla sa samo jednim porazom tokom prvenstva, dok su finalisti i osvajači zlata i srebra imali po dva neuspeha iz prve faze takmičenja!

U Nemačkoj sa košarkašima Basket Srbija Minhen radi i Mišel Lazarević, nekadašnji košarkaš šabačke Iva Zorke i Partizana. „Za dlaku“ mu je izmakao viši rang, ali Mišel se ne predaje i sa zemljacima iz Minhena ponovo ima isti cilj.

„Korać“ u eliti

U Cirihi već više od deceniju deluje KK „Korać“. Od ove sezone klub slavnog imena, sastavljen od naših igrača je član Prve nacionalne lige Švajcarske i, bar polovinom decembra, na čelu tabele. Svi kažu da najveće zasluge za to pripadaju trenerima Draganu Droci i sada Mihajlu Đokoviću.

IN MEMORIAM

Nikola Jokanović

Srpska košarka je neočekivano ostala bez jednog od svojih najdarovitijih stručnjaka. Naime, 27. novembra je na poluvremenu utakmice u Johanesburgu preminuo trener južnoafričkog kluba Čvane Sans Nikola Jokanović (45 godina).

Jokanović je kolabirao u svlačionici neposredno po izlasku sa terena na meču Sansa sa Olimpijansom. Napori lekara da spase život Jokanoviću, koji je ujedno i u tim godinama igrao za Sansu, bili su neuspešni.

Predsednik Košarkaškog saveza Južne Afrike Vusi Mgobozi, još šokiran Jokanovićevom smrću, izjavio je saučešće njegovoj porodici, prijateljima i srpskoj zajednici u Južnoj Africi.

Košarkaš Sansa Dion Karagijanis je ocenio da je njegova ekipa izgubila više od trenera.

– Jokanović je, jednostavno, živio za košarku – istakao je potreseni Karagijanis.

Nikola Jokanović je ranije igrao u užičkom Prvom partizanu, IMT-u, Radničkom, a najduže od 1980. do 1985. u Crvenoj zvezdi, koja je i organizovala komemorativni skup za njegovu porodicu, saigrače i prijatelje. Jer, pokojni Nikola je uživao veliki ugled među ljubiteljima košarke zbog izuzetno korektnog odnosa i ljubavi prema ljudima.

Zbog toga njegova „sedmica“ dok je još bio aktivan igrač na našim prostorima dobija posebno mesto u Zvezdinim prostorijama na Malom Kalemegdanu.

Bora Cenić,
viši košarkaški trener

Reč neumornog stvaraoca

Neke promene u savremenoj metodici treninga

na osnovu ličnog iskustva kontinuiranog praćenja i dugogodišnjeg rada na treninzima sa mladim igračima juniorskog uzrasta, došao sam do zaključka da su u savremenoj metodici obuke igrača izvršene mnoge promene. Uzrok tih promena su prvo skraćenje vremena napada u igri, zatim s tim u vezi povećanje brzine u igri, a što je takođe vezano za nagli razvoj fizičkih sposobnosti brzine, skočnosti i uopšte atletskih sposobnosti. Sve to je paralelno uticalo i na razvoj tehničko-taktičkih sposobnosti i kvaliteta igre.

Dominantno mesto u programu treninga mora da zauzme individualna tehnika i taktika, a naročito grupna taktika. Kratke i brze akcije kasnije vrlo lako se ubacuju u kolektivnu taktiku igre. Najveći deo vremena upravo treba provoditi u saradnji 2 i 3 igrača, kako u napadu tako i u odbrani. Posebno treba insistirati na kretanju bez lopte, demarkiranju i kontakt igri.

Uspeh u takmičenju očekuje se brzo i to je drugi razlog što su i metode rada na treningu morale da budu izmenjene. Niko nema strpljenja da dugo i uporno čeka dobre rezultate. Stare metode treninga sa dugom obukom tehnike i taktike u vežbama 1:0, 2:0, 3:0 dovodile su do automatizma koji se teško uklapao u situacionu igru.

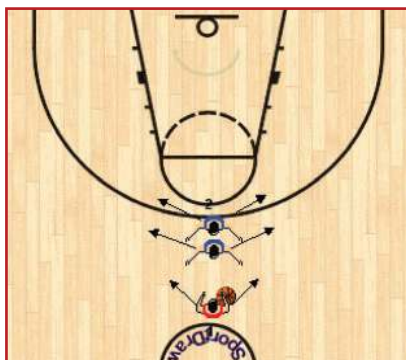
Zbog ove činjenice takve metode i rad svedene su na najkraće vreme u okviru osnovne obuke.

Situacije iz igre zahtevaju kompleksne radnje, pa zato i u treningu moramo da povezujemo više elemenata tehnike sa taktičkim postavkama za odgovarajuće zadatke. Savremena košarka zbog brzih i kratkih akcija zahteva brže kretanje lopte i mnogo više kretanja igrača bez poseda lopte.

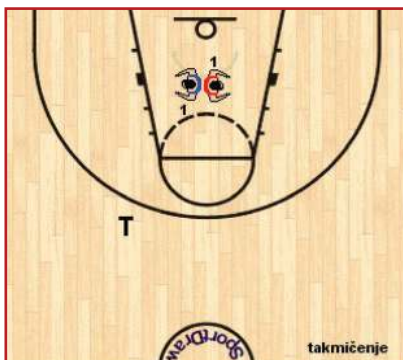
Sada se kao nužnost postavlja zajednički rad na napadu i odbrani. Takav metod pospešuje napredak i napada i odbrane i zato se opredeljujemo za rad u situacionim uslovima. Takav trening znatno brže dovodi do kvalitetnog usavršavanja, a igrači na utakmicama mnogo lakše prepoznaju određene situacije.

Od igrača napada zahtevamo da pre prijema lopte uočavaju kompletnu situaciju tj. postavku igrača i u napadu i u odbrani i da pre prijema lopte sagledaju moguće reakcije u momentu kada lopta bude primljena što bi značilo da imaju dobar pregled celog terena.

U igri 1:1 napad mora da „čita“ postavku odbrambenog igrača i da prati njegovo ponašanje i reagovanje na akcije koje izvodi napadač. Sa druge strane odbrambeni igrač mora da predvidi eventualne mogućnosti napadača i da na vreme raguje i sprečava njegovu aktivnost. Stal-

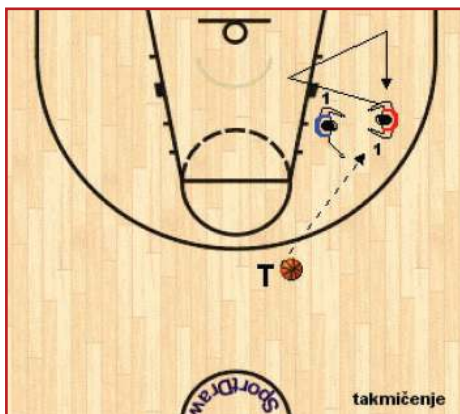
DIJAGRAM 1

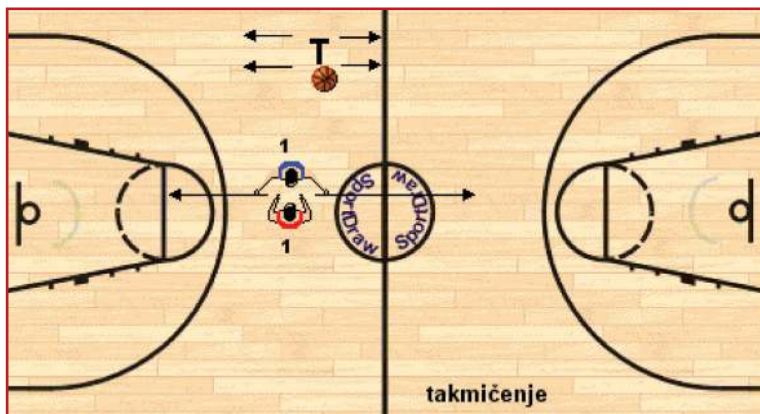
DIJAGRAM 2

DIJAGRAM 3

DIJAGRAM 4

DIJAGRAM 5

no nadmetanje napadača i odbrambenog igrača podstičeće njihovo usavršavanje. To suparništvo i borba za nadigravanje naročito moraju biti izraženi u igri 1:1.

U primeru prodora zaštita lopte je od posebnog značaja i zato se prednost obezbeđuje kontaktom i to prvo nogom, pa telom, pa tek onda dolazi na red igra loptom.

Skokovi

Borba pod košem i skokovi za odbijene lopte prvi uslov za postizanje uspešnih rezultata. Vežbe na ovom elementu zahtevaju svakodnevni rad.

Ravnoteža

- U tehnici ravnoteže uvek su na prvom mestu: brza kretanja, promene ritma, fintiranje, zaustavljanja, pivotiranje, iskoraci i naročito šutiranje koje je uslovljeno dobrom ravnotežom. Primer: kod fintiranja iskorakom treba obezbediti promenu namere. Kratkim iskorakom fintiramo i „čitamo“ reakciju odbrambenog igrača. Ako odbrana reaguje, zbog dobre ravnoteže, lako prenosimo iskoračnu nogu na drugu stranu ili u poziciju za šut. U slučaju da odbrana nije odgovorila na iskorak, produžava se korak, jer je to omogućila dobra ravnoteža. Igrač sa loptom treba da se trudi da nikada ne izađe iz ravnotežnog položaja.

Kontakt igra

Agresivna igra odbrambenih igrača dovodi do kontakta igre i zato mlade igrače treba što pre osposobiti za igru u kontaktu. U obuci kontakt igre poznato je da na-

padač uvek traži kontakt, a odbrana u većini slučajeva pokušava da ga izbegne. U kontaktu igre postoje dve faze. U prvoj, početnoj fazi, napadač „ulazi“ u kontakt, a u drugoj „izlaznoj“ fazi, otvara se iz kontakta. Ovo se naravno uvek radi da bi se primila lopta.

1. „Ulazak“ u kontakt ostvaruje se:

- ubacivanjem noge između nogu odbrambenog igrača koji je u stavu.
- bočnim kontaktom ramenom i telom
- leđnim kontaktom

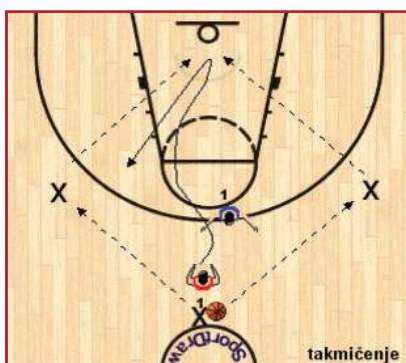
2. „Izlazak“ iz kontakta ostvaruje se:

- „otvaranjem“ u kombinaciji naizmeničnog i uzastopnog koraka i to po pravcima prema lopti i od lopte u formi „V“ demarkiranja. Ugao i pravac prijema lopte moraju biti obezbeđeni. Telo je široko otvoreno ka pravcu prijema lopte a ruka je opružena da se signalizacijom obezbedi lakši prijem lopte.
- „otvaranje“ leđnim okretom ka košu kroz zakorak u kontaktu, posle čega sledi uskakanje i prijem lopte.
- na poziciji centra koriste se kratke finte iskorakom da se povuče odbrambeni centar na tu stranu, a onda brzi zakorak i oko zakoračne noge vrši se uskakanje ka košu i zagrađivanje leđima.

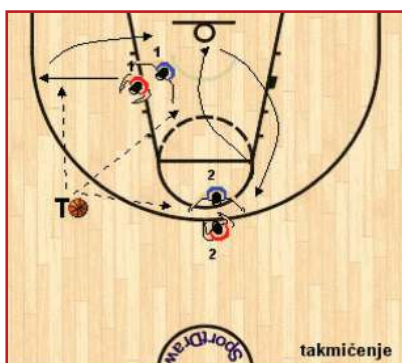
Finte

Najvažnije finte u kretanju bez lopte i u igri sa loptom su:

- promena ritma

DIJAGRAM 6

DIJAGRAM 7

DIJAGRAM 8

- b) zastajkivanje (zaustavljanje za trenutak)
 c) kratki iskoraci, posle čega sledi promena pravca
 Sa loptom, ipak, je najvažnija finta šuta.

se odbrana skupi, on izvlači loptu ka igraču na otvorenoj poziciji, odakle može da sledi šut, igra 1:1 ili proigravanje centra.

Utrčavanje

Utrčavanje je veoma efikasan tehničko-taktički element koji se teško brani zbog svoje iznenadnosti i brzine kojom se izvodi. Brzina i snaga posebno visokih igrača teško se zaustavljaju. Ove akcije se izvode sa high post pozicije ili sa krilnih pozicija. Dodavanje i prijem lopte moraju da budu u tajmingu. Jednostavne i karakteristične pozicije su:

- izvlačenje low posta na krilne pozicije i uskakanje u prazan prostor high posta.
- Izlazak low posta na poziciju high posta i utrčavanje krila u otvoren prostor pod košem. U ovim primerima utrčavanje se završava uskakanjem na jedan kontakt u momentu prijema lopte sa mogućnošću pivota i produženog koraka.
- iznenadno utrčavanje posle postavljanja lažnih blokada (polazak u suprotnu blokadu i naglo utrčavanje ka košu).

Dodavanje

Dodavanje mora da bude brzo i oštro. Spektar dodavanja je vrlo bogat i zavisi od kreativnosti pojedinca koju treba razvijati. Dodavanja kod vrhunskih igrača su najčešće atipična.

a) Dodavanje sa dve ruke iznad glave u prenosu lopte sa jedne na drugu stranu napada daje brzinu i oštrinu pasa.

b) U kontranapad situacijama često se služimo i dugačkim lob pasevima koji su upotrebljivi i u raznim situacijama kod utrčavanja.

c) Dodavanje iz skoka je aktuelno iz šut-pas pozicija, zatim kod izvlačenja lopte iz trap situacija, kao i iz prodora.

d) Najčešće se u agresivnim odbranama koristi push-pas, bližom rukom ka pravcu dodavanja.

e) Sigurno je da je dodavanje sa dve ruke sa grudi najbrže i najjednostavnije ali uglavnom kada za to postoje slobodni pravci.

U prenosu lopte sa jedne na drugu stranu napada koriste se uglavnom tri savremena efikasna načina.

- da igrač, kada je unapred snimio mogućnost slobodnog pravca, odmah bez hvatanja prosledi loptu na drugu stranu
- drugi način je da posle prijema lopte izvede dodavanje na prvi korak. Prijem lopte se podrazumeva u pokretu
- kada su pravci dodavanja zatvoreni za prenos lopte sa jedne na drugu stranu, tada napadač prodire u reket. U momentu zatvaranja prodora, kada

Lob dodavanja

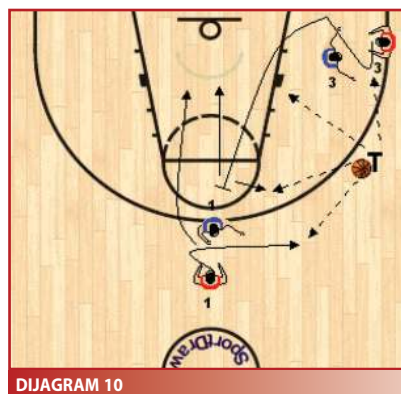
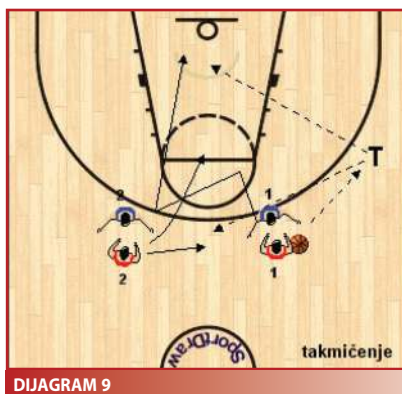
U back-door utrčavanjima, igrač odbrane trčeći za napadačem nije u stanju da dovoljno podigne ruke da bi sprečio dodavanje koje ide preko njegove glave. Zato taj pas mora da bude visok i dovoljno oštar.

Igra 2:2

Kod blokada gde se koristi uručenje lopte, picker se otvara u poziciji „pick and pop” gde dobija povratnu loptu od igrača kome je uručena lopta. Zatim se taj igrač brzo ubacuje u reket, gde prima loptu posle uskakanja od pickera. Ovo je najčešće lakše izvodljivo dodavanjem preko trećeg igrača sa suprotne strane.

Usavršavanje grupne taktike

Izvodi se kombinacijom rada u okviru pozicionog napada i obaveznog korišćenja tranzicije.

- vežbe grupne taktike sprovoditi sa prelaskom sa jedne na drugu stranu napada.
- Koristiti povećani broj lopti.
- Hendikep situacije kao što su 2:3, 3:4.

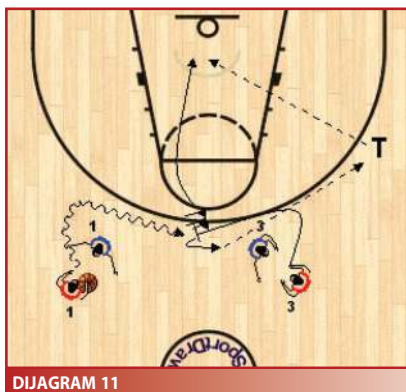
Korekcija

U svom radu insistiram na racionalnoj tehnici, koja se postiže stalnim korigovanjem kroz veliki broj ponavljanja i upornost.

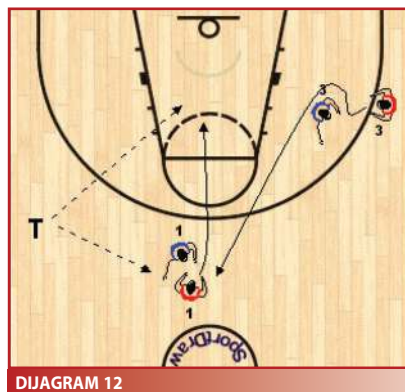
U treningu igračima treba dati određenu slobodu da razviju svoju kreativnost i talenat. Na kraju moram da kažem da je na prvom mestu kvalitetan rad uz situacione uslove i stalnu i upornu korekciju.

Neki praktični prikazi individualne i grupne taktike kroz takmičenje:

- Na iskorak napadača odbrambeni igrači istovremeno reaguju sa dva brza koraka (Dijagram 1)
- Dva igrača okrenuta leđima guraju se i u momentu šuta bore se za poziciju. Ko uhvati loptu postaje napadač. (Dijagram 2)

DIJAGRAM 11

DIJAGRAM 12

a) Igra se na određeni broj pokušaja i broji se rezultat uhvaćenih lopti i postignutih koševa.

b) Posle uhvaćene lopte igra se 1:1 prema suprotnom košu.

3) Igrači u kontaktu bočno guraju se, džoker izbacuje loptu na pod posle međusobne borbe igra se nastavlja prema košu (10 pokušaja) (Dijagram 3).

4) Demarkiranje na malom prostoru u igri 1:1 bez lopte. (Dijagram 4).

a) U vremenu od 20 sekundi broje se prijemi lopte i presecanja odbrambenog igrača.

b) Na drugoj strani je postavljen sa loptom drugi džoker. Tako se po isteku vremena u tranziciji igra prenosi na drugi koš sa promenom uloga.

5) Dva igrača okrenuta licem jedan prema drugom, jedan napadač, a drugi odbrambeni, igrač na pokazivanje pravca trenera rukom istrčavaju ka jednom od koševa. Vodi se borba za prijem lopte i za postavljanje u odbrani i sprečavanje prijema lopte (10 pokušaja broje se postignuti koševi). U slučaju oduzimanja lopte menjaju se uloge u istom napadu i igra se sve do postignutog pogotka (5 pokušaja) (Dijagram 5).

6) Napadač utrčava ka košu demarkirajući se da bi primio loptu. Odbrana se bori da to spreči. Prijem lopte i šut iz pokreta bez korišćenja driblinga. Napadač može da vraća povratne lopte džokerima (igra se po pet pokušaja naizmenično) (Dijagram 6).

7) Saradnja otvaranjem prostora post (1) se izvlači na krilnu poziciju, a post (2) se ubacuje pod koš, ako se lopta ne primi akcija se ponavlja (igra se do pet pogodaka) (Dijagram 7)

8) Izvlači se donji post, a krilo utrčava u prazan prostor. Druga solucija je tranzicija prema drugom košu u igri 2:2 bez driblinga ili u igri 2:2+1 i sa istom postavkom (Dijagram 8).

9) Fintiranje suprotne blokade: Bek (1) kreće se u suprotnu blokadu na beku (2), menja pravac i ritam kretanja i spušta se

prema košu. Vežba se sa stvarnim korišćenjem suprotnog bloka i fintiranjem blokade. Druga solucija je kombinacija sa tranzicijom i igrom 2:2 ili 2:2+1. (Dijagram 9)

10) Krilo (3) fintira lednu blokadu i ma povratno kretanje ka košu. Bek (1) brzo utrčava (po pet pokušaja do postignutog koša naizmenično). Treća solucija je tranzicija i igra 2:2+1. (Dijagram 10)

11) Pick and roll posle ukrštanja, preko trećeg igrača dodavanje,

druga solucija povezano sa tranzicijom 2:2+1 bez driblinga. (Dijagram 11)

12) Krilo (3) koristi ekran blokadu beka (1), a bek(1) se brzo spušta ka košu. Kretanja se ponavlja u izmenjenim ulogama. Prva solucija je takmičenje pet naizmeničnih ponavljanja, druga solucija je tranzicija i igra 2:2+1 (Dijagram 12)

Čelnici klubova pokazali novi trend u sezoni 2006/07

Vera u trenere

alo klubova, na startu sezone, odlučilo se na promene u stručnom štabu. Udruženje košarkaških trenera zadovoljno činjenicom da je velika većina stručnjaka stigla do obaveznih licenci za rad.

Za razliku od prethodnih godina, navijači su ostali uskraćeni za velike seobe trenera. Čelnici klubova su pokazali potpuno novi trend. Odlučili su, u većini slučajeva, da dozvole stručnjacima da nastave posao koji su započeli. Možda ih ja motivisala i politika Partizana koji sa Duškom Vujoševićem, već pet godina, suvereno vlada ovim prostorima.

Jedina velika izmena, ako se tako može nazvati, desila se u Hemofarmu. Međutim, treba naglasiti da je Miroslav Nikolić zamenio Luku Pavićevića još tokom minule sezone.

Najveći trenerski transfer desio se u Kraljevu, popularnoj srpskoj Bolonji. Naime, Miloš Pejić je klupu Mašinka zamenio klupom velikog rivala Sloge. Uz to, zanimljivo je da je na klupu OKK Beograda seo Slobodan Nikolić umesto Dejana Mijatovića koji je karijeru nastavio u Hemofarmu kao asistent Miroslava Nikolića.

Aktuelni šampion ili bolje reći ekipa koja već pet godina suvereno vlada ovim prostorima, u standardnom sastavu dočekala je start nove sezone kada je reč o stručnom štabu. Dirigentska palica je i dalje u rukama Duška Vujoševića, a ostalim klubovima ostaje da izvuku neku pouku iz funkcionisanja našeg trofejnog tima. „Crno-bele” ove sezone očekuje mnogo iskustva, mnogo velikih mečeva. Partizan igra na četiri fronta. Pored našeg šampionata, Jadranske lige i Kupa Radivoja Koraća, u kojima će ciljevi biti trofeji, naš šampion će u okršajima sa evropskim gigantima pokušati da izbori plasman u drugu fazu Evrolige. Crvenu licencu imaju glavni trener Duško Vujošević i Aleksandar Kesar – pomoćni trener.

Dragan Šakota je mnogo uradio minule sezone. Zvezda je osvojila Kup Radivoja Koraća, igrala je u finalu našeg šampionata, kroz Jadransku ligu je osigurano učešće u ULEB Kupu, u kome je takođe Zvezda pružila nekoliko sjajnih partija prošle godine. Međutim, ambicije kluba i prave armije

navijača su mnogo veće. Zvezda je promenila sastav u odnosu na prošlu sezonu, a primarni cilj je plasman u Evroligu. Za realizaciju tog plana Šakota će sa svojim pulenima morati da osvoji titulu, svejedno je da li će to biti u našem šampionatu, Jadranskoj ligi ili ULEB Kupu. Crvenu licencu imaju glavni trener Dragan Šakota i pomoćni Stevan Karadžić.

U odnosu na naše predstavnike u Jadranskoj ligi, promenu trenera je izvršio jedino Hemofarm. Doduše, na taj potez čelnici kluba iz Vršca opredelili su se u završnici minule sezone, a Luku Pavićevića je zamenio Miroslav Nikolić. Hemofarm je u duelu sa Vojvodinom osigurao ponovno učešće na Jadranu. Uz naš šampionat, ULEB Kup i Kup Koraća, jasno je da Vrščane očekuje mnogo posla u narednoj sezoni. Miroslav Nikolić je prionuo na rad, a navijači ovog kluba mnogo očekuju od stručnjaka koji je sa mladom reprezentacijom tokom leta stigao do zlatne medalje na Evropskom šampionatu. Crvenu licencu ima glavni trener Miroslav Nikolić.

Mnogi su sumnjičavo vrteli glavom kada su čelnici Železnika uoči prošle sezone priliku pružili mladom Vladi Vukoičiću. Isti ti su kasnije u neverici vrteli glavom, kakve je sjajne rezultate, uz sjajne partije, obezbedio asistent Dragana Šakote u državnom timu. Vukoičića ove sezone očekuje novo dokazivanje, a ujedno i stvaranje novog tima, s obzirom na to da su ekipu napustili Jorović, Marinović, Vasić i Ilić. Od ekipe koja je prošle godine osvojila Jadransku ligu očekuju se novi uspesi, a krajnji cilj, ili ako više volite san, mogla bi da bude Evroliga. Vukoičića i njegove „klinge” očekuju četiri fronta –

Jadranska, naša liga, ULEB i Kup Radivoja Koraća. Crvenu licencu imaju glavni trener Vlada Vukoičić i Lazić Milivoje – pomoćni trener.

Košarkaši Vojvodine prigrabili su prošle sezone epitet najprijetnijeg iznenađenja u Jadranskoj ligi. Predvođeni Velimirom Gašićem, stručnjakom koji je bio prvi asistent Željka Obradovića u periodu kada je Partizan osvojio titulu prvaka Evrope, počeo je sa stvaranjem novog tima za novu sezonu. Gašić se opredelio za mlade i talentovane igrače, koji u narednom šampionatu neće igrati Jadransku ligu, ali će braniti ugled Srbije u FIBA Evro Kupu. Uz Kup Koraća i naš šampionat, izvesno je da će prostora za afirmaciju biti na pretek. Crvenu licencu imaju glavni trener Velimir Gašić i Srđan Flajs – pomoćni trener.

Umesto Dejana Mijatovića koji je prihvatio ponudu Hemofarma da pojača stručni štab i asistira Miroslavu Nikoliću u ovoj sezoni, popularne „klonfere“ će u šampionatu i na putu ka plasmanu u Superligu voditi Slobodan Nikolić. Legenda OKK Beograda i Crvene zvezde, dugo godina je radio u Bugarskoj. Ima iskustva i od njega se očekuje da naredne sezone povede OKK Beograd stazama uspeha i slave. Verovatno ne treba podsećati da Beograd ima veliki ugled i tradiciju. Crvenu licencu ima Marko Ičelić – pomoćni trener.

Milovan Stepandić nastavlja gde je stao minule sezone. Iskusni stručnjak će ponovo predvoditi mladu i talentovanu ekipu Borca iz Čačka, a od Stepandića se očekuje da ponovo profilise mlade i talentovane igrače, da ih usmeri ka velikoj sceni, da potencijal pretoči u kvalitet. Ambicije kluba iz grada koji mora da postane centar naše košarke je plasman u Superligu. Crvenu licencu ima glavni trener Milovan Stepandić.

Leskovački prvligaš odlučan je u nameri da se vrati na staze uspeha i da se umeša u borbu za plasman u Superligu. U želji da realizuju planove, čelnici kluba su odlučili da u Leskovac vrate Jovicu Arsića. Selektor naše juniorske reprezentacije sa kojom je ovog leta osvojio peto mesto i plasman na Svetsko prvenstvo, dugi niz godina je radio sa Zdravljem, ostvario izuzetno zapažene rezultate. Pod dirigentskom palicom ovog stručnjaka, Zdravlje je igralo i u Evropi (Kup Radivoja Koraća). Crvenu licencu ima glavni trener Jovica Arsić.

Kraljevački prvligaš je ostvario veliku pobjedu nad većitim i gradskim rivalom Mašincem tokom prelaznog roka. Naime, Sloga je uspela da „otme“ Mašincu prvog trenera Miloša Pejića. Naredna sezona trebalo bi da donese dosta razloga za zadovoljstvo navijačima Sloge. Očekuje se da Kraljevčani izbore plasman u Superligu,

da naprave korak ka vrhu košarke u Srbiji. Crvenu licencu ima, od skora, Miloš Pej, glavni trener, i Despotović Bojan – pomoćni.

Igrači Mašince ostali su bez prvog trenera iz minule sezone, već pomenutog Miloša Pejića. Čelnici kluba su odlučili da priliku ukažu Radenku Varagiću. Mladi stručnjak je dobio lepu priliku da se nametne, jer je poznato da je Kraljevo pravi bastion košarke u Srbiji, a ljubitelji magične igre pod obručima u ovom gradu znaju da cene prave vrednosti. Na Varagiću je da iskoristi šansu. Crvenu licencu imaju glavni trener Varagić Radenko i Krivokapić Ivan – pomoćni trener.

Mladi klub iz Beograda koji se opredelio za forsiranje talentovanih i perspektivnih igrača, ove sezone će imati novu priliku za dokazivanje i afirmaciju. Pored igrača isto važi i za trenera Olivera Popovića. Momak koji je imao zaista sjajnu igračku karijeru, sada ima mogućnost da ogromno iskustvo akumulirano iz rada sa velikim brojem prekaljenih stručnjaka prenese na svoje pulene, a ujedno stekne ime i ugled u trenerskom svetu. Mega Ishrana se prošle sezone borila za opstanak, a ove je plan plasman u Superligu. Crvenu licencu ima glavni trener Oliver Popović.

Klub iz Niša pokušaće naredne sezone da napravi korak više u pravcu afirmacije. Na mestu trenera nije bilo promena. Ergonom će i naredne sezone voditi Predrag Jaćimović, koji je u Niš stigao pre dve godine iz OKK Beograda. Stručnjaci smatraju da bi Ergonom ove sezone mogao da bude ozbiljan kandidat za plasman u Superligu. Crvenu licencu ima glavni trener Predrag Jaćimović.

Kruševac mnogo očekuje od košarkaša u tekućoj sezoni. Grad koji se dugi niz godina dičio i ponosio fudbalskim klubom, sada očekuje od košarkaša da u elitnom društvu pokažu kvalitet, steknu afirmaciju i ostvare zapažen rezultat. Nebojša Raičević, prvi trener kluba, imaće veliko breme na svojim plećima, ali i lepu priliku da se afirmiše ostvarivanjem rezultata. Eventualni plasman u Superligu izazvao bi pravi košarkaški potres u Kruševcu. Crvenu licencu ima glavni trener Nebojša Raičević.

Dok se igrači Hemofarma budu takmičili i Jadranskoj ligi, Vrščani će sigurno pomono pratiti i rezultate Svislajonsa u elitnoj diviziji Srbije. Šef stručnog štaba Srećko Sekulović, trener koji je radio u Spartaku, Atlasu, Ergonomu, pokušaće da od mlade i talentovane ekipe izvuče maksimum, a čini se da je to, bar kada je debitantska sezona u eliti u pitanju plasman u Superligu. Crvenu licencu ima glavni trener Srećko Sekulović.

Ova sezona biće sjajna prilika i za afirmaciju Zorana Cvetanovića. Kragujevac ima želju da se probije u vrh srpske košarke, postane centar koji će unaprediti razvoj košarke u našoj zemlji. Ambiciozni čelnici kluba su nedavno kao savetnika angažovali legendarnog Dražena Dalipagića. Crvenu licencu ima Cvetanović Zoran.

Debitant u prvligaškom društvu, KK „Novi Sad“, ulazak u elitu opredeljuje i ambicije. Prvi strateg kluba, Dragan Torbica ima crvenu licencu.

Mirko Ocokoljić,
košarkaški trener

Eho Svetskog prvenstva u košarci

Strategija Grčke u Japanu

n Panagiotis Giannakis je jedan od nekolicine koji je uspeo da osvoji titulu Evropskog prvaka i kao igrač i kao trener. Posle veoma uspešne igračke karijere Giannakis je trenersku karijeru započeo 1997. predvodeći reprezentaciju Grčke (Evropsko prvenstvo 1997 – Barcelona, Svetsko prvenstvo 1998 – Atina). Od klubova trenirao je grčke timove Panionios i Marousi koji je predvodio do prošle sezone. Nacionalni tim Grčke ponovo je preuzeo 2004. godine kada je na Olimpijadi u Atini zauzeo 5. mesto, a 2005. godine na Evropskom prvenstvu u Beogradu Grčka je posle 18 godina ponovo osvojila titulu prvaka Starog kontinenta, pobedivši u finalu reprezentaciju Nemačke.

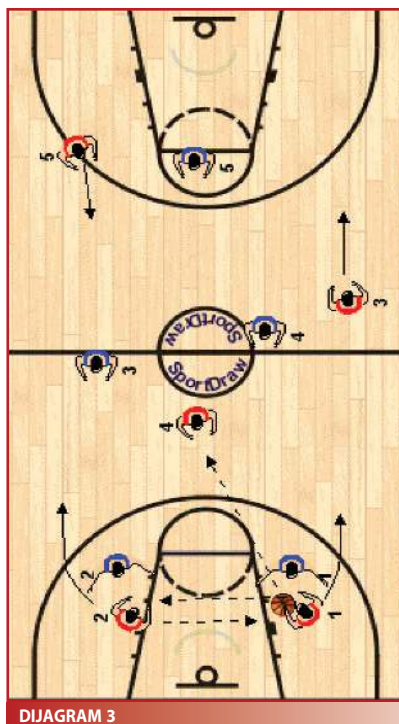
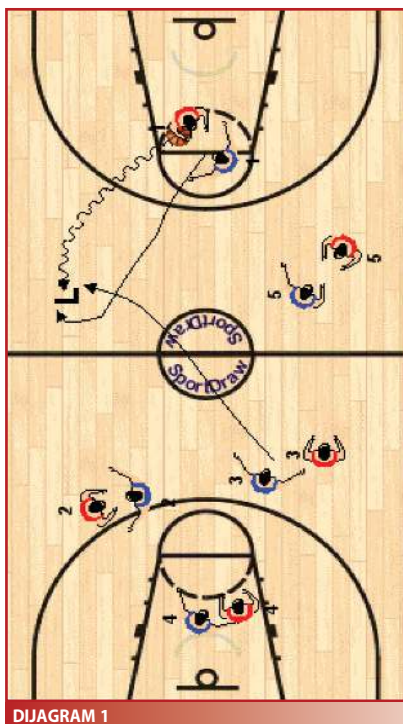
Generalne informacije

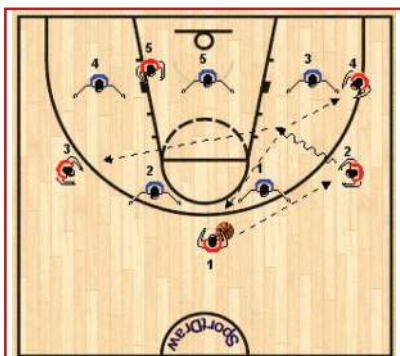
Reprezentacija Grčke je na Svetsko prvenstvo u Japan došla kao evropski prvak, kao jedan od glavnih favorita za osvajanje medalje. Takmičenje su započeli u veoma teškoj grupi, pobeđujući odlične timove Katar, Litvanije, Australije, Brazila i Turske. U eliminacionoj utakmici za plasman među

16 najboljih ekipa na turniru ubedljivo su savladali reprezentaciju Kine i praktično dostigli željenu formu za naj-

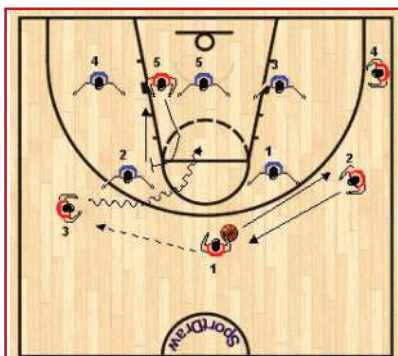
važnije utakmice. Kao što to doliči velikim ekipama na velikim turnirima, iz utakmice u utakmicu igrali su sve sigurnije, sve bolje, da bi kulminaciju doživeli u utakmici polufinala protiv reprezentacije SAD. Za njih je ta utakmica bila ujedno i finalna, turnir za njih je završen pošto su u velikom stilu pobedili favorizovanu ekipu SAD sa 101:95 koja je do tog momenta pobeđivala veoma ubedljivo sve protivnike u proseku sa 25.8 razlike. Emocionalno ispražnjeni i bez dovoljno energije nisu uspeli da pruže jači otpor veoma raspoloženoj reprezentaciji Španije, tako da su finalnu utakmicu izgubili sa 70:47. Do finalne utakmice Grci su prosečno osvajali 80 poena po utakmici, na najvažnijoj su dali skromnih 47 poena, šutirajući iz igre mizernih 32.8%, a napravili su i 18 grešaka tokom igre (prosek izgubljenih lopti 13.2).

Ekipa reprezentacije Grčke je prosečno bila među najstarijim na turniru, ali to je bio odličan miks iskusnih i mladih igrača, sposobnih da se prilagode svakom protivniku, često menjajući taktiku i način igre u odbrani i napadu. Sve individualne kvalitete igrača trener Giannakis je umeo odlično da koristi, kao i mogućnosti pojedinih igrača da igraju na različitim pozicijama, pa se tako često moglo

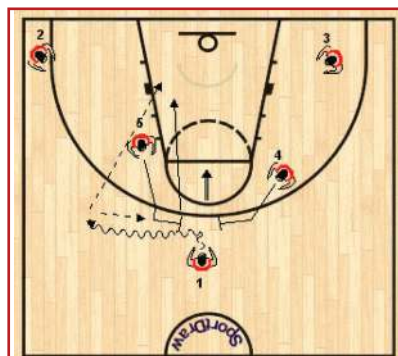

DIJAGRAM 4

DIJAGRAM 5

DIJAGRAM 6

videti kako omaleni bek Diamantidis lako rešava situacije na poziciji donjeg posta ili kako sa četiri „mala“ igrača-šutera i jednim velikim napadaju zonske odbrane protivnika.

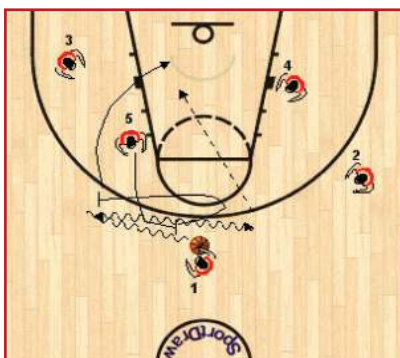
U svom timu reprezentacija Grčke imala je jednog od najboljih odbrambenih igrača Dimitrisa Diamantidisa, lucidnog igrača kao što je Theo Papaloukas (MVP finalne utakmice na Evropskom prvenstvu 2005. u Beogradu, i jednog od najzaslužnijih u ekipi CSKA za osvajanje ovogodišnje Evrolige) sposobnog da u potpunosti promeni ritam i tok utakmice. Pored Lazarosa Papadopoulosa, dominantnog igrača na poziciji donjeg posta, veliku podršku u reketu imali su od Sofoklisa Schortsianitisa, možda i najvećeg otkrovenja na turniru. Ne treba zaboraviti da su u svom sastavu imali i Nikosa Zizisa, prošlogodišnjeg najboljeg mladog igrača Evrope, koji je nažalost doživeo tešku povredu na takmičenju (protiv Brazila) i odigrao samo 4 utakmice. Takođe, u timu je bio vrsni šuter Vasilis Spanoulis (slobodna bacanja 87.70%), koji je imao odličnu sezonu u Panatinaikosu i koji igra odlično i na poziciji plejmejкера i beka, kao i iskusni Fotis, Tsartsaris i Kakiouzis.

Statistički gledano, reprezentacija Grčke nije bila dominantna ni u jednom elementu, ali u tome se upravo i ogledao timski kvalitet ove reprezentacije jer su u gotovo svim statističkim parametrima bili na zavidnom nivou, sa jako visokim procentom realizacije iz igre (48.3%) i sa veoma velikim brojem ukradenih lopti (10.1) gde je veliku ulogu odigrao upravo Diamantidis (3.33 ukradene lopte na utakmici) koji je bio prvi „kradljivac“ na celom turniru.

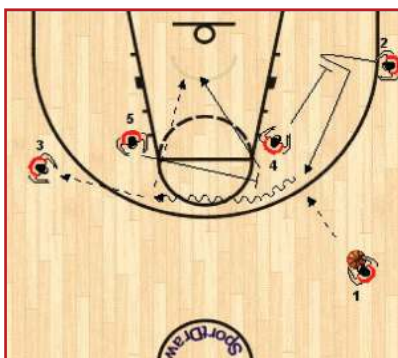
Obrana

Osnovna odbrana reprezentacije Grčke bila je odbrana čovek na čoveka na polovini terena. Karakteristično za Grke je da su često menjali odbranu, prilagođavali je protivniku. Svaku utakmicu su počinjali na ovaj način a onda, kao po pravilu, ulaskom igrača #7 Spanoulisa i #4 Papaloukasa, krajem prve četvrtine, počinjali da pojačavaju odbranu i menjaju, tako da su na primer, protiv reprezentacije Kine prilazili na celom terenu, igrali pressing, udvajali (Dijagram 1), fintirali udvajanja, udvajali posle Pick'n'Rolla, čime su potpuno promenili tok utakmice, i naravno rezultat.

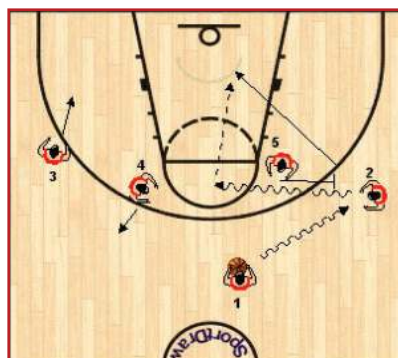
Dobitna odbrambena kombinacija je kada se u isto vreme na terenu nađu tri izuzetna odbambena igrača, #7 Spanoulis, #4 Papaloukas i #13 Diamantitis, sva trojica vrše odličan pritisak na igrače sa loptom, puno preuzimaju kad se igra Pick'n'Roll, rade puno „pomoć i povratak“ i što je najvažnije, jako brzo prelaze iz odbrane u napad. Karakteristične za odbranu Grka su česte promene, odnosno način i brzina na koji oni to rade. Tako se moglo videti protiv Francuza i Amerikanaca da u gotovo svakom prekidu prelaze iz odbrane čovek na čoveka u zonsku odbranu 2:3, a pogotovo u završnicama i specijalnim situacijama. S obzirom na to da imaju snažne i dominantne igrače na poziciji donjeg posta (#5 Schortsianitis i #14 Papadopoulos) ne dozvoljavaju lak pas igračima na ovoj poziciji, pokušavaju da ih čuvaju ispred sa jakom stranom pomoći. Odbrana od Pick'n'Rolla se menjala od utakmice do utakmice, od situacije do situacije, tako da su najčešće agresivno iskakali, često su iznuđivali i foul u napadu u tim situacijama. Pick'n'Roll koji se igrao na vrhu reketa su najčešće pre-

DIJAGRAM 7

DIJAGRAM 8

DIJAGRAM 9

uzimali, a, na primer, protiv Kine su jako agresivno udvajali. Takođe, jasno su se videle reakcije na utakmicama kao protiv Francuza, na ulazak plejmejкера #6 Jeanneau, prilazili su po celom terenu, agresivno ga udvajali u svakoj situaciji. Tipična za Grke je odbrana od čeonog auta, gde po pravilu preuzimaju odbrambeni igrači na izvođaču i šuteru (Dijagram 2).

Napad

Kako je prvenstvo odmicalo Grci su igrali sve bolje, kako u odbrani tako i u napadu. Gotovo po pravilu je počinjala uvek ista petorka: 1. Diamantidis; 2. Hatzivrettas; 3. Kakiouzis; 4. Fotsis; 5. Papadopoulos;

Ulaskom u igru Spanoulisa, Papalopukasa, pa zatim i velikog centra Schortsianitisa, ekipa bi pojačavala tempo i postajala sve opasnija po protivnika. Veći deo utakmice na terenu se nalaze najmanje dva plejmejкера (Diamantidis, Spanoulis ili Papaloukas), koji su sa lakoćom rešavali sve presinge (Dijagram 3), što se najbolje videlo u utakmici sa Francuzima (Dijagram 3), pa i sa Amerikancima. Reprezentacija Amerike je do utakmice sa Grcima u proseku imala 12.2 ukradene lopte, na polufinalu su uspešli da „uzmu” samo 4 lopte, jer Grci nisu imali problema sa prenosom lopte na napadačku polovinu. Dobar raspored igrača, kao i dobro postavljen igrač 4. u sredini su omogućili da se lako rešava prenos lopte.

Veliki broj igrača koje je rotirao trener Giannakis omogućavao je dobar ritam i činjenicu da su imali veliki broj raspoložениh igrača na gotovo svakoj utakmici, osim u finalu. U kontranapadu najčešće se tražila opcija sa spuštanjem lopte „velikom” igraču, i to #14 Papadopoulosu ili naročito kada je u igri #5 Schortsianitis, koji to rešavaju možda najbolje na svetu. Naročito bi postajali opasni u kontranapadu kada bi u igri bio Papaloukas, igrač koji odlično rešava „hendikep” situacije i ima dobru relaizaciju.

Protiv zonskih odbrana reprezentacija Grčke nije imala puno problema, tada bi najčešće u igru na poziciju 4. ulazio #9 Fotsis ili #8 Vassilopoulos, igrači sa odličnim šutem za 3 poena. Tada bi se četiri igrača postavljala spolja, i jedan visoki igrač na poziciji donjeg posta. U ovim situacijama Grci su igrali jednostavno, posle nekoliko dodavanja i prodora, dobrog kretanja igrača, usledio bi šut za tri poena (Dijagram 4) ili pas igraču na poziciji donjeg posta. Druga opcija je sa Pick'n'Rollom, posle razmenjivanja nekoliko dodavanja, visoki igrač bi izlazio i postavljao blokadu igraču sa loptom na strani, posle čega bi usledio dobar pas i realizacija (Dijagram 5).

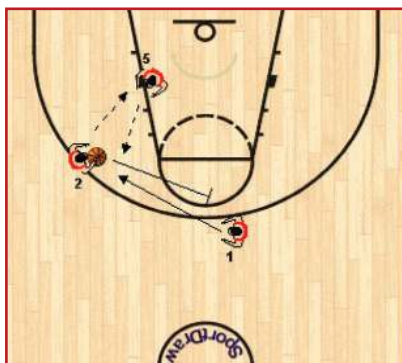
U napadu često koriste „rogove”, koje najčešće igra na poziciji 1. Diamantidis, gde se posle blokade, bloker spušta u reket (to je najčešće #14 Papadopoulos) a dru-

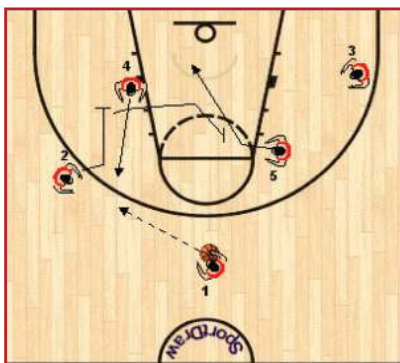
gi visoki (najčešće #9 Fotsis) se postavlja visoko, na vrh reketa, spreman za dobar šut (Dijagram 6), dok se dva beka postavljaju u uglove terena. Ono što je izlučivalo odbranu Amerikanaca je „dupli” Pick'n'Roll na vrhu reketa, prvi put bi stizali da ga odbrane ali kada se brzo vrte u još jedan, po pravilu bi bloker ostajao sam u reketu ili igrač sa loptom sa otvorenim šutem (Dijagram 7). Kasnije u utakmici Amerikanci su pokušali da ovo reše uvođenjem niže postave i preuzimanjem, ali su visoki igrači Grčke lako rešavali miss-match pod košem.

Napad koji su prozivali kao „1” igrali su tako što bi plejmejker, igrač #1 nadriblao na stranu i otvorio pas na igrača #2, posle donje blokade. Usledio bi brzi Pick'n'Roll sa drugim visokim igračem #5, koji se posle toga otvarao u dubinu reketa (Dijagram 8) i iz ove situacije tražilo dobro rešenje (prodor, šut, pas donjem postu, pas spolja za šut za 3 poena).

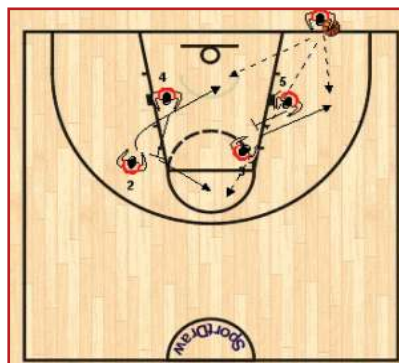
Opcija koju su nazivali kao „Glava”, počinjala je driblingom plejmejкера na stranu, posle čega bi usledilo uručenje i brzi Pick'n'Roll. Ono što odlikuje igru u napadu Grka je jednostavnost, dobro čitanje odbrane, puno igre 1:1 i pravljenje viškova i otvorenih šuteva. Kada uz to imate i unutrašnju igru onda postajete opasni i iz ovako jednostavnih akcija lako nalazite rešenja (Dijagram 9).

DIJAGRAM 10

DIJAGRAM 11

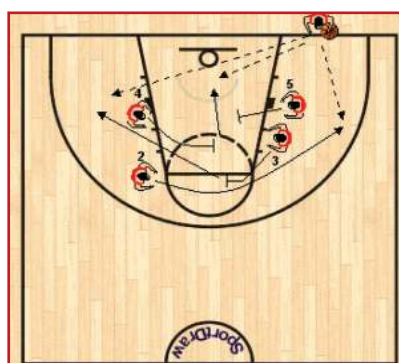

DIJAGRAM 12

Saradnja igrača koji su igrali na pozicijama donjeg posta i spoljnih igrača bila je odlična, gotovo u svakom napadu lopta bi išla na visoke igrače, posle čega bi usledio kontrablok (Dijagram 10), i dobar povratni pas.

Akciju koju su nazivali „5” su često igrali, gde bi se pravila izolacija za visokog igrača #5 (najčešće #14 Papadopoulos ili #5 Schortsian-tis). Posle donje atipične blokade mali-velikom, igrač #4 bi primio loptu na strani, posle čega bi usledila dijagonalna blokada za igrača #5 na poziciju donjeg posta (Dijagram 11).

DIJAGRAM 13

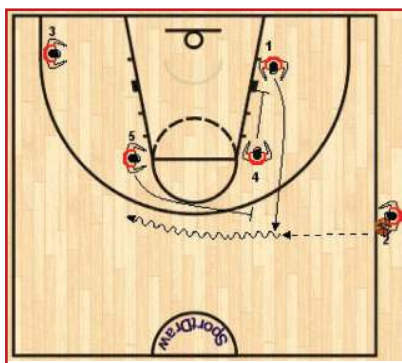
Aut ispod koša iz iste početne postavke imao je nekoliko varijanata:

1. Istovremeno bi se postavile dve blokade, jedna ledna i jedna horizontalna (Dijagram 12)

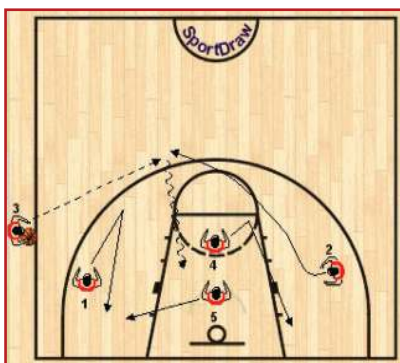
2. Uzastopna blokada za šutera #2, i za drugog beka #3 (Dijagram 13)

Aut sa strane je veoma sličan opisanoj akciji „1”. Posle donje blokade za igrača #2, sledi brzo postavljanje Pick'n'Rolla na vrhu reketa i otvaranje i traženje dobrog rešenja iz dobrog rasporeda igrača (Dijagram 14).

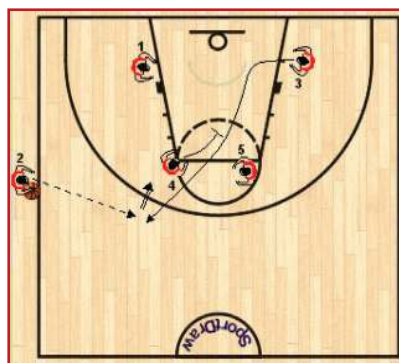
Specijalne situacije u napadu gotovo po pravilu rešavao je igrač #4 Papaloukas, koji bi odmah po prijemu pravio prodor i tražio dobro rešenje (Dijagram 15). Međutim, na utakmici sa Amerikancima odigrali su drugačije, postavili su dobru blokadu za odličnog šutera #10 Hatzivrettasa koji je pogodio šut za tri poena (Dijagram 16).

DIJAGRAM 14

DIJAGRAM 15

DIJAGRAM 16

dr Nenad Trunić

Analiza uspešnosti košarkaškog tima na bazi parametara zvanične statistike

snovni cilj ovog istraživanja je bio da se utvrde determinante uspešnosti bavljenja vrhunskom košarkom i da se izvrši analiza uspešnosti košarkaških timova na bazi pokazatelja zvanične statistike.

Ideja vodilja je predstavljena analizom uspešnosti najboljih košarkaških timova iz nacionalnih prvenstava Francuske, Italije i Srbije i Crne Gore, u periodu od tri takmičarske sezone i na taj način je utvrđen značaj manifestovanja pojedinih sposobnosti košarkaša, merljivih zvaničnom statistikom, na uspeh u košarci.

S obzirom na to da će predmet ovog istraživanja biti analiza uspešnosti ekipa na bazi statističkih pokazatelja, problem istraživanja je predstavljen utvrđivanjem zakonitosti na osnovu kojih je napravljena razlika između ekipa koje su ostvarile značajne rezultate, tj. pobede u nacionalnim prvenstvima Francuske, Italije i Srbije i Crne Gore od onih čije učešće nije rezultiralo uspehom u rezultatskom smislu.

Primenjena metodologija

Ovo istraživanje je longitudinalno-transverzalnog karaktera, i bilo je organizovano radi deskripcije izvesnih pojava i radi analize relacije između više korespondentnih karakteristika ispitanika. U njemu su primenjeni bibliografsko-spekulativni, empirijski i statistički metodi. Rad je bio organizovan u vremenskom intervalu, određenom trajanjem tri takmičarske sezone u zvaničnom kalendaru košarkaških federacija Francuske, Italije i Srbije i Crne Gore (2002/2003, 2003/2004 i 2004/2005).

Procena standardnih pokazatelja situacione efikasnosti u košarci je izvršena u istim uslovima za sve ispitanike, jer su uslovi za igranje u sva tri relevantna nacionalna prvenstva, precizirani i verifikovani propozicijama FIBA (Federacija internacionalnih košarkaških asocijacija) i na taj način je zadovoljen kriterijum objektivnosti kao jedan od bazičnih pretpostavki za dobijanje realnih rezultata.

Uzorak ispitanika za procenu situacione efikasnosti u košarci kroz parametre zvanične statistike je podeljen u tri subuzorka po nacionalnom kriterijumu:

- prvi subuzorak je predstavljen sa 18 košarkaških timova I nacionalne lige Francuske,
- drugi subuzorak je predstavljen sa 18 košarkaških timova I nacionalne lige Italije i
- treći subuzorak čini 12 košarkaških timova I savezne lige Srbije i Crne Gore.

Svaki subuzorak je dalje bio diferenciran po kriterijumu takmičarske uspešnosti na prvu trećinu najbolje plasiranih timova na kraju svake pojedinačne regularne takmičarske sezone (pre play-off takmičenja), na drugu trećinu timova iz srednjeg dela tabela i poslednju trećinu, najslabije plasiranih timova u okviru ligaškog dela takmičenja, posebno za svaku sezonu.

Interpretacija rezultata i diskusija

Rezultati komparativne analize kompletnog opserviranog uzorka za sve takmičarske sezone relevantne za ovo istraživanje pokazuju različitu strukturu i stepen diskriminativnosti za posmatrane varijable (tabela 1). U varijablama 2PU, 2P%, 3P%, 1P%, AS, BL i LG konstatovana je statistički signifikantna razlika i utvrđen izvor varijabiliteta, dok u ostalim ispitanim parametrima nije ustanovljen stepen diskriminativnosti interesantan za statističku obradu.

Kada se posmatraju rezultati ovog istraživanja sa stanovišta zvaničnih statističkih pokazatelja, mora se imati u vidu da se preduslovi za igranje košarke na adekvatan način jedino mogu proceniti preko košarkaških aktivnosti u realnim takmičarskim uslovima, pod imperativom pobede i u stalnom nastojanju da se postigne željeni rezultat. Ovaj segment istraživanja ima svoju prvenstvenu opravdanost u potrebi da se na egzaktn način odredi kompozicija individualnih i timskih sposobnosti igrača i na taj način smanji prostor verovatnoće greške u izboru dece za vrhunsku košarku. Potencijalni kvalitet ili moguće takmičarske sposobnosti moraju se razlikovati od realnog kvaliteta ispoljavanja u takmičarskim uslovima, jer u košarci ne igra potencijal, nego uspešno izvođenje.

Rezultati komparativne analize pokazuju da je u varijabli dva poena pokušaj, primetna silazna tendencija re-

zultata sa opadanjem ranga takmičenja (dijagram 1a). Najkvalitetnije ekipe su imale veći broj pokušaja u šutu za dva poena, što se može objasniti činjenicom da je viši kvalitet takmičenja povezan sa većim prisustvom agresivne igre, visokim nivoom pritiska u odbrambenim aktivnostima i insistiranjem na visokom ritmu igre. Takav pristup rešavanju zadataka na terenu ima za posledicu veliki broj šuteva za dva poena (naročito u tranzicionoj igri) i veći procenat realizacije u šutu za dva poena. S obzirom na to da broj ubačenih šuteva za dva poena čini 55-60% ukupnog broja poena na košarkaškim utakmicama, jasno je koliki značaj treba pridavati ovom elementu igre.

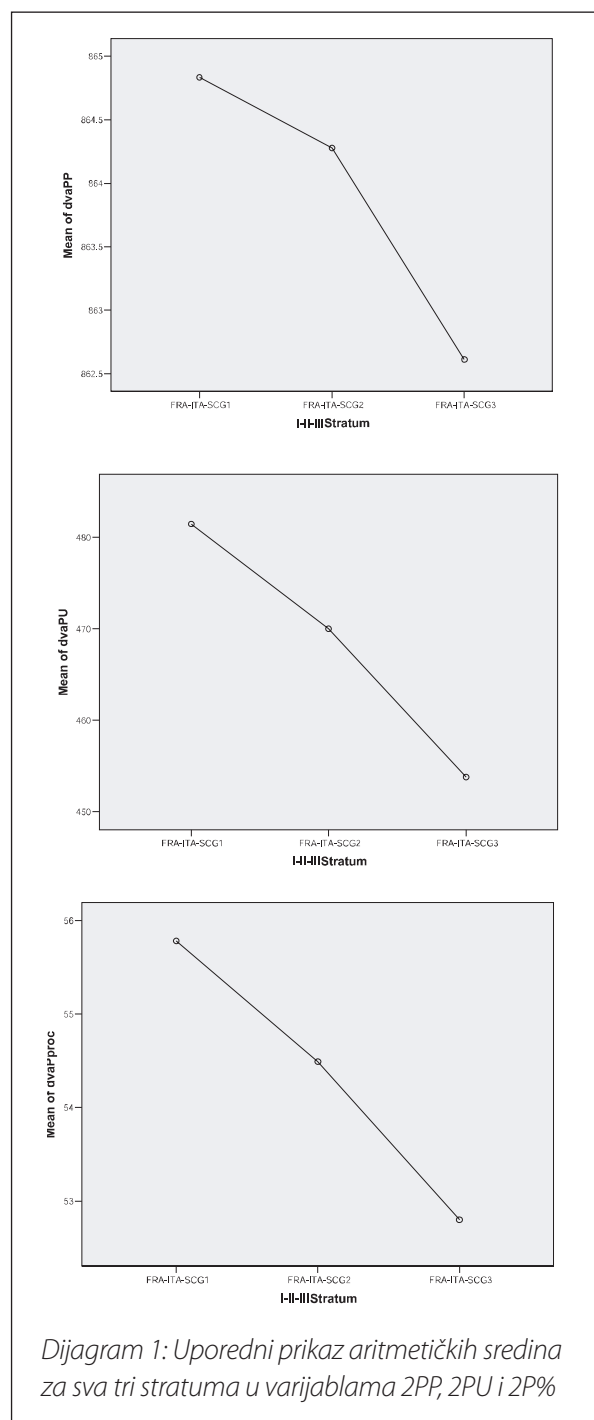
Kada se govori o varijablama iz prostora situacione efikasnosti košarkaša, mora se imati u vidu da je svaka od njih višestruko uslovljena antropomotoričkim karakteristikama igrača i protivnika, načinom organizacije i

Svi stratumi – sve sezone			
VARIJABLA	F-tes	t	P (Sig)
2PP	.007	.	993
2PU	3.456	.	035*
2P%	4.907	.	009 ^a
3PP	1.226	.	298
3PU	1.200	.	305
3P%	7.359	.	001*
1PP	.257	.	774
1PU	2.471	.	089
1P%	10.668	.	000*
SU	1.380	.	256
SO	2.484	.	088
SN	.177	.	838
AS	10.736	.	000*
IL	.257	.	774
OL	.260	.	772
BL	5.278	.	007*
LG	3.070	.	051*

Tabela 1: Rezultati komparativne analize kompletnog opserviranog uzorka za takmičarske sezone 2002/2003, 2003/2004 i 2004/2005

sprovođenja taktike igre, psihološkim karakteristikama svih igrača na terenu i objektivnim faktorima svake košarkaške utakmice kao autentičnog i neponovljivog događaja.

Kvalitativna razlika u varijabli dva poena ubačeni šutevi je primetna između različitih takmičarskih nivoa. Opadanje uspešnosti je u korelaciji sa opadanjem nivoa takmičenja, što se može objasniti na više načina. Selektivnost u šutu za dva poena je prvo načelo organizovanog tranzicionog i postavljenog napada. Broj ubačenih šuteva za dva poena je posledica većeg broja uspešno obavljenih poslova u igri na individualnom i ekipnom planu: kontrola lopte, tok linija kretanja koje omogućavaju istovremeno oslobađanje većeg broja igrača, udaljenost pojedinog igrača od koša, nivo odbrambenog pritiska, disciplina šuta, uspešno pravljenje blokada, „čitanje” pozicije odbrane, pravovremeno i precizno dodavanje i šuterski rang koji podrazumeva visok nivo usvojenosti tehnike šutiranja i adekvatna psihološka priprema za šut). Rezultati ovog istraživanja potvrđuju da je uspešno

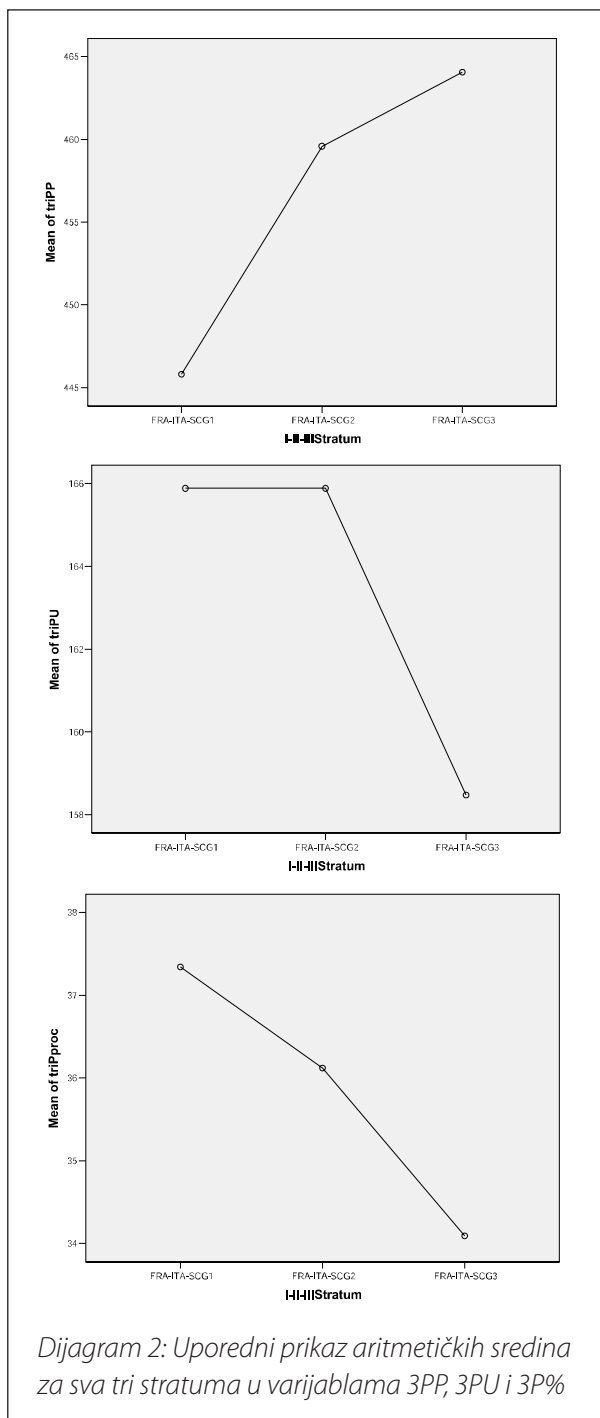
Dijagram 1: Usporedni prikaz aritmetičkih sredina za sva tri stratuma u varijablama 2PP, 2PU i 2P%

ktivnost u šutu za dva poena je prvo načelo organizovanog tranzicionog i postavljenog napada. Broj ubačenih šuteva za dva poena je posledica većeg broja uspešno obavljenih poslova u igri na individualnom i ekipnom planu: kontrola lopte, tok linija kretanja koje omogućavaju istovremeno oslobađanje većeg broja igrača, udaljenost pojedinog igrača od koša, nivo odbrambenog pritiska, disciplina šuta, uspešno pravljenje blokada, „čitanje” pozicije odbrane, pravovremeno i precizno dodavanje i šuterski rang koji podrazumeva visok nivo usvojenosti tehnike šutiranja i adekvatna psihološka priprema za šut). Rezultati ovog istraživanja potvrđuju da je uspešno

šutiranje za dva poena varijabla koja na visokom nivou determiniše uspeh u košarci (dijagram 1b i 1c).

Od trenutka uvođenja šuta za tri poena postalo je jasno da će biti od velikog strateškog značaja za igru. Rezultati ovog istraživanja pokazuju da u varijabli 3PP, broj izvedenih šuteva raste sa kvalitativnim opadanjem ranga

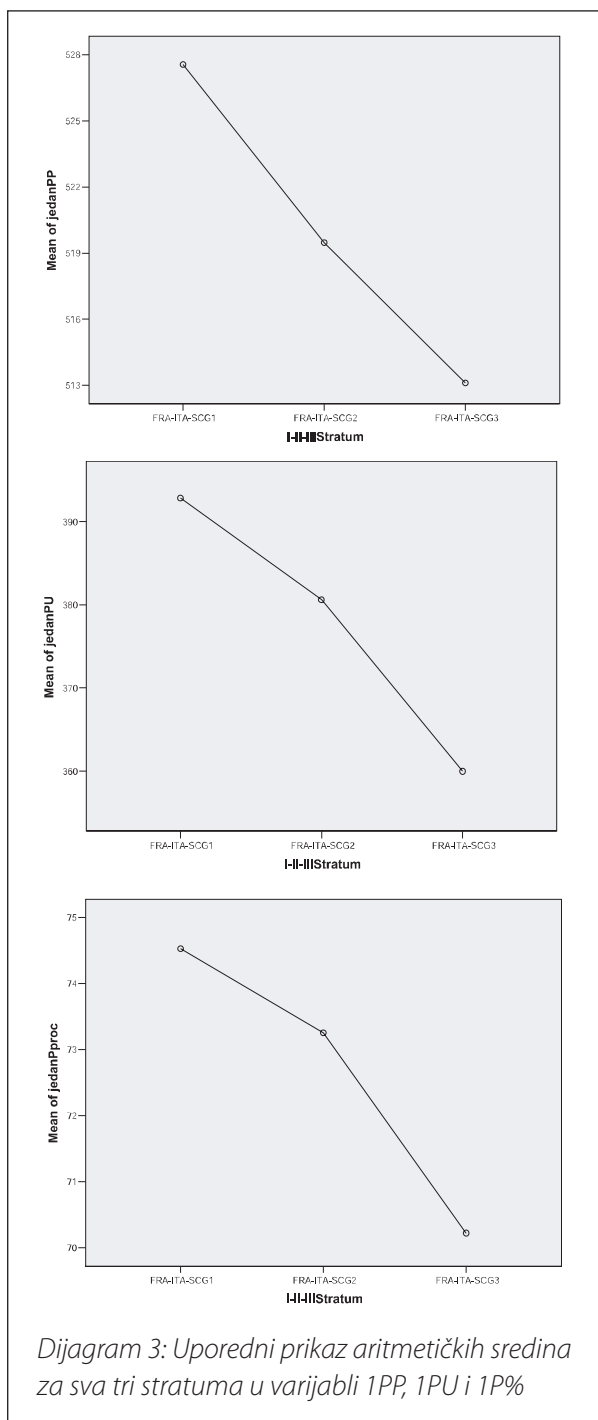
takmičenja (dijagram 2a). Kvalitetnije ekipe u svim ispitivanim zemljama nemaju tendenciju oslanjanja takmičenja na broj izvedenih šuteva za tri poena. Sa taktičkog aspekta objašnjenje je da je u tranzicionom i postavljenom napadu primarno uskladiti tempo kretanja i tačnost

akcija koje će za posledicu imati situacionu i pozicionu preciznost u šutu za tri poena. Loša realizacija navedenih poslova i aktivnosti u igri, koja se povećava sa opadanjem nivoa takmičenja dovodi do tendencije da se šut za tri poena „zloupotrebljava” u takmičarskim aktivnostima i izvodi u broju i na način koji se situaciono pokazuje neefikasnim. U varijablama koje tretiraju preciznost šuta za tri poena (3PU i 3P%) je primetno da sa povećanjem takmičarskog nivoa raste uspešnost realizacije (dijagram 2b i 2c). Kod prvog i drugog takmičarskog nivoa u sve tri zemlje je preciznost u šutu za tri poena drastično veća nego kod najmanje kvalitetnih ekipa. Sa manje izvedenih šuteva kvalitetnije ekipe postižu statistički značajno veći stepen realizacije, što ide u prilog činjenici da je uspešnost u šutu za tri poena determinanta koja izdvaja uspešne od neuspešnih na visokom stepenu. Disciplina šuta, nivo fizičke pripremljenosti, tehničko-taktička priprema i posebna psihološka priprema za šutiranje su samo neki od faktora na koje prioritarno treba obratiti pažnju prilikom izbora dece, organizacije trenajnog procesa i stvaranja preduslova za uspešnu „perimetralnu” igru koja se kruniše visokom efikasnošću u šutu za tri poena.

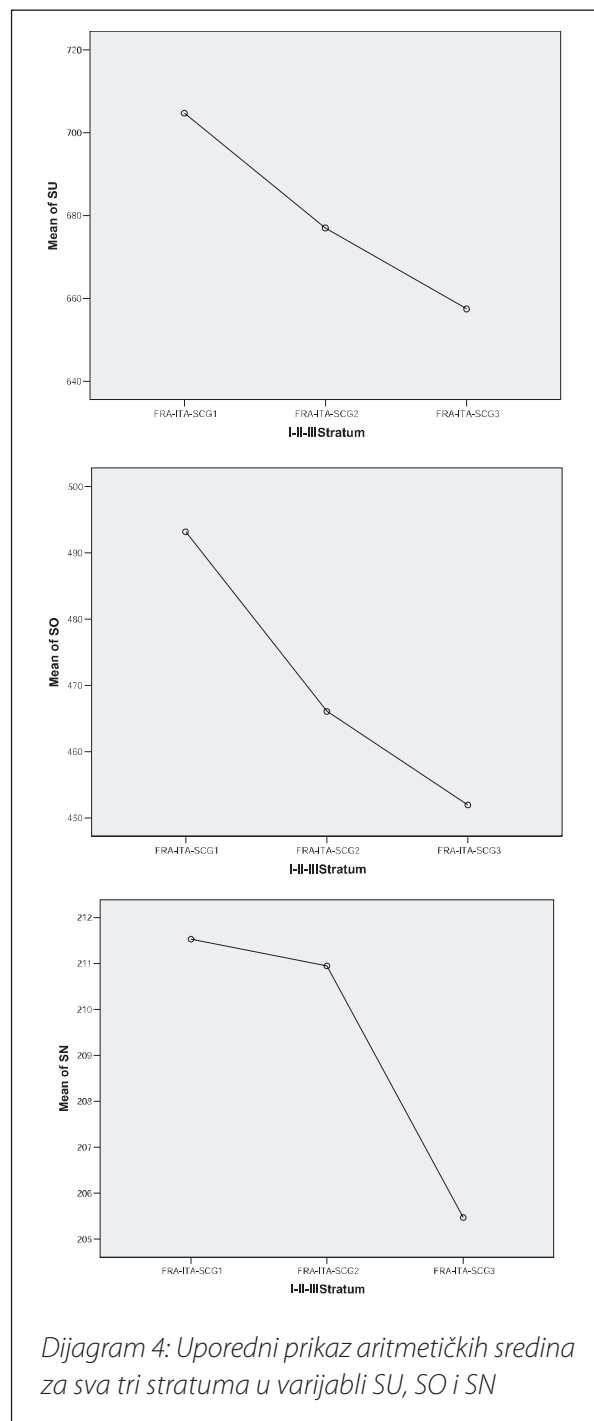
Broj ubačenih lopti u koš sa linije slobodnih bacanja (jedno, dva ili tri) je definisan kao situacija neometanog šutiranja, što je rezultat kažnjavanja protivničke ekipe zbog napravljene lične greške. Treba naglasiti da je u celokupnom tehničko-taktičkom arsenalu elemenata u košarci samo izvođenje slobodnih bacanja primer zatvorenog stereotipa. Dakle, jedino taj element ima biomehantički i tehnički istu strukturu izvođenja koja je potpuno identična na treningu i utakmicama. Ono što u drastičnoj meri otežava izvođenje i smanjuje procenat realizacije slobodnih bacanja u takmičarskim uslovima je psihološki faktor, odnosno pritisak do koga dolazi za vreme utakmice. Kada je u pitanju ovo istraživanje, rezultati merenja svih varijabli koje se nalaze u prostoru slobodnih bacanja (1PP, 1PU i 1P%), nedvosmisleno idu u prilog činjenici da preciznost izvođenja slobodnih bacanja u velikoj meri obezbeđuje uspeh u košarci. U varijabli 1PP (dijagram 3a), najkvalitetnije ekipe iz francuskog, italijanskog i srpskog i crnogorskog nacionalnog prvenstva su karakterisane većim brojem izvedenih slobodnih bacanja od ekipa nižeg takmičarskog ranga. S obzirom na to da je reč o tri relevantna takmičenja, jasno je da je veliki broj izvedenih slobodnih bacanja na utakmici preduslov pozitivnog rezultata. Objašnjenje za ovu tvrdnju je sa taktičkog aspekta moguće pronaći u činjenici da je bazični koncept svakog organizovanog napada ideja da se napad završi otvorenim šutom ili igrom jedan na jedan. Navedena ideja ima za posledicu lako poentiranje ili dovođenje protivnika u situaciju da pravi ličnu grešku, što je pretpostavka za izvođenje slobodnih bacanja. Sledeća ideja koje potvrđuje ovu činjenicu je da svaka napadačka strategija ima za cilj dovođenje protivnika u zonu „bonus” faulova gde se načinjena lična greška (na bilo kom delu terena), kažnjava slobodnim bacanjem. Podatak da oko 15-30% od broja ukupnih postignutih poena na utakmicama otpada

na poene postignute sa linije slobodnih bacanja daje i egzaktnu potvrdu o visokom učešću ove varijable u određivanju krajnjeg rezultata u košarci. U obzir treba uzeti i činjenicu da na utakmicama često rezultatski ishod zavisi od jednog poena i da se taj, odlučujući poen može postići slobodnim bacanjem. U varijablama 1PU i 1P% je vidljivo da rezultati imaju descendentnu tendenciju sa opadanjem takmičarskog nivoa, što je u skladu sa velikim brojem istraživanja po kojima je broj i preciznost izvođenja slobodnih bacanja kriterijum koji određuje razliku između pobedničkih i poraženih ekipa (dijagram 3b i 3c).

Kada je reč o selekciji dece za vrhunska košarkaška dostignuća, osnovni kriterijum koji ima veze sa izvođe-

Dijagram 3: Uporedni prikaz aritmetičkih sredina za sva tri stratuma u varijabli 1PP, 1PU i 1P%

Dijagram 4: Uporedni prikaz aritmetičkih sredina za sva tri stratuma u varijabli SU, SO i SN

njem slobodnih bacanja je psihološki profil ličnosti budućih košarkaša. U ovom slučaju ću se zadržati samo na činjenici da je pored odgovarajuće tehnike na nivou automatizacije, za uspešno izvođenje slobodnih bacanja neophodno posedovati koncentraciju i emocionalnu stabilnost. Razlika između vrhunskih i manje uspešnih igrača u košarci nije isključivo u tehnici izvođenja, već prioritetno u stabilnosti uspešne realizacije slobodnih bacanja u „kritičnim” momentima utakmica.

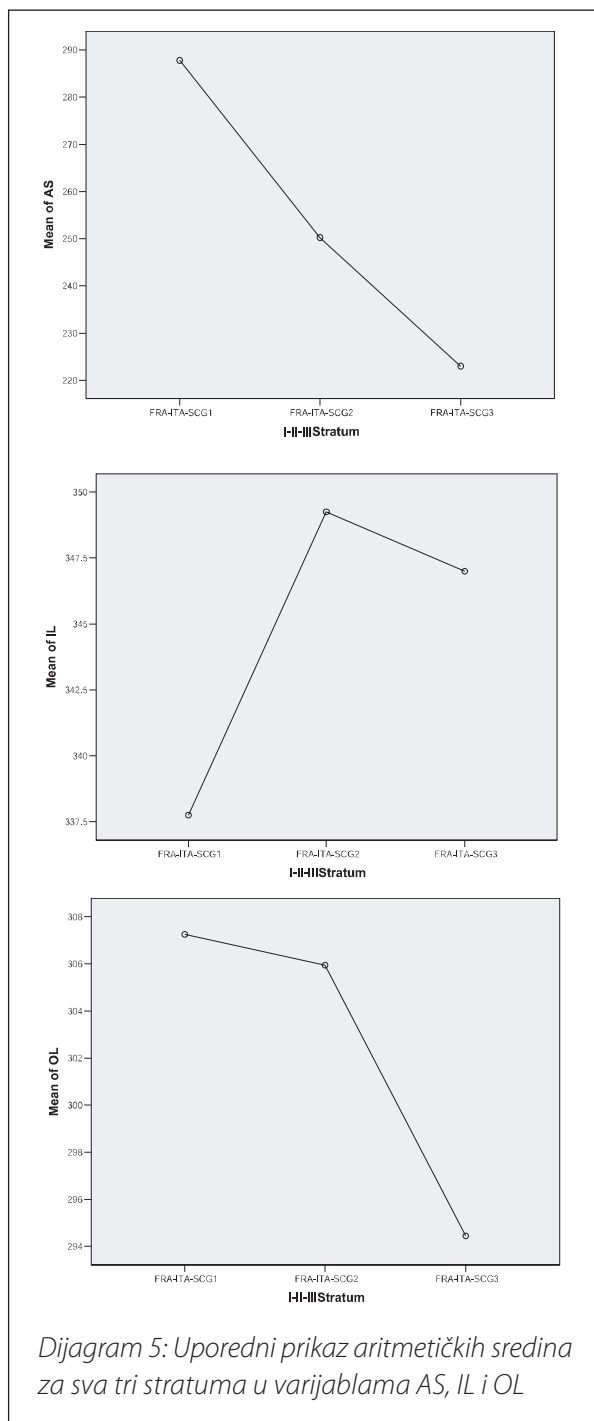
Ukupan broj skokova (SU), broj skokova u odbrani (SO) i broj skokova u napadu (SN) su varijable koje se u svim istraživanjima iz košarkaške problematike ve-

rifikovala kao dominantno određujuća za uspeh u košarci. Kulminacija uspešne odbrane i uslov za razvijanje tranzicione igre u napadačkom smeru je skok u odbrani. Ako je ekipa uspešna u odbrambenom skoku, ona menja sastav igre protivnika i prisiljava ga na selektivno šutiranje, jer posle toga neće imati priliku za novi šut. Uslov za igranje kontranapada iz koga se postižu „laki” poeni sa najvišim mogućim procentom realizacije je upravo odbrambeni skok. Sa psihološkog aspekta dominacija u odbrambenom skoku stvara osećaj nemoći kod protivnika i daje sigurnost vlastitoj ekipi. Taktički posmatrano, skok u odbrani je najjače oružje protiv protivničkog skoka u napadu.

Rezultati analize situacione efikasnosti opserviranog uzorka u ovom istraživanju pokazuju da je na svim nivoima komparacije utvrđena statistički signifikantna razlika u korist kvalitetnijih ekipa i da je izvor varijabiliteta uvek bio u zaostajanju rezultata drugog i trećeg faktorskog modaliteta u odnosu na prvi (dijagram 4). Rezultati nekih istraživanja iz ove tematike (Trninić i saradnici, 1994), pokazali su da je broj skokova u odbrani mnogo značajniji pokazatelj situacione efikasnosti od broja skokova u napadu. Po kojim kriterijumima izabrati decu koja će biti vrhunski košarkaši u ovom segmentu igre? Odgovor na ovo pitanje je moguće pronaći u činjenici da je pored odgovarajućih antropometrijskih karakteristika, antropomotoričkih sposobnosti i tehničko-taktičke obučenosti, osnovni faktor koji distinguje uspešne skakače od neuspešnih voljni momenat, odnosno odgovornost u igri i motivacija za skok. Skok u napadu ili hvatanje odbijenih lopti u napadu je obeležje napadačke efikasnosti. Skok u napadu omogućava veći broj izvedenih šuteva, eventualnu realizaciju posle iznuđene lične greške, kontrolu tranzicionog napada protivnika (otežavanjem „otvaranja” prvog dodavanja), veće samopouzdanje prilikom šutiranja i smanjenje psihološkog pritiska na šutera. Pretpostavka za uspešan napadački skok je u anticipaciji pozicije odbrambenog igrača i pravca odbijanja lopte. Rezultati istraživanja skoka u napadu u ovom istraživanju (dijagram 4c), pokazuju naglašenu razliku između tri nivoa takmičenja i to naročito zaostajanje III takmičarskog nivoa u odnosu na prva dva. I u ovom slučaju je evidentno da je uspešnost u košarkaškom nadigravanju uslovljena brojem skokova u napadu i da visoki takmičarski dometi moraju da budu statistički podržani većim brojem skokova u napadu od protivnika. Dakle, kada je reč o skakačkim aktivnostima u napadu, ne zanemarujući uticaj genotipa, moguće je spoljnim (trenažnim) uticajima dostići visok nivo uspešnosti.

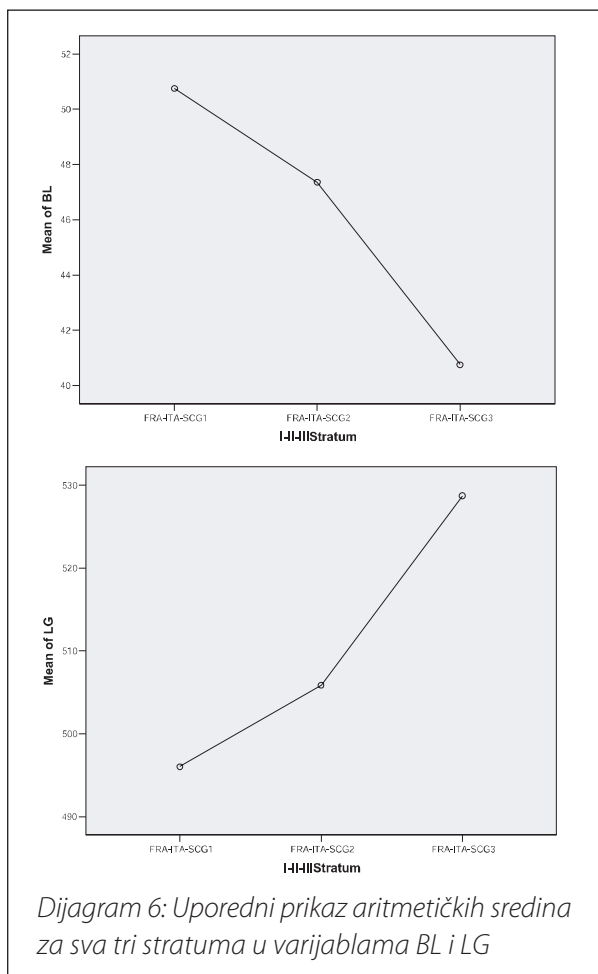
Jedna od definicija košarke je da je igra grešaka. Da bi se smanjio broj grešaka potrebno je usavršavati individualnu tehniku i taktiku, povećavati stepen uigranosti ekipe i napredovati u organizaciji igre da bi se omogućili uslovi za optimalnu cirkulaciju lopte. Sa taktičkog aspekta, izgubljena lopta je najbolji uslov za kontranapad protivnika, elemenat koji smanjuje broj izvedenih šuteva na koš negativno utiče na samopouzdanje pojedina i ekipe i stvara pozitivan stimulan za protivnika.

Dijagram 5: Uporedni prikaz aritmetičkih sredina za sva tri stratuma u varijablama AS, IL i OL

Mali broj izgubljenih lopti govori o visokom nivou individualne i kolektivne igre i visokom nivou forme.

Kada je reč o istraživanju francuskih, italijanskih i srpskih i crnogorskih košarkaša (dijagram 5b), rezultati pokazuju da je najmanji broj izgubljenih lopti zabeležen kod najkvalitetnijih ekipa, zatim kod ekipa iz trećeg takmičarskog nivoa i na kraju kod ekipa iz drugog nivoa takmičenja. Statistički signifikantna razlika je utvrđena sa izvorom varijabiliteta u zaostajanju drugog i trećeg faktorskog modaliteta u odnosu na prvi. Veći broj izgubljenih lopti kod drugog stratuma u odnosu na treći je moguće objasniti stepenom uslovljenosti ove varijable sa

brojem izvedenih napada, ali to nije tema ove studije. U svakom slučaju, manji broj izgubljenih lopti je u pozitivnoj korelaciji sa takmičarskim rezultatom, a i bolja individualna tehnika, uigranost ekipe i psihološka stabilnost igrača su kriterijumi koji treba da se postave u prognostici košarke, sa naglaskom da je jako tanka linija koja deli jedne od drugih pokazatelja situacione efikasnosti u košarci i da je veliki broj njih direktno uslovljen drugima.

Osvojene lopte kao parametar situacione efikasnosti u košarci su akcije odbrambenih igrača sa ciljem direktnog dolaženja u posed lopte. Iz takvih situacija se u velikom broju slučajeva razvija tranzicioni napad koji proizvodi visok stepen realizacije i demorališuće deluje na protivnika. Rezultati komparativne statistike opserviranog uzorka pokazuju da je varijabla OL (osvojene lopte) faktor distinkcije uspešnih ekipa od neuspešnih. U svim tretiranim šampionatima ekipe najviših takmičarskih nivoa su imale veći broj osvojenih lopti, a najslabije plasirane ekipe najmanji (dijagram 5c). Drastična razlika je primetna između najslabije plasiranih ekipa u odnosu na prva dva takmičarska nivoa, što se može objasniti tako da ova varijabla ima mnogo veći uticaj na neuspeh nego na uspeh tima. S obzirom na opisane konsekvence osvojenih lopti u različitim fazama toka igre, jasno je da ovaj element uslovljava veći broj negativnosti u drugim merenim varijablama.

Visok nivo razvoja antropomotoričkih sposobnosti, tehničko-taktičke obučenosti, uigranost ekipe, psihološka stabilnost i sposobnost anticipacije događaja na terenu su ideje vodilje u strategijskoj postavci prognostike u košarci koje u razvojnem obliku mogu da povećaju verovatnoću za veći broj osvojenih lopti. Kada je reč o ovoj varijabli, mora se reći da je, naročito kod nižih nivoa takmičenja, u velikoj meri determinisana i dejstvom protivnika, odnosno nemogućnošću da se na adekvatan način suprotstavi kvalitetnijem pojedincu ili ekipi.

Blokada šuta u košarci je pokazatelj individualne i kolektivne agresivnosti u odbrani, manifestacija nivoa pomaganja u odbrani i posledica individualne sposobnosti igrača da na taj način osujeti napad protivnika. Ovaj element situacione efikasnosti je prioritarno pokazatelj za vrednovanje kvaliteta igre centara (igrača na poziciji 5 ili 4) u fazi odbrane. Blokodom se isključuje mogućnost postizanja poena i stvara uslov za brze startne faze tranzicionog napada. Posmatranje ove varijable u istraživanju situacione efikasnosti francuskih, italijanskih i srpskih i crnogorskih košarkaša (dijagram 6a), govori o većem broju blokada kod kvalitetnijih i takmičarski uspešnijih ekipa u odnosu na slabije plasirane timove. Konsekvence realizovanih blokada se mogu posmatrati i u ostalim faktorima situacione efikasnosti ali je primarno da broj blokada determiniše uspešnost igranja košarke. Veći broj blokada kod kvalitetnijih timova je u jednom stepenu moguće objasniti i boljom antropometrijskom strukturom, odnosno kvalitetnijim trenaznim procesom koji dovodi do višeg stepena razvoja antropomotoričkih sposobnosti.

Inteligencija, sposobnost anticipacije, naglašena sposobnost specijalne percepcije i kreativnost su psihološka obeležja dobrog blokera i u tom pravcu treba organizovati selekciju dece za vrhunska košarkaška dostignuća.

Lična greška predstavlja nedopušten i neregularni fizički kontakt sa protivničkim igračem. Pored ove definicije, u košarci postoje i nesportske, tehničke i isključujuće lične greške ali njihov udeo u broju ukupnih ličnih grešaka je mali, pa se one neće uzeti u obzir u ovoj analizi. Sa aspekta razumevanja svih faza toka igre, cilj u košarci je minimizirati broj ličnih grešaka. Taj cilj je moguće realizovati regularnim postavljanjem tela, adekvatnim korišćenjem ruku i nogu u odbrambenim aktivnostima, korišćenjem dozvoljenih kontakata po pravilima igre i stalnim prilagođavanjem pozicije odbrane u odnosu na poziciju lopte i napadača. Taktički posmatrano, lične greške se prave zbog dolaženja u posed lopte u završnim momentima utakmice, dovođenja na liniju slobodnih bacanja loših šutera iz protivničke ekipe, sprečavanja kontranapada u početnoj fazi, opstrukcije igre protivnika, radi zaustavljanja najboljih protivničkih igrača u početnim fazama utakmice itd. Treba reći da u savremenoj košarkaškoj strategiji postoji programirano pravljenje ličnih grešaka, koje kvalitetnije ekipe, sa većim igračkim fondom ne dovodi u kritične situacije. Rezultati ovog istraživanja pokazuju da sa opadanjem takmičarskog ran-

ga linearno raste broj napravljenih ličnih grešaka (dijagram 6b). Manji broj ličnih grešaka kod kvalitetnijih ekipa je moguće objasniti boljom tehničko-taktičkom obučenošću, višim nivoima fizičke pripremljenosti i dominacijom u svim segmentima igre koja ne dovodi do potrebe za pravljjenjem faulova. Nemogućnost regularnog suprotstavljanja protivniku je objašnjenje za veliki broj ličnih grešaka kod inferiornijih timova.

Sušтина strategijskog usmeravanja dece za vrhunsku košarku, posmatrano kroz ovaj elemenat situacione efikasnosti mogla bi se definisati potrebom za što kvalitetnijim ispoljavanjem u okviru pravila igre. Sa psihološke tačke gledišta, u ovom slučaju je od fundamentalnog značaja potreba za razvijanjem tzv. „kontrolisane“ agresivnosti u ponašanju igrača, jer se često dešava da dominacija na fizičkom i tehničko-taktičkom planu ne bude praćena kontrolom ispoljavanja, što dovodi do većeg broja ličnih grešaka od objektivne potrebe.

Zaključak

U svim varijablama iz oblasti situacione efikasnosti košarkaša koje su bile obuhvaćene ovim istraživanjem, utvrđena je tendencija opadanja kvaliteta rezultata sa spuštanjem takmičarskog nivoa. Bez obzira na evidentne razlike u načinu igranja košarke, u stilu demonstriranja košarkaških znanja i na vremensku određenost istraživanja, rezultati istraživanja su pokazali značajnu kvalitativnu razliku između tri stratuma formirana po kriterijumu takmičarske uspešnosti, u korist bolje plasiranih ekipa u odnosu na lošije.

S obzirom na to da je stepen usvojenosti i nivo izvođenja elemenata košarkaške tehnike i taktike veoma širok, jasno je da je uspeh u vrhunskoj košarci determinisan velikim brojem faktora situacione efikasnosti. Ideja ovog istraživanja je bila da se daju temelji strategije prognoze u košarci u budućnosti, što podrazumeva izvesno „preticanje“ u odnosu na aktuelni košarkaški trenutak, jer se od prognoze danas traži razumevanje prošlosti i sadašnjosti ali i rezultati u budućnosti. Višefaktorska priroda košarke i kvantum sposobnosti i znanja igrača postavljaju veoma visoke kriterijume u izboru budućih vrhunskih košarkaša

Posmatrajući rezultate ovog istraživanja, moguće je zaključiti da je za uspeh neophodan visok kvalitativni nivo u svim varijablama iz prostora zvanične statistike. Faktorskom analizom je moguće utvrditi koja se varijabla pokazala u većoj meri determinantnom za uspeh kada je u pitanju opservirani uzorak, ali moja ideja je bila da se globalno uoče tendencije i karakteristike najboljih u odnosu na one koji to nisu. Iz tog razloga bih otišao korak dalje i primetio da postoji dosta aktivnosti u igri, koje su veoma bitne za uspeh u košarci, a nisu obuhvaćene standardnim statističkim podacima. Međutim službena statistika (po mom mišljenju), nije dovoljna ni za aktuelnu procenu situacione efikasnosti u košarci, a da se ne govori o njenoj vrednosti u ogledalu prognoze i strategije uspešnih košarkaša u budućnosti.

Vrhunska košarka podrazumeva sasvim izoštrene kriterijume, ne samo kada su u pitanju deca već prioritarno kada je reč o ekspertskom kadru koji ima sposobnosti da prepozna, uobličiti, primeni i uspešno realizuje kreativne ideje koje se baziraju na multidimenzionalnom znanju.

Kem Lumsden, Vežbe za pobjedničku košarku (4)

Vežbe za poboljšanje skoka

S ciljem stručnog usavršavanja, objavićemo set vežbi za unapređenje košarkaške tehnike i individualne taktike igrača. Tekst i vežbe preuzeti su iz knjige Vežbe za pobjedničku košarku („Drills for Winning Basketball“), autora Kema Lumsdena. Za zainteresovane, ova knjiga se nalazi u biblioteci UKTS i može se nabaviti preko kancelarije Udruženja

Vežba I „BACK TO BACK“

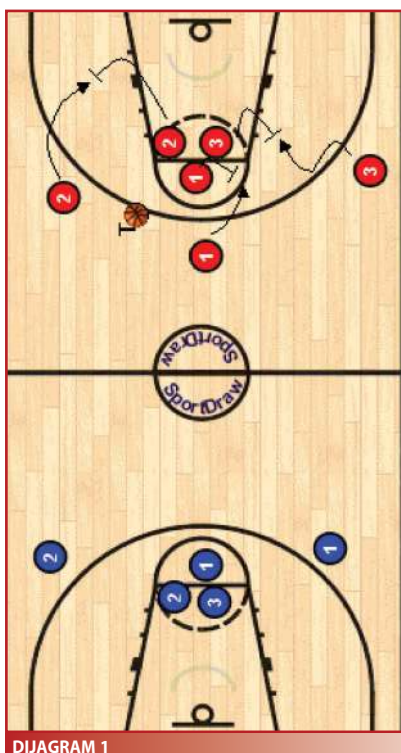
Cilj: zgrađivanje

Potrebna oprema: jedna lopta po grupi

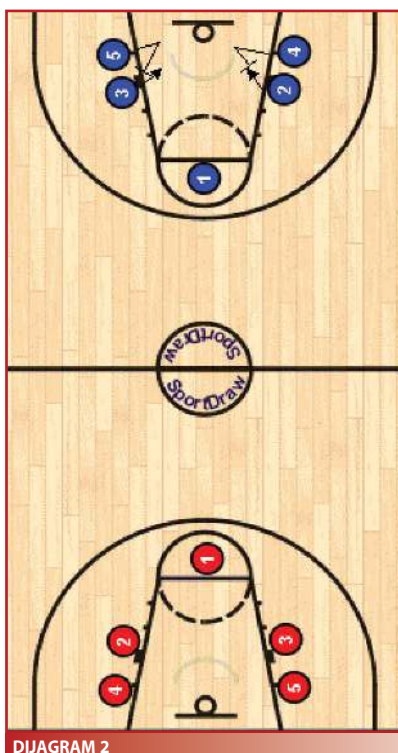
Trenerov savet igračima: nađi igrača kojeg ćeš zgrađiti, pa tek onda idi na skok

Objašnjenje vežbe:

- igrači se dele u grupe od po tri
- napadačka trojka kreće na skok van linije za tri poena po šutu (trenera ili nekog od igrača)
- odbrambena trojka leži na leđima u reketu, odmah po šutu ustaju i traže igrača kojeg će zgrađiti, pa idu na skok

DIJAGRAM 1

DIJAGRAM 2

- pre skoka svaki odbrambeni igrač mora da ostvari kontakt sa napadačem pre nego što krene na loptu
- ako napad osvoji loptu, mora da je iznese van linije za tri poena pre nego što napadne koš
- uloge se menjaju na svaka tri pokušaja
- jedna od opcija je da odbrana legne u trenutku šuta, pa tek onda da krene, takođe može da se poveća broj igrača (Dijagram 1).

Vežba II „BLOCK BUSTER“

Cilj: razvijanje skoka posle promašenog penala

Potrebna oprema: jedna lopta za svaku grupu igrača

Trenerov savet igračima: fintiraj, okreni se, uradi sve što je potrebno da uhvatiš loptu

Objašnjenje vežbe:

- na svakom košu igrači formiraju situaciju za zgrađivanje i skok posle slobodnih bacanja
- O1 šutira, ako da koš, svi ostali šutevi su slabijom rukom
- Svaki put kada O2 i O3 uhvate loptu imaju pet sekundi da poentiraju, O4 ili O5 po uhvaćenoj lopti moraju da dodaju loptu do O1. Kada dobiju loptu nazad imaju pet sekundi da poentiraju, a O2 i O3 postaju odbrana
- Situacija se ponavlja dok se ne poentira
- Igrači se rotiraju za jedno mesto u smeru kazaljke na satu
- Jedna od opcija je da se vežba radi do šest poena, nakon čega igrači mogu da se rotiraju (Dijagram 2).

Vežba III „BOARD AND SPRINT“

Cilj: razvijanje atletskih sposobnosti skoka

Potrebna oprema: jedna lopta

Trenerov savet igračima: dodavanja moraju da budu jaka i precizna

Objašnjenje vežbe:

- ekipa se deli u dve grupe, svaka na svojoj polovini
- O1 počinje tako što nabacuje loptu visoko na tablu skače za njom i pokušava da je u skoku uhvati u visini kuka, po uhvaćenoj lopti pivotira na nozi bližoj O2, dodaje do O2 i u sprintu ide na njegovu poziciju
- O2 po prijemu lopte dodaje do O3 i trči na kraj kolone
- O3 radi isto što i O1 na početku
- kolona se pomera za korak napred svaki put kada dođe do skoka
- strane se menjaju nakon određenog broja ponavljanja
- skakaču može da se da zadatak da doda loptu dok je još u skoku
- može i da se doda odbrana, pri čemu napad ima pet sekundi da poentira (Dijagram 3).

Vežba IV „CHINA WALL“

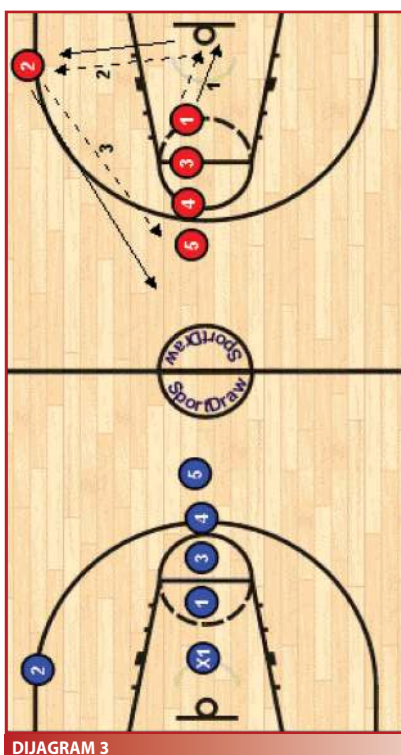
Cilj: sprečavanje skoka u napadu

Potrebna oprema: jedna lopta za trenera

Trenerov savet igračima: pokušaj da održiš kontakt telom sa napadačem

Objašnjenje vežbe:

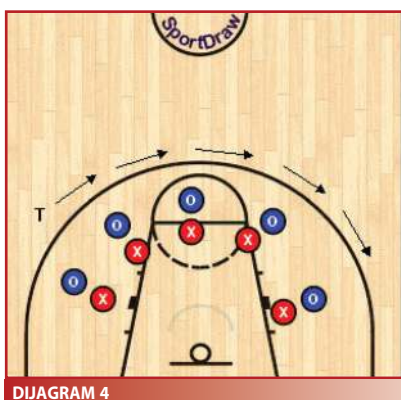
- igrači se dele u parove unutar linije za tri poena
- trener šutira na koš sa različitih pozicija
- odbrana zagrađuje napadače čim je upućen šut na koš

DIJAGRAM 3

- igra se do jedanaest bodova sa sledećim pravilima:

- jedan poen za skok odbrane
- dva poena za skok u napadu

DIJAGRAM 4

● dva poena za odbranu ako dozvoli da lopta odskoči tri ili više puta od poda i uhvati je

● tri poena za odbranu ako uspe da zagradi napad dovoljno dugo da lopta prestane da odskače i počne da se kotrlja

- nakon što je pobednik određen, uloge se menjaju
- odbrani može da se doda još jedan igrač
- odrediti broj sprinteva ili krugova koje poraženi tim mora da istrči (Dijagram 4).

Vežba V „CIRCLE BLOCK OUT“

Cilj: razvijanje timskih skakačkih sposobnosti

Potrebna oprema: jedna lopta u sredini između grupa

Trenerov savet igračima: održi kontakt sa igračem

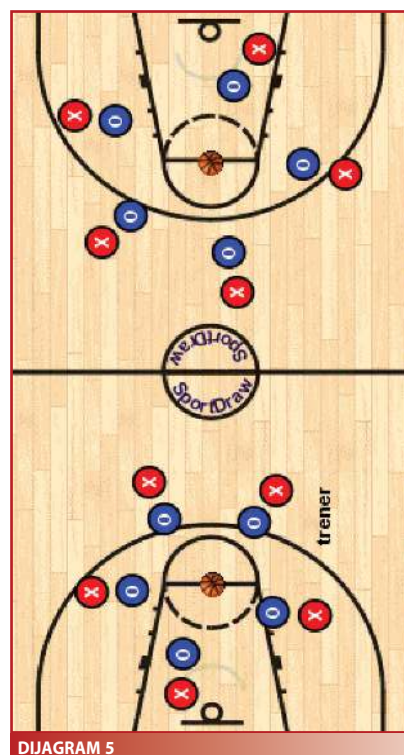
Objašnjenje vežbe:

- ekipa se deli na odbranu i napad
- odbrana se raspoređuje oko kruga na reketu
- svako ima svog para
- lopta je u sredini prstena
- na znak pištaljke ili na reč ŠUT odbrana treba da zagradi napad i zaštitu loptu tri sekunde

– uloge se menjaju na svaka tri puta

– opcije:

- odbrana pravi širi krug
- da lopta odskače u sredini
- zadržati napad pet sekundi
- ubaciti još jednog odbrambenog igrača
- vežba može da počne i tako što igrači sede (Dijagram 5).

DIJAGRAM 5

Vežba VI „CONE DODGE“

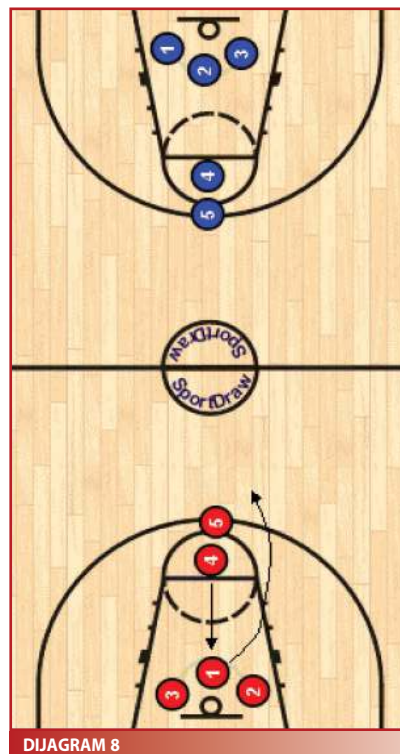
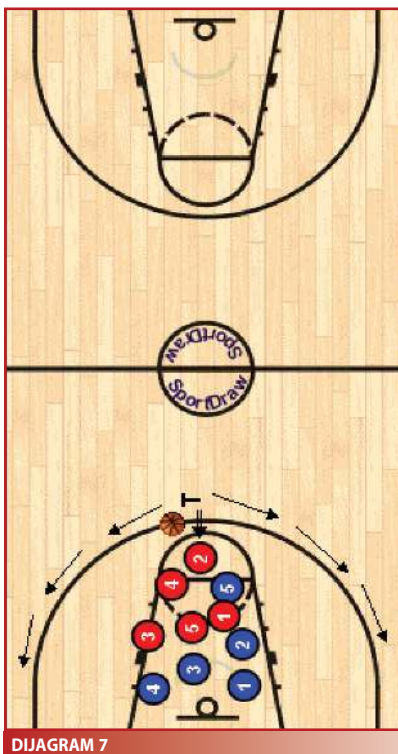
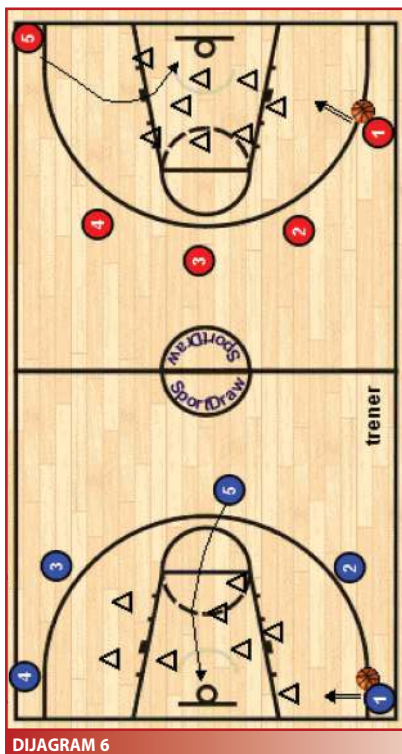
Cilj: razvijanje stabilnosti tela pri kretanju za skok

Potrebna oprema: jedna lopta i po osam čunjeva za svaku polovinu terena

Trenerov savet igračima: kontrolisano se kreći

Objašnjenje vežbe:

- igrači se dele u dve grupe

- svakom igraču je dodeljen broj
- jedna grupa na jednoj polovini terena
- čunjevi se raspoređuju oko reketa i u reketu
- različiti igrači šutiraju za tri poena
- trener proziva broj, prozvani igrač ili igrači idu na skok između čunjeva, lopta ne sme da padne na pod i skakači ne smeju da dodirnu čunjeve
- kada skakač uhvati loptu dodaje je do bilo kog igrača za šut (Dijagram 6).

Vežba VII „ROTTEN EGG“

Cilj: razvijanje agresivnosti za skok

Potrebna oprema: jedna lopta za trenera

Trenerov savet igračima: pokušaj da pročitaš gde će lopta da se odbije

Objašnjenje vežbe:

- svi igrači idu na jedan koš
- trener šutira na koš
- na promašen šut svi idu na skok
- igrač koji uhvati loptu vraća je nazad treneru i ide da šutira slobodna bacanja
- svi ostali se spremaju za sledeći skok
- igrači se trude da ne ostanu poslednji
- opcije:

- poslednji koji ostane mora da trči unapred određen broj sprinteva ili krugova
- poslednji koji ostane mora da prebriše salu pre početka sledećeg treninga

- poslednji koji ostane mora da napiše izvinjenje za sledeći trening zato što je ostao poslednji (Dijagram 7).

Vežba VIII „T- REX“

Cilj: uhvatiti loptu i poentirati

Potrebna oprema: jedna lopta za svaku ekipu

Trenerov savet igračima: koristi finte telom

Objašnjenje vežbe:

- ekipa se deli na dve grupe
- jedna grupa na jednom košu
- igra nikada ne prestaje, čak i kada se poentira, igrači pokušavaju da uhvate loptu i da poentiraju ponovo
- igrači imaju samo jedan dribling pre šuta
- foul šalje igrača na liniju za slobodna bacanja i dobija dva šuta
- igrač sme da ima loptu u posedu samo pet sekundi, igrač koji zadrži loptu duže od pet sekundi ide na kraj kolone
- O1, O2 i O3 se bore za loptu, bez obzira da li je pogodak ili ne, dok je neko ne osvoji. Primer bi bio da O1 uhvati loptu i poentira protiv O2 i O3, O4 odmah odlazi na skok, a O1 ide na liniju za slobodna bacanja iza O5
- Prvi igrač koji osvoji unapred određen broj poena je pobednik (Dijagram 8).

Priredio i preveo:

Milan Mitrović, operativni trener košarke

Statistika iz različitih uglova

Razlike u statistici kod nas i u NBA

U ovom broju časopisa „Trener” nastavljamo da se bavimo razlikama u vođenju statistike kod nas i u NBA ligi. U prošlom broju smo govorili o nekim tehničkim aspektima vođenja košarkaške statistike. Da podsetimo da je sa tehnološkog aspekta prednost u NBA ligi to što se tamo događaji unose glasom. To je ubedljivo najbrži način unosa događaja. Naravno da će neko postaviti pitanje kako unositi uz buku u dvorani? To u današnje vreme nije više tako veliki problem. Postoji barem šest načina za rešavanje ovog problema. Statistika se radi na ekipnom i individualnom nivou. Ekipni podrazumeva prikaz sistema igre protivnika u napadu, odbrani i u tranziciji. Kako ekipa napada sve vrste odbrana, kako napada posle prekida igre (aut) i kako prelazi iz odbrane u napad. Svaka faza može statistički da se prikaže po broju pokušaja, pravaca iz kojih se napada i po procentu uspešnosti. Takođe mogu da se naglase prednosti i mane kako ekipne, tako i individualne igre. Individualno podrazumeva učinak svakog igrača ponaosob kroz sve faze igre. Njegov statistički učinak, dobre i loše strane u igri. Npr. iz koje akcije najviše i najbolje napada ili u kojim akcijama ima manji udeo. Takođe i kakav mu je učinak u različitim vrstama odbrane (šta loše brani?). Iz ovoga se može postaviti pitanje koliko ljudi radi statistiku? Postoje specijalizovani timovi koji prate samo napad ili odbranu, samo individualne karakteristike igrača.

Mi ćemo pokušati da objasnimo vođenje statistike sa košarkaške strane. Da krenemo od roстера. Izveštaj „roster” predstavlja takozvanu najavu meča. On je namenjen najpre novinarima, menadžerima, radio-izveštačima, TV komentatorima i drugima. On se takođe daje trenerima i na uvid. On krije osnovne podatke o igračima, visinu, težinu, broj patika, prethodno igranje u ekipama, nastupi na NBA vikendu, da li igrač ima šampionski prsten ili ne, zatim tu je datum draftovanja i kao poslednji podatak se nudi broj odigranih utakmica u ovoj sezoni. Takođe se na tom osnovnom listu može naći i kratak prikaz o prošlogodišnjem učinku igrača. Na prvi pogled ti podaci su sjajni jer na jednom mestu možete naći podatke koji su Vam neophodni. I ono što je najbitnije, ti podaci se ažuriraju svaka tri sata. To je još jedan dokaz da je informacija od neprocenjivog značaja. Ali, ne bilo kakva informacija, nego jasna, brza i tačna. Mora se istaći da je taj roster ipak prvenstveno namenjen novinarima, da bi gledaoce ili slušaoce mogli da na jedan veoma jednostavan način obaveste o nekim aktuelnostima vezanim za meč ili za pojedince. Mora se istaći da se na tom rosteru nalaze i osnovni podaci o dvorani, broju gledalaca i o brojevima sudije. Kao što je poznato, tamo se arbitri na terenu razlikuju jedino po brojevima i kao takvi se upisuju u zapisnik. Svedoci smo da na nekim liga-

ma kod nas arbitri nose brojeve, ali se u zapisniku upisuju njihova prezimena i imena. Toga u NBA ligi nema. Što se tiče roстера kod nas, na Adriatic ili ULEB takmičenju on je dosta siromašniji. On nudi osnovne podatke o utakmici, imenima sudije, delegata, koji igrač danas igra i njegovim osnovnim karakteristikama (najčešće je to broj dresa, visina i pozicija igrača). Kad se uporede ta dva izveštaja jasno se vidi šta se iz koga može izvući, odnosno šta sve može da pruži izveštaj.

Posebno treba istaći da svaka ekipa u NBA ligi ima svoju (još jednu specijalističku) statističku ekipu koja je zadužena da kontroliše statistiku koja se postavlja na sajtu <http://www.nba.com>. Ta ekipa je zadužena da posle odigrane utakmice prekontrolise još jednom statistiku, tj. da odgleda snimak i da, ukoliko je nešto sporno, zabeleži taj detalj na audio i video materijalu. Ako ima spornih detalja, posle dva dana sastaje se posebna komisija koja kaže da li je ta statistička ekipa u pravu ili ne. Samo ovaj mali detalj jasno odslikava kakva se pažnja poklanja statistici i šta ona znači. Dakle, ponovo se dolazi do toga da je brza, kvalitetna i tačna informacija najvažnija u savremenoj košarci. Zanimljiv detalj oko praćenja je i sam broj tajm-auta koji jedan statističar unosi. Svedoci smo da se u Americi može tražiti veliki broj tajm-auta različite dužine i da to statističar mora uredno da evidentira, kako bi se mogla izvesti precizna matematika, tipa koja ekipa traži najviše tajm-auta, koje dužine, kad traži i slično. Kod nas postoje samo dva, odnosno tri tajm-auta po poluvremenu tako da kažemo. Možda i najveća razlika u vezi sa tajm-autom jeste u tome da u NBA ligi tajm-aut može da zatraži i sam igrač na terenu (iako nije kapiten), dok u Evropi tajm-aute isključivo traži trener.

Za razliku od ljudi koji vode statistiku u Evropi, u NBA ligi statističari sede na najboljem mogućem mestu. To je jedan od velikih problema, jer je mnogo teže voditi statistiku iz nekog „čoška”. Zamislite da sedite u nekom uglu hale, a pri tom treba da unesete tačnu poziciju šuta, odakle je koji igrač uputio šut ili da li je bila blokada ili nije. U NBA ligi, pored toga što sede na najboljim mestima, a to je na sredini terena, oni su malo izdignuti iznad terena i to dosta znači.

Da krenemo redom. Prvi problem u vođenju statistike koji se javlja odmah, na samom početku, jeste podbacivanje. U NBA ligi se vodi da kada dva igrača skaču za loptu, i onaj koji je odbije ka svom igraču, odnosno kad je osvoji, tom igraču se piše osvojena lopta. U pojedinim zemljama se piše osvojena lopta onom igraču koji ima posed žive lopte na terenu. Tu se postavlja pitanje kako je moguće da se piše tom igraču kad je do tog igrača nekako mogla doći lopta. Kod nas u našoj ligi se piše osvojena lopta skakaču. Takođe, jedan od velikih problema uopšte jeste i pojam skoka u odbrani. U NBA ligi se to

sve vodi kao rebound ili odbitak. Pa čak i ako lopta posle šuta dodirne zemlju, to je kod njih odbitak i to sve se vodi kao skok u odbrani. To nije slučaj kod nas i u Evropi. Posebno se insistira da posle situacije šuta na koš lopta padne na zemlju. Statističar to vodi kao osvojenu loptu. Tu, dakle, postoji jedna velika nedoumica šta je ispravnije voditi. Autori ovih tekstova su obavili više razgovora sa eminentnim trenerima kod nas i u svetu i došli su do zaključka da ne postoji pravilo kako bi to trebalo da se vodi. U našoj zemlji mi to sve vodimo kao osvojenu loptu.

Poznato je da se u NBA ligi vode lične greške na dosta specifičan način koji dosta zadire u takozvani skauting. Naime, tamo se vodi i te kako računa da li se lična greška desila u reketu ili van njega. Da li se desila pri šutu za dva ili tri poena? Da li se desila pri nekom kontra-napadu ili pri nekom drugom napadu? Ti podaci su za

trenera od neprocenjive važnosti. U Evropi se vodi da li se desila lična greška i nad kim. Mi smo otišli malo dalje od Evrope u ovom segmentu jer vodimo da li se lična greška desila u napadu sa loptom ili bez nje. I u našoj statistici se beleži da li je bila lična greška pri šutu za dva ili tri poena. Zaista je teško da se isprati pojam lične greške na onaj način na koji se to radi u NBA ligi.

Radi lakše komunikacije statističarskog tima kod šuta, kod nas je teren podeljen na šest delova (kao polja nadležnosti iz mehanike dvojice sudija), tako da statističari moraju da znaju i tačno upisuju iz kog dela terena je igrač uputio šut ka košu. Takva vrsta izveštaja dosta pomaže trenerima da vide uspešnost samog igrača ali i cele ekipe u šutu sa određenih pozicija. U NBA ligi je sam reket podeljen na dva dela (logično, na visoki i niski post).

Branko Markoski i Đorđe Adžić

Gost iz SAD

Majkl Li u kontra smeru

Od 16. do 20. novembra u Beogradu je boravio novinar uglednog Vašington posta. Cilj posete, kako nam je istakao u razgovoru, bio je bolje upoznavanje sa funkcionisanjem Udruženja košarkaških trenera Srbije, sa posebnim akcentom na specifičnosti trenaznog procesa.

Sama poseta novinara tako tiražnih novina, svakako je kuriozitet vredan pažnje. Pre svega, navikli smo da svi naši košarkaški putevi vode ka zemlji košarke. Za naše trenere to je kulminacija stručnog usavršavanja. Iz SAD smo navikli da viđamo na utakmicama naših timova, lovce na talente, ili smo se radovali posetama uglednih trenera koji su dolazili kao predavači na naše trenerske seminare. Svakako dobar povod za ovu posetu bila je činjenica da iz Srbije dolazi najviše mladih igrača u NBA,

mного je njih na listi čekanja spremnih da zaigraju u najjačoj ligi sveta.

Zato smo posetu novinara Majkla Lija sa zadovoljstvom doživeli – u kontra smeru.

– Oduševljen sam svim što sam video. Neverovatno je da, na primer, dečaci od četrnaest godina dolaze u 21 čas na trening i sa koliko energije treniraju. Imaju odlične trenere i izvanredno su obučeni. Čitav sistem treninga je za mene nešto što sam prvi put imao prilike da vidim, ističe Li.

U iskrenost ovih utisaka uverili smo se posmatrajući sa cenjenim gostom, utakmicu KK Torlak i juniora Crvene zvezde. Naravno, svojstveno profesionalnoj radoznalosti, to nije bila jedina utakmica koju je Li gledao.

O kompletnom funkcionisanju naše trenerske organizaci-

je Li je razgovarao sa Milanom Opačićem i sekretarom UKTS Mirkom Ocokoljićem. Naš gost je, prilikom posete Kući košarke, upoznat sa funkcionisanjem našeg Saveza, sistemom takmičenja i sl.

Prirodno, posebna tema razgovora bio je i časopis Trener.

– Prvi put se susrećem sa ovakvom uređivačkom koncepcijom jednog trenerskog časopisa. To je za vaše trenere izvanredno, jer mogu mnogo da nauče. Mislim da mogu biti zadovoljni ovakvim časopisom. Za mene kao novinara Trener je prijatno iznenađenje. Upotpunio je moje utiske o vašoj trenerskoj organizaciji koje ću sa zadovoljstvom preneti čitaocima Vašington posta, zaključio je kolega Majkl Li.

Vašington post – Trener: Majkl Li i naš urednik Mirko Polovina

Beograd 1961

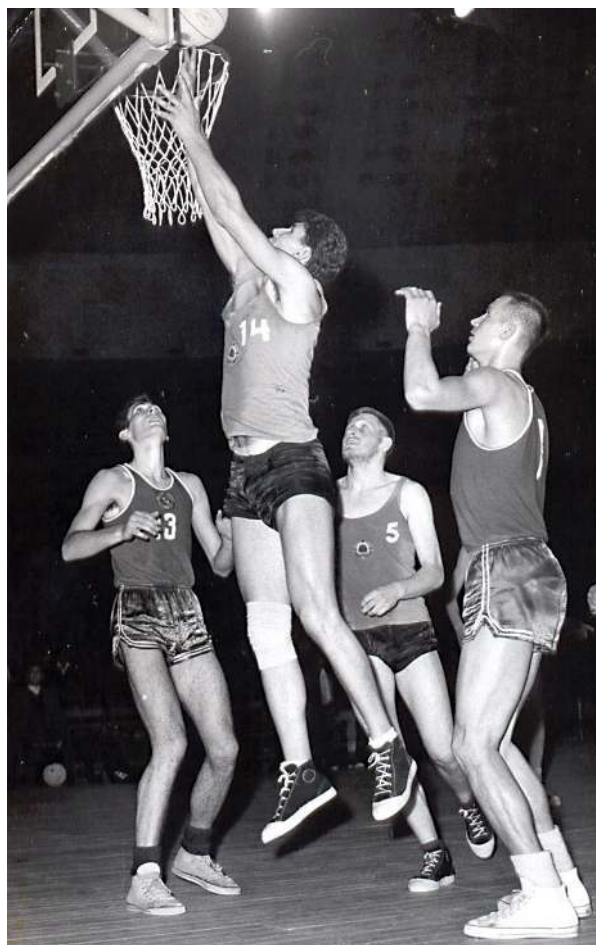
Od prve medalje 45 godina

na XII EP, održanom u Beogradu, naša reprezentacija nastupila je u potpunom „Rimskom sastavu” iz 1960. godine. Predvođeni selektorom Nikolićem, kapitenom Daneuom i fantastičnim strelcem Koraćem, plavi su bili u najužem krugu kandidata za medalju. Sve ekipe (19) bile su podeljene u 6 grupa iz kojih su po dve prvoplasirane ekipe ulazile u borbu za najviši plasman. Jedna za drugom, pred našim momcima pognute glave, borilište su napuštale Grčka, Engleska, Poljska, DR Nemačka, Belgija i Mađarska. Poslednja utakmica u drugoj grupi igrana je protiv aktuelnog evropskog prvaka Sovjetskog Saveza. U utakmici koja je odlučivala prvo mesto u grupi, neizvesnost je trajala do 16. minuta. Tada je SSSR kod rezultata 31:26 za plave serijom 16:2 do kraja poluvremena i nastavkom u kome su plavi za 12 minuta postigli samo dva poena (17:2), rešio pitanje porednika.

Već sutradan igralo se polufinale protiv Francuske. Plavi su od prvog minuta zaigrali snažno i ostvarili prednost (12:4).

Daneu na pobedničkom postolju

Đurić i Korać u finalnom duelu protiv Sovjetskog Saveza

U drugom poluvremenu dobra igra domaćina je nastavljena (46:29), pa je utakmica, u kojoj su naši igrači više mislili na sutrašnjeg protivnika u finalu nego na konačan rezultat, rutinski privedena kraju (75:65).

U prepunoj Hali na Beogradskom sajmu, 8 maja 1961. godine odigrano je prvo finale jugoslovenske reprezentacije na velikim takmičenjima. Za razliku od prethodne utakmice u grupi, ovoga puta plavi nisu dozvolili Sovjetima da se rezultatski „odlepe”. Tek u 18. minutu Sovjeti su prvi put uspeali da povedu (24:25), preko raspoloženog Kruminša, 218 cm visokog i 140 kg teškog centra Sovjeta. U nastavku blaga prednost bila je na strani aktuelnih prvaka, ali su se plavi borili do poslednjeg minuta. Poraz od 60:53 za našu reprezentaciju bio je dokaz da su dorasli protivnici svakome na planeti. Žal za pobedom zaboravljen je slavljem zbog osvojene srebrne medalje, a Radivoj Korać je sa 216 poena postao najbolji strelac XII evropskog prvenstva, primivši od Generalnog sekretara FIBA Vilijama Džonsa vredno priznanje. **M. Tasić**

Napad sa promenom mesta igrača, uz korišćenje blokada i kombinovanog kretanja (Šafl napad)

Koliki je značaj poznavanja engleskog jezika i stručne košarkaške terminologije vidimo i iz samog naslova, gde smo „izvorni“ naziv ovog napada (Shuffle offense) morali da prevedemo sa desetak naših reči da bismo dočarali njegovo pravo značenje. Sajt www.coachclipboard.net je i ovoga puta bio najinteresantniji za ovu rubriku

m

ože se reći da se ovaj napad prvi put pojavio, tj. da je osmišljen u ranim pedesetim godinama od strane Brusa Drejka (Bruce Drake), trenera Oklahoma univerziteta (Oklahoma University), dok svoj vrhunac doživljava sa Dinom Smitom (Dean Smith), legendarnim trenerom Severne Karoline (North Carolina). Za ovaj napad možemo reći da je to jedan specifičan vid napada koji zahteva od svih pet igrača da budu sposobni da igraju na svim pozicijama, tj. to je napad sa promenom mesta igrača, uz korišćenje blokada i kombinovanog kretanja, a to su, složićete se, zahtevi moderne košarke. Može se reći da ovaj vid napada može da bude značajna napadačka opcija za tim koji ima igrače koji dobro barataju loptom, a „oskudevaju“ u visini, tj. nemaju dominantnog post igrača.

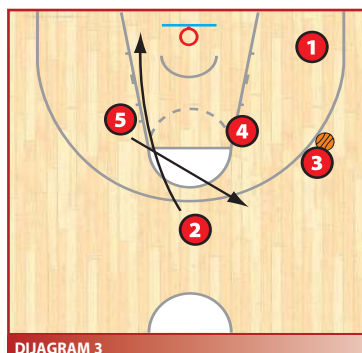
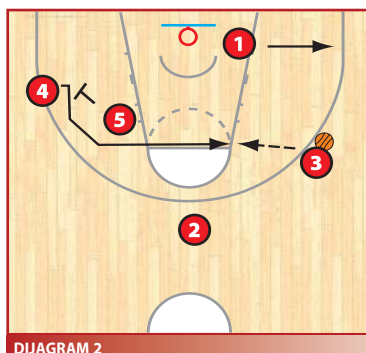
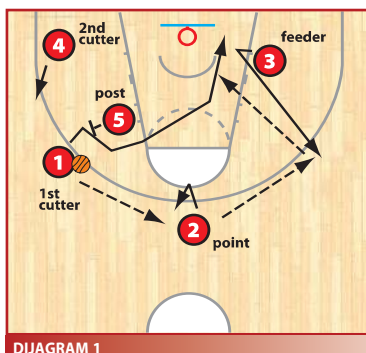
Osnovna postavka i osnovna utrčavanja

Na dijagramu br. 1 možemo videti osnovnu postavku ovog napada. U ovoj situaciji igrače ćemo označiti na nešto drugačiji način nego što je to uobičajeno. Prema tome, igrač broj 1 je „prvi utrčavač“, igrač broj 2 je „centralni“, tj. igrač koji igra oko vrha kapice i služi za brzo prenošenje lopte sa jedne na drugu stranu napada, igrač broj 3 je „dodavač“ koji u ovom slučaju dodaje loptu prvom utrčavaču i u početnom rasporedu ovog napada nalazi se na neopterećenoj strani terena. Igrača broj 4 je „drugi utrčavač“, a igrača broj 5 je kao i obično „post“.

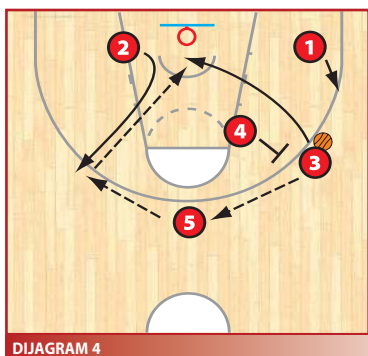
Ovo je napad kontinuiteta i ako potraje dovoljno dugo, često će se desiti da se svih pet igrača nađe na svim pozicijama u napadu. Napad započinje tako što igrač broj 1 udriblava na krilnu poziciju. Igrač broj 2 se demarkira („V“ demarkacija) i prima loptu od igrača broj 1.

U zavisnosti od okolnosti, igrač broj 2 može da uputi i šut na koš iz te situacije. Istovremeno igrač broj 3 fintira utrčavanje unutra (u reket) i snažno i brzo se demarkira na spoljnu poziciju (na 45 stepeni) da bi primio loptu od igrača 2. U toj situaciji, igrač broj 3 ima mogućnost da uputi šut na koš, ako je primio loptu u povoljnoj poziciji, ili da pokuša da je doda prvom utrčavaču, tj. igraču broj 1 koji je iskoristio blokadu od strane igrača broj 5 (D1). Odmah posle postavljene i iskorišćene blokade za igrača broj 1, igrač 5 postavlja blokadu za igrača broj 4, drugog utrčavača, koji utrčava na poziciju visokog posta na strani lopte i prima loptu za eventualni šut (D2). Ukoliko to nije moguće, igrač broj 2 postavlja donju blokadu za igrača 5 koji izlazi na kapicu da primi loptu, dok se igrač broj 2 posle blokade spušta dole, ka poziciji niskog posta i postaje sledeći „dodavač“, tj. ima istu ulogu kao i igrač broj 3 u početnoj postavci ovog napada (D3). Sada imamo istu postavku kao na početku, ali na suprotnoj strani i sa drugim igračima na pojedinim pozicijama (Igrač broj 3 je sada prvi utrčavač, igrač 4 je post, a igrač 1 je drugi utrčavač).

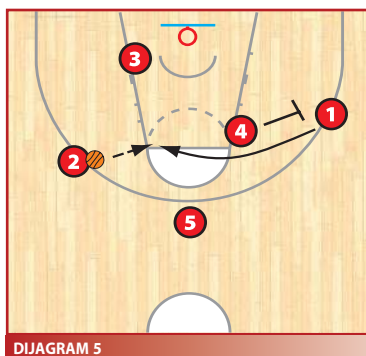
Na dijagramima 4, 5 i 6 možemo videti istu situaciju i ista utrčavanja, ali sa suprotne strane. Jedina razlika je što ovoga puta igrač koji utrčava (broj 3) pravi „back door“ utrčavanje (D4). Prvi utrčavač uvek ima opciju utrčavanja sa bilo koje strane blokade, u zavisnosti od trenutne situacije. Takođe, svaki igrač može da dođe i naravno, i treba da dođe u situaciju da uputi šut na koš.

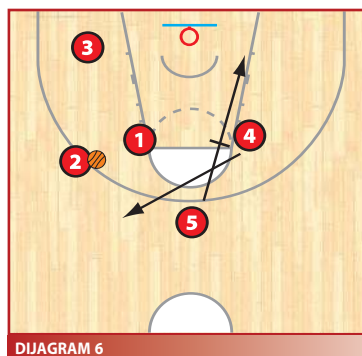

DIJAGRAM 4

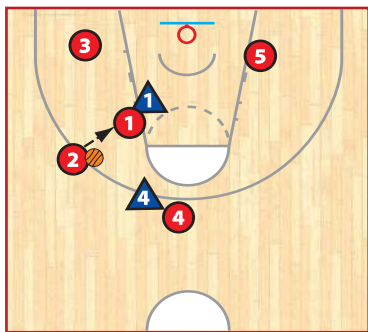
DIJAGRAM 5

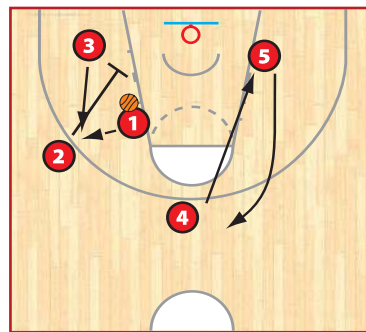
DIJAGRAM 6

Ukrštanje igrača

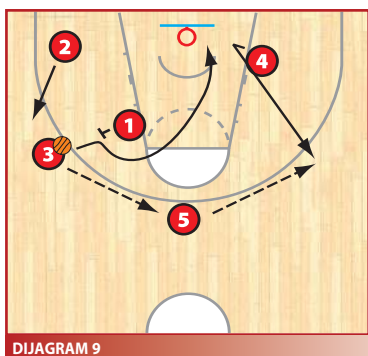
Sada ćemo razmotriti situaciju kada nije moguće vratiti loptu igraču na kapici. U toj situaciji pravimo ukrštanje posle dodavanja lopte igraču koji se u tom trenutku nalazi oko pozicije visokog posta (u ovom slučaju igrača broj 1 (D7)). Ova situacija zahteva od igrača broj 4 da postavi donju blokadu za igrača broj 5 i da tako izmene mesta. Istovremeno, kod ukrštanja, igrač broj 2 postavlja blokadu za igrača broj 3, koji prima loptu za eventualni šut (D8).

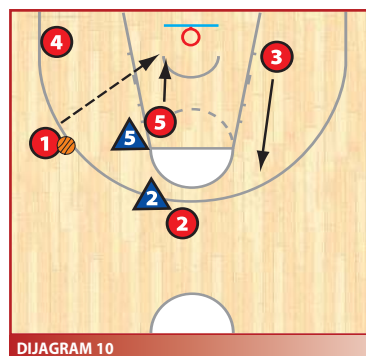
DIJAGRAM 7

DIJAGRAM 8

DIJAGRAM 9

DIJAGRAM 10

Ukoliko šut nije moguć, igrač broj 3 započinje osnovnu kretnju koju smo prikazali na početku (D9). Ukoliko je post čuvan kao u situaciji na D10, igrač broj 3 se penje na vrh reketa, a igrač broj 5 se gradi od svog čuvara i spušta se ka košu za eventualni lob pas na zicer (D10).

Opcija iz ugla na opterećenoj strani

Pogledajmo sada situaciju kada nije moguće dodati loptu igraču na vrhu kapice, kao ni lob pas igraču broj 5 koji se otvara u reket. U tom slučaju dodaje-

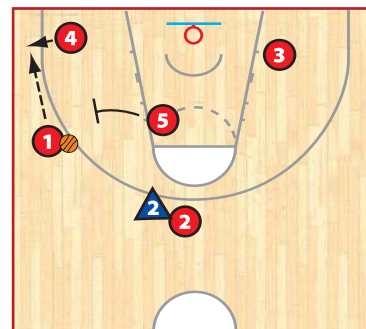
mo loptu u ugao, do igrača broj 4 (D11), a igrač 5 postavlja blokadu za igrača broj 1 koji utrčava ka lopti ili „od lopte” sa ciljem da primi loptu od igrača

broj 4, koji, naravno može da uputi i šut na koš, ukoliko je to moguće (D12). Ako ni jedno ni drugo nije moguće, igrač broj 5 posle blokade jednostavno iskoračuje van da bi „postao” sledeći utrčavač. Napad se nastavlja tako što se igrač broj 2 spušta na poziciju visokog posta, broj 3 se penje na vrh kapice, a igrač broj 1 je sada „dodavač” (u situaciji koja je već opisana na početku) (D13).

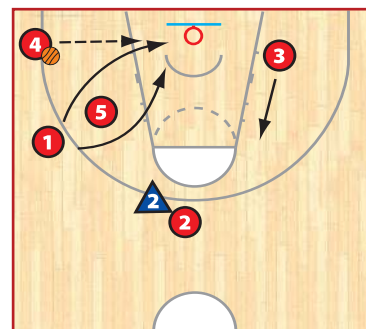
Dijagonalna opcija

Sledeća opcija kada nije moguće dodati loptu igraču na vrhu kapice prikazana je na dijagramu 14. Igrač broj 2 je visokom i agresivnom odbranom sprečen da primi loptu od igrača broj 1. U tom slučaju, igrač sa neopterećene strane (broj 3) mora da prepozna tu situaciju i da odreaguje tako što izlazi na vrh reketa da primi loptu (D14). Zatim, igrač broj 2 snažno utrčava, koristi blokadu od strane igrača 3, prima uručenu loptu od njega i završava akciju prodorom (D15).

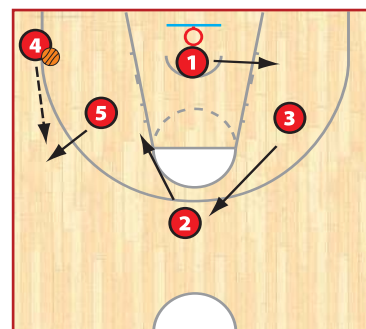
U situaciji kada odbrana igra agresivno na liniji dodavanja i kada nije moguć pas na igrača broj 3 (D16), on pokušava iskorakom spoljnom nogom da veže još više igrača odbrane za sebe, a zatim da napravi snažno utrčavanje iza leđa (back door cut), sa ciljem da primi loptu od igrača broj 2 za nesmetani šut sa što manje udaljenosti od koša (D17).

DIJAGRAM 11

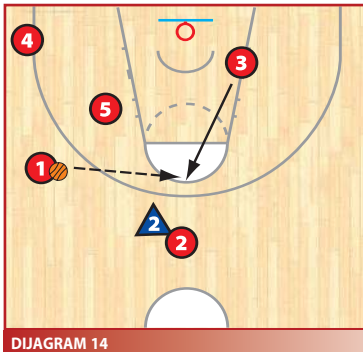

DIJAGRAM 12

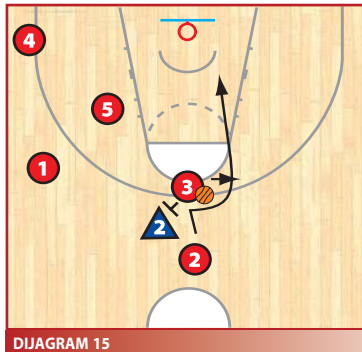

DIJAGRAM 13

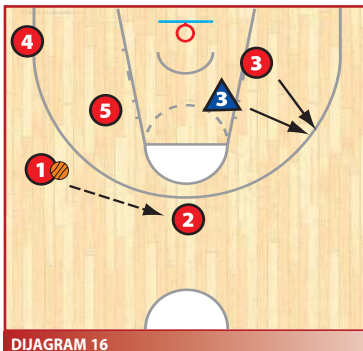
Možete koristiti i opciju da kada igrač broj 2 primi loptu na vrhu kapice, on umesto dodavanja igraču broj 3 samo fintira dodavanje njemu.

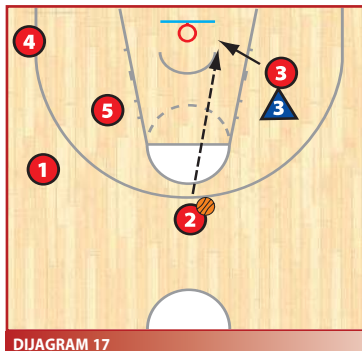
DIJAGRAM 14

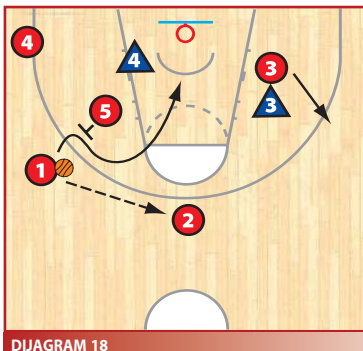
DIJAGRAM 15

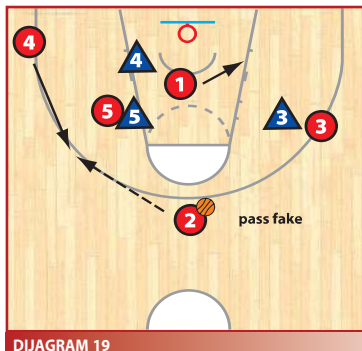
DIJAGRAM 16

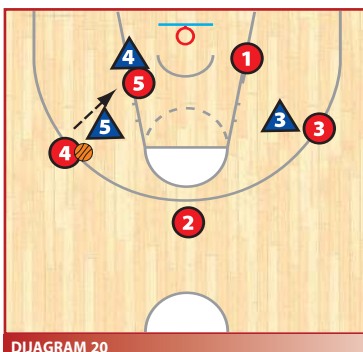
DIJAGRAM 17

DIJAGRAM 18

DIJAGRAM 19

DIJAGRAM 20

Automatski, odbrana se fintiranjem tog dodavanja pomera ka toj strani gde je trebao da ode pas, a igrač broj 2 brzo prebacuje loptu na drugu stranu, do „drugog utrčavača”, igrača broj 4, koji je izašao na krilnu poziciju, gde prima loptu za otvoren šut (D18, D19).

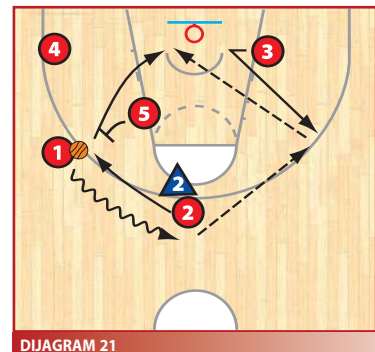
Ako šut nije moguć, a odbrambeni igrač broj 5

izađe na napadača 4 (pošto je u boljoj poziciji), napadač broj 5 se spušta na poziciju niskog posta i dolazimo u situaciju da imamo igru 2:2, koja u ovom slučaju kada je došlo do preuzimanja može da bude izuzetno povoljna, ukoliko su igrači različitih fizičkih predispozicija (D20).

Ulazak u napad driblingom

Pogledajmo dijagram 21.

Ukoliko je pas sprečen, jedna od opcija je i da napravimo ulazak u napad driblingom, tako što će igrač broj 1 jednostavno driblingom doći na vrh kapice i zameniti mesto sa igračem broj 2, koji sada postaje prvi utrčavač posle pasa na igrača broj 3 na neopterećenoj strani (D21). Ulazak u napad driblingom možemo primeniti i kod gore pomenute opcije iz ugla na opterećenoj strani.

DIJAGRAM 21

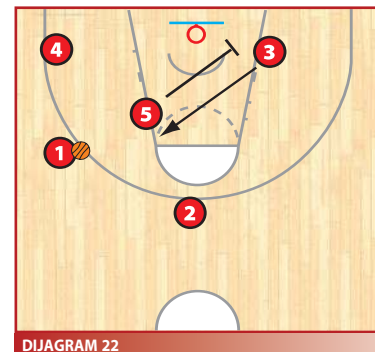
Blokade i izmene pozicija

Kao dodatak prethodnoj opciji, treba navesti i da se izmene pozicija mogu izvesti i kod igrača koji se nalaze „dalje od lopte”. Na dijagramu 22 vidimo da post (igrač broj 5) postavlja blokadu za igrača 3 i tako menjaju pozicije. Zatim igrač broj 2 postavlja blokadu za igrača broj 3 i menjaju pozicije (D23) i na kraju, drugi utrčavač (u ovoj situaciji igrač broj 4) postavlja blokadu za igrača broj 5 na neopterećenoj strani i menjaju pozicije (D24).

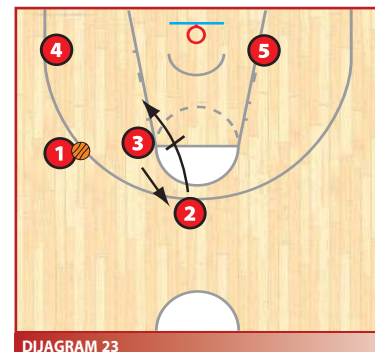
Sve ove opcije možete nazvati i imenom i koristiti ih kao posebne „kratke napade”. Ovaj vid napada omogućava svim igračima da dođu u situaciju za postizanje pogotka. Najveći efekat postiže protiv odbrane čovek na čoveka, ali se može upotrebiti i protiv nekih zonskih odbrana, pogotovo meč-ap zonskih odbrana.

Ovaj napad favorizuje ekipe koje dobro kontrolišu loptu, tj. koje imaju inteligentne i strpljive igrače koji će da sačekaju najpovoljniju situaciju za završetak napada. Napad šafl iziskuje određeno vreme za obučavanje, jer zahteva od svih igrača da igraju na svim pozicijama u zavisnosti od opcija. Ovo sve nam govori da to može biti izvanredan vid napada za neke niže ekipe, koje nemaju dominantne post igrače. I na kraju, prednost ovog napada je i što može biti nešto teži za skautiranje, pošto se uloge igrača konstantno menjaju.

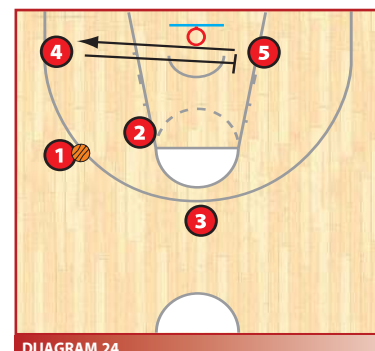
Priredio: Čedomir Maričić

DIJAGRAM 22

DIJAGRAM 23

DIJAGRAM 24

TREND® COO

11000 Beograd, Trg Nikole Pašića 2
tel: (011) 3238.000; 3341.757
fax: (011) 322.97.98
trendcoo@eunet.yu

SPALDING

INDOOR PLATINUM ZK PRO

64-565Z

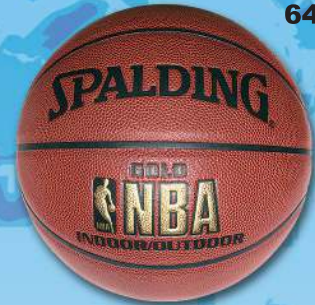
TACK SOFT

62-595Z

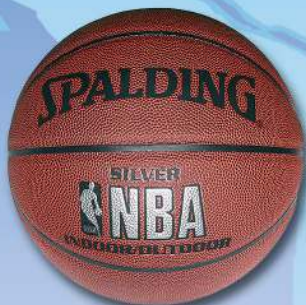
GOLD INDOOR/OUTDOOR

64-284Z

SILVER INDOOR/OUTDOOR

64-531Z

PLATINUM OUTDOOR

64-283Z

GOLD OUTDOOR

64-567Z

SILVER OUTDOOR

63-582Z

TF-150

64-684Z

WNBA INDOOR/OUTDOOR

64-170Z

ISSN 1820-4058

9 771820 405009

SPORTS

ADD